

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
231. (1297.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2996 ▼
1 amerikai dollár	3,2299 ▼
100 magyar forint	1,5507 ▼

Aktuális

3

Bukaresti Strauss-keringő

A Nemzetközi Valutaalap vezérigazgatójának egy nappal korábbi, a világsajtót bejárta, vésztjósító nyilatkozata tüntette le az alaphangot a Bukaresti Értéktőzsde megnyitásának 15. évfordulója alkalmából tartott tegnapi fővárosi ünnepségen.

Kultúra

6

Kezdetben volt a nyelv

„A hétköznapi, rombolt beszéd varázsa, poétikája az, ami engem leginkább érdekel; a kérdés az, hogyan lehet az alulfogalmazást úgy eljátszani, hogy szépirodalom legyen” – vallott Parti Nagy Lajos költő kolozsvári írói estjén.

Sport

12

Nem húz már fogat dr. Bölöni

Az egykori Marosvásárhelyi ASA, majd a Steaua 108-szoros román válogatott játékosát, később szövetségi kapitányát, dr. Bölöni Lászlót az évszázad legjobb Maros-megyei sportolójává választották. A sztáredzővel Marosvásárhelyen, a díjazást követően beszélgettünk.

Vezércikk

3

Au revoir, monsieur Bănescu

„Schengent akar? Tréfál, elnök úr! (Egy másik verzió szerint: Ne röhögtes, vén matróz! – szerk. megj.) Nem hallott még a román rendőrpáncsnokok és a romániai alvilág összefonódásairól? S főként: ne tudna arról, hogy egykori pártja hogyan próbálja menteni korrupcióval vádolt politikusi börtönét?” – rázta le a francia államfő a román elnököt. ▶

Cseke Péter Tamás

ÚMSZ-nek Fidesz-fityisz

Nulla forinttal támogatja a Szülőföld Alap az országos romániai magyar napilapot

▶ Nulla, azaz nulla forinttal támogatja a magyar állam az egyetlen országos, Románia minden megyéjébe eljutó magyar napilapot, az *Új Magyar Szót*, a Szülőföld Alap frissen közzétett pályázati eredményhirdetése szerint. Miközben a határon túli magyar intézmények támogatására létrehozott alap 2010 őszi pályázatainak szétosztott összesen 1,315 milliárd forint összegű támogatásból egyetlen forint sem jutott az ÚMSZ-nek, a magyar állami költségvetési pénzekkel gazdálkodó intézmény bőkezűnek bizonyult a jelenlegi budapesti kormány „szívének kedves” erdélyi magyar médiával. **Folytatása a 7. oldalon ▶**

A Szülőföld Alap Kulturális, Egyházi és Média Kollégiumában megítélt támogatások

Pályázó neve	Helység	Pályázat címe	Összeg
MÜTF Egyesület	Székelyudvarhely	Megtartó erővel bíró és hídszerepet betöltő magyar kulturális tartalmú rádióadások, rovatok és honlaptartalmak szerkesztése	800 000 Ft.
Kalauz Kft.	Kolozsvár	Az Erdélyi Napló hetilap autonómia-melléklete	1 100 000 Ft.
Reflex Kft.	Temesvár	A Heti Új Szó regionális magyar nyelvű lap működése	500 000 Ft.
Riport Kft.	Nagyvárad	Az Erdélyi Riport színházi rovatának támogatása, működési költségek	0 Ft.
Scripta Kiadó	Bukarest	Az Új Magyar Szó napilap működési támogatása	0 Ft.
Gondviselési Segélyszervezet	Kolozsvár	Babarádió működése és honlap fejlesztése	800 000 Ft.
H-Press Kft.	Sepsiszentgyörgy	Háromszék napilap közművelődési jellegű számának támogatása	1 000 000 Ft.
Kincses Kolozsvár Egyesület	Kolozsvár	A Kolozsvári Magyar Napok és hasonló tematikájú közösségi találkozókhoz kapcsolódó kulturális rendezvények internetes népszerűsítése, a magyarnapok.ro portál működtetése	800 000 Ft.
Krónika Kiadó	Kolozsvár	A Krónika napilap működési támogatása	1 500 000 Ft.
Média Index Egyesület	Kolozsvár	Kulturális tartalmak a Transindexen	0 Ft.
Székelyföld Alapítvány	Csiksztereda	A Székelyföld kulturális folyóirat honlapjának továbbfejlesztése	1 200 000 Ft.

Forrás: Szülőföld Alap

Iskolagondok Szatmáron

Markó Béla a Kőlcsey Gimnáziumban. Megfelelő tanulási körülményeket biztosítanak a diákoknak. Fotó: Csernik Attila

S. L.

▶ Több mint egy év után látogattam ismét Szatmár megyébe Markó Béla RMDSZ-elnök, miniszterelnök-helyettes, ahol a me-

gyei és helyi eljárók mellett találkozott civil és egyházi vezetőkkel is. A szövetségi elnök hangsúlyozta, az RMDSZ a jelenlegi, nehéz politikai körülmények között is képes megismételni a leg-

utóbbi választásokon elért eredményt, köszönhetően annak, hogy „értékes embereket tudott maga köré gyűjteni és jól összefogta a belső áramlatokat”.

Folytatása a 3. oldalon ▶

Tanügyi törvény: levelet írt Boc

▶ Levélben kérte tegnap Emil Boc kormányfő a parlament két házának elnökét, hogy sürgősen hívják össze az együttes házbizottságot a tanügyi törvény felelősségvállalási procedúrájának beindítása céljából. Szatmári látogatása alkalmával Markó Béla RMDSZ-elnök reményét fejezte ki, hogy akár két héten belül elfogadható lesz a kisebbségi oktatás számára jelentős előrelépést hozó jogszabály. **3. oldal ▶**

Jól keresnek az EU-dolgozók

▶ A tagországok megfelelték volna az Európai Unió fizetési listáján szereplők 3,7 százalékos béremelését, de az Európai Bíróság törvényellenesnek ítélte a csökkentést. Az eredeti mérték évente 220 millió euró többletkiadással jár. A számítás nyolc „referenciaország” átlagos adatai alapján történik. Az Európai bizottság alkalmazottai havonta 2550 és 17 700 euró között keresnek. **2. és 4. oldal ▶**

Mai mellékletünk:**úmsz színekép**

HIRDETÉS

ÚMSZ előfizetési akció 2011

Egyet fizet, kettőt kap!

Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretett, barátait, ismerősöket egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

Röviden

Lezárult az RMDSZ-konzultáció

Lezárult tegnap az RMDSZ Alapszabályzat-módosító, illetve kongresszusi dokumentumokat kidolgozó bizottságai által meghirdetett nyilvános konzultáció. Kovács Péter ügyvezető alelnök, kongresszusi biztos beszámolója szerint az alapszabályzat módosításához elsősorban elvi javaslatok érkeztek. A végső döntést az RMDSZ Alapszabályzata értelmében, a 2011. február 26-án és 27-én, Nagyváradon sorra kerülő Kongresszus hozza.

Összeül a TEKT

A Szövetségi Képviselők Tanácsa december 11-i ülésének előkészítése, valamint a kormánykoalíció és a kormány tevékenységének elemzése lesz a Területi Elnökök Konzultatív Tanácsa (TEKT) mai ülésének témája. Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke ma délelőttre, a marosvásárhelyi Bernády Házba hívta össze a testületet.

Csúszik a szlovák törvénymódosítás

Legkorábban márciusban változhat a szlovák állampolgársági törvény, vagyis addig érvényben maradnak a kettős állampolgárság felvételét büntető rendelkezések. A tervezett törvénymódosítás további tárgyalását februárra halasztották – írta tegnap az *Új Szó* című szlovákiai magyar napilap.

Fillon kormánya kiállta a próbát

A várakozásoknak megfelelően François Fillon francia miniszterelnök (*képiünkön*) szerdán késő este kiállta a bizalmi szavazás

próbáját. A francia nemzetgyűlésben a konzervatív többség 326 szavazattal nyerte el, 226 képviselő voksolt ellene.

„Lisszabontól Vlagyivosztokig”

Oroszország arra törekszik, hogy szabadkereskedelmi zóna és közös iparpolitika jöjjön létre az Európai Unióval – írta Angela Merkel német kancellárral való találkozója elé a tegnapi *Süddeutsche Zeitung* című lap vendégkommentárjában Vlagyimir Putyin orosz kormányfő, aki kifejtette: „A cél egy harmonikus gazdasági közösség Lisszabontól Vlagyivosztokig.”

Discovery: ismét halasztani kellett

Ismét elhalasztották a Discovery amerikai űrrepülőgép indítását, az új rajtot a december 17-e és 20-a közötti időszakra tűzték ki – jelentette be az amerikai űrkereskedelmi hivatal, a NASA. Az újabb halasztás oka az, hogy a mérnökök egyelőre nem tudták megállapítani a külső üzemenyagterületen keletkezett repedések okát. Közben az orosz űrrepülési központ szakemberei mintegy két kilométerrel megemelték csütröttökön a Nemzetközi Űrállomás röppályáját, miközben az űrbázison tartózkodó pilóták aludtak.

Újabb indiai rakétakísérlet

India újabb sikeres kísérletet hajtott végre atomtöltettel is ellátható, 700 kilométer hatótávolságú rakétájával egy hadgyakorlat keretében tegnap – közölte az újdélhi védelmi minisztérium szóvivője.

Jól kereső EU-dolgozók

A tagországok visszafognák a bürokráciát, de nehezen sikerül

A tagországok megfelezték volna az Európai Unió fizetési listáján szereplők 3,7 százalékos béremelését, de az Európai Bíróság törvényellenesnek ítélte a csökkentést. Az eredeti mérték évente 220 millió euró többletkiadással jár. A számítás nyolc „referenciaország” átlagos adatai alapján történik. Az Európai bizottság alkalmazottai havonta 2550 és 17 700 euró között keresnek.

Gy. Z.

Folyik a vita az Európai Unió mintegy 46 ezer hivatalnokának és alkalmazottjának a fizetésemelése körül Brüsszelben. A tagállamok ugyanis a gazdasági válságra hivatkozva az emelés mértékét 3,7-ről 1,85 százalékra kívánják mérsékelni, ez azonban a Luxemburgban székelő Európai Bíróság döntése értelmében törvényellenes. A bírósághoz egyébként az Európai Bizottság fordult, de csak részben kapott igazat. Brüsszelben régóta folyó gyakorlat, hogy a számítás alapjául nyolc „referenciaország” foglalkoztatottjainak adatai szolgálnak, így jött ki a 3,7 százalék, ami összességében évente mintegy 220 millió euró többletköltséget jelentene. Az Európai Bizottság hivatalnokainak nettó átlagfizetése 2550 euró (a titkárnők kapnak ennyit) és 17 700 euró (a vezérigazgatóságok vezetőinek havi járandósága) között mozog.

Az azonban kérdéses, hogy ennek alapján az uniós országok hajlandók lesznek-e magasabb százalékot megállapítani. Elvben ugyanis megtehetik, hogy ragaszkodnak az eredeti elképzelésekhez, megtorlás nem fenyegeti őket. Ha így történne is, az mindenestre újdonságnak számítana. Amíg az intézmények és tagországok közti vita meg nem oldódik, a luxemburgi ítélet marad érvényben. Az Európai Parlament háztartás-ellenőrzési szakértője, a német Inge Gräßle szorgalmazza, a jóformán automatikus fizetésemelés szabályait változtassák meg, mivel „gazdasági és pénzügyi válság idején rossz üzenet volna az adófizetők előtt”. ◀

A hatalmas brüsszeli épületekben hivatalnokok ezrei dolgoznak

Az unió parlamentje az audiovizuális kalózkodás ellen

Az audiovizuális kalózkodás-ellenes szerződésről tanácskozott az Európai Parlament. A javaslat a konzervatív frakciótól és részben a liberálisoktól származik. A betérjesztéssel kapcsolatban kritikus hangot ütöttek meg a zöldek; a szocialisták és a demokraták, a liberálisok szö-

vetsége, valamint a baloldali frakciója viszont egyenesen el is utasítja. A szerződést januárban kívánják megszavazni, és nagy valószínűséggel meg is kapja a kellő többséget. A „technikai tárgyalási forduló” november 30-a és december 4-e között folytatódik.

„Demokrácia-központokkal” legitimálják az EMNT-t

Totka László

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) és a budapesti kormány között szerdán megkötött együttműködési megállapodás részleteiről tájékoztatott tegnap Nagyváradon Toró T. Tibor, az EMNT ügyvezető elnöke. Toró elmondta: a nemzetegyesítési stratégia az autonómia mellett a kettős állampolgársággal lehet teljes, ezért céljuk „elősegíteni az egyszerűsített honosítási eljárás-hoz kapcsolódó kérelmek zökkenőmentes benyújtását”. Mint Gergely Balázs, az EMNT közép-erdélyi elnöke elmondta, az úgynevezett Erdélyi Demokrácia

Központok hálózata díjmentesen segíti majd a honosítási folyamatot. Gergely szerint Erdély-szerre 20 ilyen iroda lesz, az első Nagyváradon nyílik meg tíz napon belül, ezt követi majd a többi: Szatmáron, Kolozsváron, Zilahon, Marosvásárhelyen, Csíkszeredában, Udvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön, valamint Brassóban. „A központok ellenőrzik a honosítási eljárásához szükséges iratokat, hogy az igénylők ne vesztegessenek el sok időt a sokszor amúgy is zsúfolt konzulátusokon. Az együttműködésben nincs semmi kizárólagosságra való törekvés, csupán egyszerűen adott a lehetőség” – magyarázta Toró. ◀

Toró T. Tibor és Gergely Balázs, „a demokráciaközpontok elnöke” A szerző felvétele

Sürgős megoldásra vár a két Korea konfliktusa

Hírösszefoglaló

Egy nappal a dél-koreai sziget ágyúzása előtt Kim Dzsong Il és utódjával kijelölt fia, Kim Dzsong Un azon a tüzérségi támaszponton járt, ahonnan leadták a lövéseket – jelentette tegnap a dél-koreai sajtó kormányforrásokra hivatkozva. A *Joongang Daily* című lap értesülése szerint Kim Dzsong Il személyesen ekkor adta ki a parancsot a támadásra. Fia valószínűleg azért kísérte el őt, hogy tapasztalatokat szerezzon a hadsereg irányítása terén. (A KCNA észak-koreai hírügynökség csak arról tett említést, hogy a küldöttség egy halászlát üzemet keresett fel.) Mike Mullen tengernagy, az amerikai egyesített vezérkar főnöke a napokban egy televíziós interjúban ugyancsak úgy vélte, hogy a támadás valószínűleg összefüggésben áll a kommunista rezsim vezetői posztján várható utódlással.

A dél-koreai elnök tegnap utasítást adott arra, hogy fokozottan erősítsék meg a biztonsági intézkedéseket a Sárga-tenger Észak-Koreához közel eső térségében. Csípős kritikával illette Ri Mjong Bak elnököt a dél-koreai sajtó, a közvélemény ugyanis túl óvatosnak tartja az észak-koreai tüzérség támadására adott katonai választ. Phenjan időközben jelezte, hogy kész újabb csapáso-

kat mérni Dél-Koreára, ha Szöul nem hagy fel az ellene irányuló kihívó magatartással. Kína ellenzi a katonai provokáció minden formáját a Koreai-félszigeten – idézte tegnap a kínai sajtó Ven Csia-pao kínai miniszterelnök Moszkvában elhangzott szavait.

Miután amerikai kormányzati tisztségviselők nyilatkozataikban több ízben utaltak arra, hogy Kína bevonása elkerülhetetlen az új Korea-közi konfliktus rendezésébe, Barack Obama amerikai elnök arra készül, hogy telefonon közvetlen megbeszélést folytatson kínai kollégájával, Hu Csin-taóval – jelentette tegnap a *The New York Times*. Amerikai elemzők ugyanakkor nem tartják valószínűnek, hogy a kiszámíthatatlan szomszédja destabilizálásától ódzkodó Peking hajlandó volna gazdasági és katonai erejét latba vetni ahhoz, hogy komolyan befolyásolja az észak-koreai vezetés magatartását.

Az Egyesült Államok és Dél-Korea haditengerészeti egységei vasárnapról szerdáig tartanak hadgyakorlatot a Koreai-félszigettől nyugatra, a japán hadihajók pedig december 3-án kezdenek taktikai manőverekbe, amelyekhez csatlakozik majd a George Washington amerikai repülőgép-hordozó is. Washington a lap szerint további közös hadgyakorlatokat tervez a térségben. ◀

Bukaresti Strauss-keringő

Kiverték a biztosítékot Romániában az IMF vezérigazgatójának kijelentései

ÚMSZ

► A Nemzetközi Valutaalap vezérigazgatójának egy nappal korábbi, a világsajtót bejárt, vésztjósító nyilatkozata ütötte le az alphangot a Bukaresti Értéktőzsdé megnyitásának 15. évfordulója alkalmából tartott tegnapi fővárosi ünnepségen.

Isărescu: az ország nem fizetésképtelen!

Dominique Strauss-Kahn kijelentése – miszerint Romániában akár az államcsőd is beköszönhet – az értéktőzsdé évfordulós ünnepségén jelen lévő Mugur Isărescu román jegybanki elnök vehemens reakcióját váltotta ki. Isărescu hevesen cáfolta, hogy az országot fizetésképtelenség fenyegetné. A Román Nemzeti Bank kormányzója leszögezte: az ország adóssága szeptember végén 89,1 milliárd euró volt, a nemzeti össztermékhez viszonyított eladósodottság szintje azonban csupán 32 százalék.

Băsescu: mindenki hazudik

A tőle megszokott szókimonddal fejtette ki álláspontját gazdasági és politikai kérdésekben Traian Băsescu államfő az ünnepségen tartott beszédében. „Utolsó felhívást intézek a román politikusokhoz, mivel jövőre már késő lesz: viselkedjenek felelősen” – fogalmazott az államfő. Szerinte kizárólag beruházásokkal, fejlesztésekkel lehet kilábalni a válságból, ezt azonban nem lehet megvalósítani az állam működési költségeinek ésszerűsítése, valamint a szociális költségek csökkentése nél-

Arcukra fagy a mosoly? Teodor Baconschi külügyminiszter, Traian Băsescu államfő és Mugur Isărescu BNR-elnök

kül. Ismételt felhívta arra a figyelmet, hogy a kormány a költségvetés 45 százalékát a szociális juttatásokra, 31 százalékát pedig az államapparátus működtetésére fordítja bérek formájában. Ezek tükrében Băsescu megismételte korábbi, a pártokhoz intézett felhívását: a politikai csatározások helyett hagyják dolgozni a kormányt a következő egy-másfél hónapban, hogy teljesíthesse a Nemzetközi Valutaalappal szemben vállalt kötelezettségeit, és korszerűsítse az államot. A kabinetnek a modernizációt kell szem előtt tartania, ehhez pedig Emil Boc miniszterelnök élvezze az államfő támogatását.

Traian Băsescu szerint az államreform életbe léptetését jelentősen megnehezíti az a tény, hogy „mindenki folyamatosan

hazudik”. Hozzátette: a politikusoknak szembe kell nézniük a valósággal, és a reformok mellé kell állniuk, mivel eddig „csak arra voltak képesek”, hogy megduplázzák a fizetéseket és a nyugdíjakat. „Meggzoktuk, hogy nem a munkából, hanem a kapitalizmus túlzásaiból, a spekulációból élünk” – tette hozzá. Mint mondta: az embereknek hozzá kell szokniuk, hogy a jólétért dolgozni is jól kell.

Szabotőr hivatalnokok?

Traian Băsescu sérelmezte, hogy a köztisztviselők egy része évi akadályozták a jogszabályi rendszerek kiépítését, mivel azt hiszik, „hogy csak papírral, cezurával és savanyú ábrázattal” létezhetnek. „Alapvető fontosságú

az állam korszerűsítésében a közigazgatás informatizálása, és megnyitása a vállalkozások és az emberek felé” – fejtette ki az államfő.

Antonescu „nem érti”, mit akar Băsescu

Az ellenzék elutasította az államfő bírálatát. Crin Antonescu, a Nemzeti Liberális Párt elnöke bejelentette: nem érti, mit akar Traian Băsescu, hiszen a kormánykoalíciónak többsége van a parlamentben, és minden tervét megvalósíthatja. Adrian Năstase, a Szociáldemokrata Párt országos tanácsának az elnöke szerint az államfőnek nem az ellenzék, hanem saját, Cotroceni-i csapatát, valamint a képviselőház vezetőségét és a kormányt kellene felelőségteljes viselkedésre intenie. ◀

Markó Szatmáron

Folytatás az 1. oldalról

Szatmár megyei látogatásán Markó Béla megtekintette a Kőlcsey Ferenc Nemzeti Kollégium új épületének rehabilitációs munkálatait. Mint ismeretes, a nagy hírű magyar tanintézmény nemrég költözött ki a református egyház tulajdonában lévő iskolaépületből, az újonnan kapott ingatlan azonban jelentős felújításra szorul. Markó arról biztosította az iskola vezetőit, hogy az RMDSZ és ő maga is mindent megtesz annak érdekében, hogy a Kőlcsey Gimnáziumban mihamarabb megfelelő oktatási körülményeket biztosítsanak. A miniszterelnök-helyettes Nagyváradon is meglátogatta a magyar elméleti liceumot, valamint Károlyi kastélyt, ahol szintén jelentős felújítási munkálatok zajlanak. Elismerően szólt a településen beindított beruházás-csomagról, amely főként európai alapok felhasználásával, a város építészeti örökségének felújítására irányul. További támogatást ígért a megyeközpont terelőútjának a megépítéséhez, valamint a várost Nagyváraddal összekötő országút felújításához is. A délután folyamán Markó megbeszélést folytatott a történelmi magyar egyházak képviselőivel, majd részt vett az RMDSZ megyei küldöttjeinek tanácskozásán. ◀

Tanügyi törvény: levelet írt Boc

M. Á. Zs.

► Levélben kérte tegnap Emil Boc kormányfő a parlament két házának elnökét, hogy sürgősen hívják össze az együttes házbizottságot a tanügyi törvény felelősségvállalási procedúrájának beindítása céljából. Mint ismeretes, az alkotmánybíróság szerdán úgy döntött, hogy a végrehajtó és a törvényhozás között kialakult intézményközi konfliktus feloldása céljából folytatni kell a felelősségvállalási eljárást, ezzel „felülírva” azt a korábbi határozatát, miszerint a Boc-kabinet kezdeményezése alaptörvénybe ütközik.

„Gond lesz a koalícióval”

Szatmár megyei látogatásán sem hagyta említés nélkül az RMDSZ számára létfontosságú törvény körüli hercehurcát Markó Béla. Az RMDSZ szövetségi elnöke úgy értékelte: az Alkotmánybíróság döntése révén folytatódhat a kormány felelősségvállalása az oktatási törvény kapcsán, így akár két héten belül elfogadható lesz a kisebbségi oktatás számára jelentős előrelépést hozó jogszabály. Mint Markó hozzátette: „gond lesz a koalícióval”, ha a jogszabály megbukik. A szövetségi elnök szerint az oktatási szak-

bizottság ellenzéki tagjai nagy felelőtlenségről tettek tanúbizonyságot azáltal, hogy közel egy fél évi akadályozták a jogszabályi szakbizottsági vitáját, de felelőtlenség voltak akkor is, amikor egyértelműen politikai megfontolásból, két hétfőre alatt gyakorlatilag „végigmentek” a törvényen.

„Példaértékű ellenzéki szolidaritás”

Markó Béla szerint mély felelőtlenség állapítható meg Mircea Geoană szenátusi házelnök esetében is, akinek lassan „személyes ambíciójává” válik a jogszabály minden eszközzel történő akadályoztatása. „Nem vagyunk amnéziások, emlékszünk még arra az időszakra, amikor az RMDSZ támogatta Mircea Geoană-t, és akkor mindent megígért az RMDSZ-nek, beleértve a történelem és földrajz magyar nyelvű oktatását, valamint a román nyelv sajátos tankönyvek és tanterv szerinti tanítását is” – fogalmazott Markó. Hozzátette: akkoriban Geoană, akárcsak Crin Antonescu PNL-elnök is „magyarbarát” volt, most pedig „példaértékű szolidaritással” kiiktatnának minden kisebbségi oktatásra vonatkozó jogbővítést.

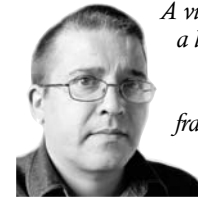
Nem a nyelv a lényeg?

A helyzetet Traian Băsescu államfő is kommentálta, szerinte a kormánynak minden joga megvan arra, hogy a jogszabály azon verzióját fogadtassa el, amely valós reformot hoz a tanügyi rendszerbe, a tervezet lényegét pedig nem az határozza meg, hogy a kisebbségek milyen nyelven tanulnak. Hozzátette: látta a tanügyi törvény mindkét verzióját, és csak a kormány által véglegesített szöveg biztosítja a jelenlegi rendszer átalakítását.

Fekete Szabó megbuktatná a szenátusi verziót

Fekete-Szabó András, az RMDSZ szenátusi frakcióvezetője szerint a szakbizottságban véglegesített verzió megbuktatásával lehet feloldani a kialakult jogi ellentmondást. Hozzátette: abban az esetben, ha a kormány folytatja a felelősségvállalást, három napon belül a már benyújtott bizalmatlansági indítványt fel kell olvasni a parlament együttes ülésén. Ha nem olvasák fel az indítványt, akkor az államelnökhöz a kormány verziója megy kihirdetésre, és a Hivatalos Közlönyben történő megjelenését követően érvénybe lép. ◀

Au revoir, monsieur Băsescu!

Cseke Péter Tamás

A világsajtót is bejárták azok a liszaboni NATO-csúcson készült képsorok, amelyekben Nicolas Sarkozy francia államfő és Traian Băsescu román elnök hevesen gesztikulálva néhány szót vált egymással. A két politikus

tesztbeszéde arról árulkodott, hogy a társalgás korántsem volt szívélyes; néhány másodperc után a román elnök ingerülten sarkon fordult, majd távozott. Valószínűleg soha nem tudjuk meg, pontosan miket mondott Sarkozy Băsescunak. A Románia Schengen-csatlakozása körüli nyilatkozatháború és főként az elmúlt napok romániai belpolitikai eseményei alapján azonban ez a beszélgetés könnyen rekonstruálható.

„Schengent akar? Tréfül, elnök úr! (Egy másik verzió szerint: Ne röhögtesse, vén matróz! – szerk. megj.) Nem látja, mi történik az országában? Nem hallott még a román rendőrpáncsokokról és a romániai alvilág összefonódásairól? S főként: ne tudna arról, hogy egykori pártja hogyan próbálja menteni a korrupcióval vádolt politikuskai bőrét? Kár is Schengenre szót vesztegetni, hagyjon most, menjen mellé!” – rázta le a francia államfő a román elnököt.

A beszélgetés óta eltelt néhány nap, s úgy tűnik, hatott, mert Bukarestben időközben fejek hulltak a román belügyminisztériumban és a rendőrségben. Nem tudjuk, mennyire győzte meg ez az intézkedés arról az EU tagállamait, hogy például a Schengeni Információs Rendszer adatbázisa ezentúl megbízható kezekben lesz a román belügyminisztériumban. Az azonban biztos, hogy a Schengen-csatlakozás másik feltétele, az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében vállalt romániai kötelezettségek teljesítése még várat magára.

Az egyik kötelezettség ugyanis arról szól, hogy a politika nem lesz többé akadály a magas szintű korrupció elleni küzdelemnek. Ki ne emlékezne arra, hogyan akadtak el a parlamentben 2008-ban, a korrupcióval vádolt Adrian Năstase, Miron Mitea, Paul Păcuraru vagy Codruț Șereș bűnvádi dossziéi? Ki ne emlékezne arra, hogy Daniel Buda akkori ellenzéki politikusként azzal vádolta a szociáldemokratákat és liberálisokat: védőpajzsot vonnak politikusaik köré és akadályoztatják az igazságszolgáltatás munkáját? A memóriafrisítésre azért van szükség, mert ugyanez a Daniel Buda a képviselőház jogi szakbizottságának demokrata-liberális elnökeként ezekben a napokban mindent elkövet, hogy pártjának korrupcióval, illetve zsarolással vádolt politikuskai, Monica Iacob Ridzi és Dan Păsat dossziéi az általa vezetett testület fiókjában porosodjanak.

Nem csoda, hogy mindezekkel szembesítve, a román elnök ingerülten vált el a francia államfőtől. Pedig örülnie kellene, hogy Sarkozy a beszélgetést nem eleve így kezdte: „Au revoir, monsieur Basescu!”

Román lapszemle

Az üzletek és bankok alkalmazottainak a nagy része nem ismeri a Román Nemzeti Bank által kiadott új 50 banis érmét. Az új érmét október végén adták ki, az Aurel Vlaicu által végrehajtott első román repülés 100 éves évfordulója alkalmából. (Adevărul) ► A középiskolás diákok 63 százalékának amint hazaér az iskolából első dolga, hogy bekapcsolja számítógépét, legtöbbször a Facebook közösségi oldalon levő profiljukat töltik be. A számítógépet használó diákok 50 százaléka naponta több mint négy órát tölt a monitor előtt. (Evenimentul zilei) ► A polgármesterek horribilis összegeket költenek a települések karácsonyra való felkészítésére. A főváros harmadik kerülete például 114 ezer eurót költ az Alexandru Ioan Cuza park kidíszítésére (Gândul)

Bukarest: műemlékekből sugárút

A főváros új sugárútjának megépítése 86 épület – közöttük műemléknek nyilvánított házak – lebontásával jár, ami már most kiváltotta a műemlékvédők ellenállását.

Bogdán Tibor

► Az utóbbi két évtized legnagyobb városrendészeti munkálatai kezdődtek meg Bukarestben. A román fővárost észak–dél irányban átszelő, 12,5 kilométeres sugárút megépítését követően húsz perc alatt lehet majd keresztülhaladni Bukaresten.

Ellenálló műemlékvédők

A hatsávós sugárút a Victoriei teret köti össze a Rahova úttal, a munkálatok egy mintegy százhektáros területet érintenek. A bukaresti főpolgármester, Sorin Oprescu által előszeretettel autópályának is nevezett sugárút nyomvonalát a Victoriei tértől a Buzești, Berzei, Mircea Vulcănescu, Plevnei, Vasile Pârvan út mentén húzódnak, a Hașdeu hídig, ahonnan a Parlamentnek is otthont adó Dealul Spirii alatt 37,5 méteres alagúton áthaladva jut el a Coșbuc térig, majd a Tudor Vladimirescu sugárút érintésével ér el a Rahova negyedbe.

A munkálatok első részében már év végéig megépül a menetirányonként három-három sávot és két villamosvonalat magában foglaló út a Victoriei tér és az

Occidentului utca között. A teljes sugárutat 2012 májusában adnák át a forgalomnak.

Az építés előreláthatóan nem lesz zökkenőmentes. A technikai nehézségek, a pénzforrások szűkössége mellett – csupán a lebontásra kerülő épületek tulajdonosainak 29 millió eurós kártérítés jár – bonyodalmat okozhat az is, hogy az új útvonal megépítése 86 épület – közöttük számos műemléknek nyilvánított ház – lebontásával jár, ami már most kiváltotta műemlékvédők nem kormányzati szervek ellenállását. Az érintett védettnek nyilvánított épületek közül néhányat már az első szakaszban halálra ítélték, közöttük van az a Buzești utcai épület is, amelyben Mihai Eminescu lakott.

Szovjet behatás

A masszív bontások ráadásul fájdalmas emlékeket idéznek: hasonlóképpen jártak el a Ceaușescu-rendszer hivatalosságai is, a főváros „szocialista városképeinek” kialakításánál, és a „falurendezési program” során is.

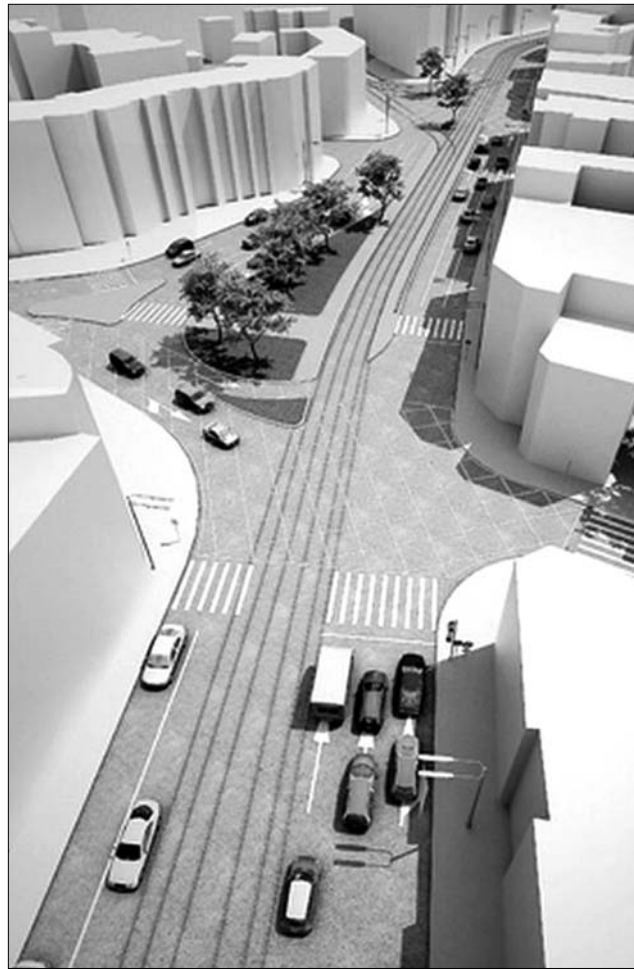
A kommunista hatalom kezdettől fogva a bukaresti városkép megváltoztatásával is maradandó emléket kívánt állítani önmagának. Az első időszakban az új épületek a

szovjet építészeti stílus jegyeit viselték magukon. Legszembetűnőbb példája ennek az 1952–1957 között épült, jelenleg a Szabad Sajtó Háza, az eredetileg a Lenin által alapított lap, az *Iskra* címének román megfelelője alapján Scânteia Ház névre keresztelt nyomdaipari kombinát és sajtópalota, amely a moszkvai Lomonoszov-egyetem kicsinyített mása. De szovjet behatás alatt ké-

szült el az 1960-ban átadott Palota Terem, a román közszolgálati rádió jelenlegi székháza, a kiállítási csarnok, és szovjet stílusban épültek a Vatra Luminoasă negyedbeli lakóházak is.

A rombolás jegyében

A hatvanas évek közepétől a Moszkvától történő formális eltávolodás időszakában a kommunista diktatúra építé-

Az épülő, észak–dél irányú bukaresti sugárút egy szakaszának terve

zeti téren is dominálni kívánt. A „függetlenség” jelzőként Bukarestben megjelent néhány nyugati műépítészeti jegyet magán viselő épület, mint az Intercontinental szálló, a közszolgálati televízió székháza, az otopeni-i repülőtér csarnoka. A lakóépületként szolgáló tömbházak francia behatás elemeit mutatják, az új lakónegyedek elburjánzása pedig „a szocialista társadalmi rend emberközpontúságának” bizonygatása mellett konkrét cél is szolgált: minél több falun élő embert letelepíteni a fővárosban – és általában a nagyvárosokban – a nagyzási hóbort félreismerhetetlen jegyeit magán viselő szocialista iparosítás szolgálatában. A Bukarest városképét átalakítani szándékozó, a falurombolást szentesítő program 1974 őszén indult be a „városi és falusi területek és települések rendezésére” vonatkozó 58. számú törvény elfogadásával. Falvak ezreit rombolták le, városok hagyományos arculatát változtatták meg, műemlékeket, templomokat tüntettek el a föld színéről. A jellegzetes falusi építmények helyét összkomfortmentes tömbházak vették át, illemhelyel az udvaron – Ceaușescuék cinikus magyarázata szerint a falusi hagyományok tiszteletben tartásának jegyében. A korabeli hatalom elképzelése szerint 11 millió falusi lakost költöztettek volna át tömbházakba – alberlőként.

Az 1997. évi, márciusi tragikus földrendés újabb mű-

emlék-jellegű épületek, templomok lebontásához nyújtott kiváló ürügyet Ceaușescuék számára. Így tűnt el például a 17. illetve 18. században épült cotroceni-i és a vácáregy-i kolostor, a 17. századbeli Sfântu Spiridon Vechi templom.

Phenjan – az európai városmodell

A főváros Ceaușescu által elképzelt lerombolásának méreteit jól szemlélteti a Bukarest „átépítésével” megbízott bukaresti tervezőintézet műszaki igazgatója, Constantin Jugurică korabeli tanulmánya, amely szerint az elemzés alá vett 9250 hektáros területből 5650 hektáron találhatóak 1943 előtt épült, a „korszerű igényeknek meg nem felelő” – tehát lebontásra ítélt – épületek. Bukarest „városrendezésében” a nyolcvanas években már teljes egészében a Ceaușescuék megalomániája érvényesült, főleg a pártfőtítkárról 1985-ben tett északi-koreai látogatása után, amikor a modern európai főváros megtestesítőjét Phenjanban látta. Így született meg és valósult meg részben a Nép Háza, a 3,5 kilométeres Szocializmus Győzelme út, a Nemzeti Könyvtár terve, hasonló stílusban épült volna meg a valamennyi bukaresti múzeumnak közös otthont adó Múzeumok Múzeuma, a Kongresszusi Terem – ha a grandiózus tervekbe nem szól bele 1989 telének – a diktátorpár számára végzetesen enyhe – decembere. ◀

Európai Unió – magyar soros elnökség

Mentőövet szánnak az eurónak

Az Európai Unió soros elnökségét január 1-jétől fél évre Magyarország tölti be. A közösség irányítása a közelmúltban változáson ment át. Sorozatunkban időről időre a Budapest előtt álló feladatokat, a magyar uniós célokat mutatjuk be.

Gy. Z.

► Sokan azt mondják cinikusan, hogy mire Magyarország megéri az euró bevezetésére, már nem is lesz euró. Kétségtelen tény, hogy a nemzetközi pénzügyi válság alapjaiban rengette meg a közös európai valutát, és az unió elitklubjába tartozó két állam – Görögország és Írország, valamint nagy Portugália is – olyan irdatlan eurómilliárdos hitelekre szorul, amelyek előteremtése a szolidaritást vállaló többi zónatag költségvetését is megterhelheti.

Kettős értékrend

Nem véletlen, hogy a német kormány magyarázkodásra kényszerül, és folyamatosan hangsúlyozza, hogy az ilyen kötelezettségekből semmiféle plusz teher nem hárul az adófizető polgárokra.

Szlovákiának pedig azért kellett volna magának is hitelt főlvennie, hogy hozzá tudjon járulni a hitelválságba jutott Görögország megsegítéséhez, ezt azonban a pozsonyi parlament megvétózta. Az ilyen és ehhez hasonló jelenségek Magyarország számára többféle tanulsággal is jártak. Kimondva-kimondatlanul az érvek sorába tartozik, hogy talán nem is olyan sürgős az euró bevezetése most, amikor az egységes pénzügyi rendszer krónikus válsággal küzd, Budapestnek nem kellene csak azért levátnia a forintot, hogy utána erején felül támogatnia kelljen másokat, akik felelőtlenül költenek.

A másik – és minden várakozó ország számára megfontolandó – tanulság Brüsszel hozzáállása a „rég” és az „új” tagokhoz. Miközben az előbbi csoportba tartozók-

kal szemben elnézőbb, addig az utóbbiakkal szemben még büntetőszankciókat is alkalmaz, ha nem tesznek eleget a közösség kritériumainak. Az infláció mértékének és az államháztartási hiánynak a felső határát szigorúan megszabják, amit nem (volna) szabad túllépni. A Nemzetközi Valutaalappal vállaltva még az eszközöket is megszabnák, amelyek útján a kívánt célok elérendők, és ezek az eszközök az állami – jobbra szociális – kiadások lefaragását, valamint lakossági megszorításokat jelentenek.

Ismét éltanuló?

Magyarország – a soros uniós elnökség küszöbén – csak félig választotta ezt az utat: az állami kiadások lefaragásával, a bürokrácia leépítésével természetesen egyetért, de a lakosság további

megsarcolását a polgári kormány már nem vállalja. Más eszközökkel tartja az ideit 3,8 százalékos, és a jövőre kérelmetlenül megkövetelt 2,8 százalékos államháztartási hiánycélt: különadók kivételével a bank- és biztosítási élet résztvevőire, a multinacionális áruházláncokra, a távközlési vállalkozásokra; a költségvetésből kiutalt fizetések maximalálásával kétféle forintban; a közalkalmazottak esetén 3,5 millió, a vezető beosztásúaknál 2 millió forint feletti végkielégítés esetén 98 százalékos extraadó kivételével, és nem utolsósorban a magánnyugdíjpénztári befizetések visszatartásával, illetve a kötelező jelleg megszüntetésével.

Kétségtelen, hogy ezzel Magyarország az Európai Unió egyfajta mintaországává akar válni, megmutatni, hogy az általa elképzelt módszerek célravezetőek, egyben a gazdasági fellendülést szolgálják. Kimondatlanul cél, hogy Budapest visszaszerezze azt az „éltanuló” minősítést, amit a 2004. évi csatlakozásakor még magának mond-

hatott, de az utóbbi nyolc esztendő alatt – objektív és szubjektív okokból – elveszített. A szándék megvalósításában és pozíciója megszilárdításában kitűnő eszköz lehet a jövő esztendő első felében esedékes soros uniós elnökség: saját példájával bizonyíthatja, hogy van a válságból kivezető út, márpedig azért is kell erre az útra rátérni, hogy az euró ne omoljon össze.

A magyar euró

Klaus Regling, az euró védőernyőjéül szolgáló Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz főnöke szerint az öngyilkossággal érne fel, ha egy ország arra kényszerülne, hogy önként feladja a közös valutát. „Európa az euró nélkül politikai értelemben csak a felét érte” – nyilatkozta a hét elején. Ezt szem előtt tartva, még ha egyfajta kivülállóként is, felértékelődött a soros magyar elnökség szerepe, és ez kitűnő alkalom arra, hogy az ország újabb lépéseket tegyen az euró bevezetése felé. (Ne feledjük: ha az eredeti elképzelések és az akkori

lehetőségek szerint Magyarországon már 2007-ben, 2008-ban az euró lett volna forgalomban, az legalábbis mérsékelt volna a gazdasági-pénzügyi válság hatásait, elkerülhetővé tette volna a forint mélyrepülését). A közös valuta bevezetésének határideje az államháztartási adatok alakulásának következtében 2005-től kezdődően folyamatosan kitolódott, eltörölték a hivatalos céldatumot (máig sincs): a lehetséges időpontot az elemzők 2014 és 2016 közé teszik.

Ha a jelenlegi kormány intézkedései nyomán a zárszámadások számai a Brüsszel által megkívánt határon belül maradnak, és a gazdasági növekedés és elindul, akkor remélhető, hogy sikerült belépni az euró bevezetésének előszobáját jelentő ERM-2 (európai átváltásiárfolyam-mechanizmus) rendszerbe, és még ennek a kormányzati ciklusnak az utolsó évében, azaz 2014-ben nyugállományba vonulhat az 1946 óta forgalomban lévő forint, hogy átadja helyét az eurónak. ◀

Lap-top

A nap címe. Romániának két parlamentje van – voltaképpen ki hozza a törvényeket?, *România liberă*.

Magyarázat. A válasz logikus: mindkettő. Szintén logikus – és ráadásul megfelelő a tényeknek – a másik válasz: senki. Így legalább egyszerű. A baj az, hogy valóban életfontosságú törvényekről van szó, köztük a költségvetést szabályozó jogszabályról, és számunkra vitális a tanügyi törvény is. Amúgy a helyzet fő érdekessége nem ez, hanem az, hogy mindkét ellenzéki pártban egyre erőteljesebb hangok követelik, hogy a főnökeik hagyjanak fel a tiltakozásokkal és a bojkottal, térjenek vissza a képviselőházi gyűlésekre; egyesek szerint azért fontos ez, mert a bojkott rontja a parlament hitelét, mások viszont megijedtek Anastase házelnök fenyegetésétől is, miszerint megvonja tőlük a napi díjukat.

És mi hogyan szavazunk? A PSD országos választmányának elnöke, Adrian Năstase a Pro Democrația társaság vitáján kijelentette, hogy Románia számára a vegyes szavazási rendszer lenne a legmegfelelőbb. (Írja a *Cronica Română*, mi pedig hozzátehetjük, hogy a jelenlegi „uninominalis” karikatúra a képviselői demokrácia megszűföklése, többek között azért, mert meggyengítette a pártokat, aláásta a tekintélyüket.) Năstase gyorsan hozzátette, hogy hiába beszélünk a szavazási rendszerről mindaddig, amíg „a választási rendszer azon alapul, hogy ki tud több pénzt szétosztogatni a kampány során”.

Haz de necaz. Barbu az *Academia Cașaveană*-ban: matrózblúzos, pőfékelő alak ül egy hordón, a hordó mellett italosüveg, és azt mondja: „Ha még van olyan intézmény, amelyiket nem sértettem meg, elnézést kérek tőle.” És egy magvas megállapítás, Mardalétól, ugyanott: „A román ember nem akar túl lenni a válságon... nem egyszerűbb megszokni?” Menni fog.

A nap áhíre. A Székely Nemzeti Tanács bejelentette, hogy a legközelebbi parlamenti választásokon listavezetőként Csaba Királyfit indítja. (A szóbeszéd szerint Cs. K. Csillagösvény szavazókerület jelöltje.)

Minden napra egy mondat

„A modern időkből kivessz az erkölcs, úgyhogy én inkább régimódi maradok.”
Lieve Joris

Hó vége

Horváth István

Az anya

SZELLEMLIDÉZÉS

Raszkolnyikov édesanyja már a bűnpör első napjaiban megbetegedett. Dunya és Razumihin módot találtak arra, hogy elvigyék a fővárosból a pör egész idejére. Razumihin egy eléggé közel eső városból a vasútvonal mentén, hogy ő maga állandóan figyelhesse a tárgyalás minden fordulatát, és amellet minél sűrűbben találkozhasse Avdotya Romanovnával. Pulherija Alekszandrovna betegsége valami különösfajta idegbaj volt, amely, ha nem is teljes, de bizonyos mértékű elmezavarral párosult. Mikor Dunya utoljára találkozott a bátyjával, és hazament tőle, anyját már betegnek találta. Lázas volt, és zavarosan beszélt. Még akkor este megtanácskozták Razumihinnel, hogy mit feleljenek majd neki, ha Rogyáról kérdezősködik, ki is eszeltek egy egész hosszú történetet az anyjuk számára: hogy Rogyának hirtelen el kellett utaznia valahova igen messzire, az orosz határszélre, fontos, magántermészetű megbízásból, amely pénz és hírnevet szerez majd neki. De csodálkozásukra Pulherija Alekszandrovna egy szót se kérdezett sem akkor, sem aztán. Ellenben kiderült, hogy megvan neki a maga saját története a fia hirtelen elutazásáról. Könnyezve beszélt el nekik Rogya búcsúzását, és közben célozgatott arra, hogy bizonyos igen fontos és titkos körülményről csak ő tud egyedül; Rogyának hatalmas ellenségei vannak, még bujkálnia is kell. De ami Rogya jövőjét illeti, ő nem kételkedett, hogy az csak ragyogó lehet, mielylet az ellenséges áskálódás megszűnik.

Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: *Bűn és bűnhődés*, Fordította Görög Imre és G. Beke Margit

Ez már kudarc

A nemzeti összetartozás, a kettős állampolgárság, a szavazati jog kiterjesztése fölötti öröm és lelkes retorika mögött kevesen veszik észre, hogy érik ám kudarcok is a Fideszt a határon túli magyarokkal kapcsolatos politikájában. S ezek súlya nagyobb semmint pillanatnyi sikerekkel le lehetne fedni, s úgy tenni, hogy semmi vész, majd rendbejönnek a dolgok. Ha nincs mielőbb korrekció, a nemzeti egység nemhogy szilárdabb, de inkább ziláltabb lesz! Mert éppen a lényeg – a belső kohézió hiányzik.

A Felvidék után (ahol a Fidesz által támogatott, Csáky Pál vezette MKP helyett Bugár Béla vegyes pártja, a Híd került kormányra, amely kétszer több szavazatot kapott vetélytársánál), Kárpátalján is egy olyan magyar párt szerzett több helyet a megyei tanácsban, amely nem élvezi Orbánék kegyét. Az UMDSZ eredményét csak hangsúlyosabban teszi az a tény, hogy nem sokkal a választás előtt a pesti kormány megvonta tőle a magyarországi vízum kiadásának jogát. Bár a korrupciógyanú ijesztő indok volt, a választók nem rohamozták meg a Fidesz által kedvezményezett KMKSZ-t. Annnyira nem, hogy Gajdosék nevüket megtépázva is egy képviselő helyet többet kaptak a területi parlamentben, mint Kovácsék. A kárpátaljai magyarok nem hallgattak a Fideszre. Ők tudják, hogy miért. Alkalmassint azért, mert a pesti politikusoknál sokkal jobban ismerik saját viszonyait, benne azt, hogy mitől és kitől kell tartaniuk, illetve kit és miért kell támogatniuk.

Vak, aki nem látja: bár állandóan a nemzet összefogásáról beszél, a magyar kormánypart Erdélyben is csak egyeseket ölel keblére. S furcsa mód, éppen a legbefolyásosabb magyar szervezetet nem kedveli, jóllehet az RMDSZ nem csak a kormánytagja, minek köszönhetően a gyakorlatban messze többet tehet (és próbál is tenni, most például az új tanügyi törvényt elfogadtatásával), mint a többi formáció összesen, de ugyanannak a néppárti csoportnak is a tagja, mint a Fidesz. Tehát az sem áll fenn, amire Orbán Viktor a MÁÉRT értekezleten célzott, hogy a Fidesz ideológiától függetlenül támogatja a határon túli magyar pártokat. Lám, inkább egy harmadik erdélyi magyar párt indításánál bábáskodik. (A napokban Ermindszenten már több volt a buszokkal hozott anyaországi fideszes,

mint a helybeli, Tőkés László pedig többet foglalkozott az RMDSZ „csontozásával”, mint Ady költészetének üzenetével.) Pedig a szintén általuk létrehozott MPP sürkesége előrevetíti, hogy mi várható, ha a pesti politikát egy az egyben, az itteni viszonyokat semmibe véve akarják átplantálni.

Sike Lajos

Drága kicsi Lotti!

Eredetileg azon akartam ezen a héten kicsit eltréfálkozni, hogy nagy távolságokból a diktátorok és csemetéik is lehetnek anakronizmusukban komikusak, hiszen ma már elképzelhetetlen a mi fertályunkon az a személyi kultusz, ami a múltba süppedt Észak-Korea hatalmasságait, a Kim-dinasztia három nemzedékét jellemzi. Igaz, alig telt el húsz esztendő, hogy a falakról lekerült egy cipészegéd, bizonyos Nicolae Ceaușescu erősen idealizált fotója, s 1956-ban Magyarország is megszabadult a munkásosztály „szeretett vezéréstől” – a jelzőt ő maga aggatta önnön magára: Rákosi Mátyás fényképeitől. (Hatvanadik születésnapjára a húsboltok kirakatában olvadozott sertészsír-ból faragott mellszobra; amúgy pedig párthatározat szólt arról, hogy „Rákosi elvtársnak van haja”. Tök kopasz volt.

De te talán már azt sem fogod tudni, mi az, hogy „párthatározat” – a legszívesebben mi is elfelednénk.) Szóval ezek jutottak az eszembe most, hogy Észak-Koreában visszaköszön a

Gyulay Zoltán

már elhagyott (?) múltunk, amikor két dolog is közbeszólt. Az egyiket maguk az észak-koreaiak követték el (a másíkról majd később): egy bizonyos keddi napon, jelesül november 23-án gránátvetőkkel kezdték el lőni a kettészakított ország déli felének egyik szigetét, nemcsak világra szóló pánikot, hanem halottakat is maguk mögött hagyva. A világ ugyanis a szó szoros értelmében megrettent, új koreai háborút vizionálva, s bár nemzetközi politikai elemzők egész sora úgy véli, ha Phenjan kirobbantja ezt a háborút, az a rendszerük végét jelenti, akár még tévedhetnek is. Nyilván a görögök példája lebeg a szemük előtt, amikor 1974-ben lerohanták az alig független Ciprust, hogy teljesen bekebelezzék, aminek két következménye is lett: a törökök elfoglalták és máig megszállva tartják a szigetország északi egyharmadát, másrészt viszont – és a koreai párhuzam szempontjából ez a döntő – Athénban elbukott az ezredesek katonai diktatúrája. Igen ám, de Görögországnak nem volt atombombája, Észak-Korea azon-

ban már régóta azon mesterkedik, hogy kifejlessze nukleáris arsenálját, és ne legyenek illúzióink: öntörvényű diktátora, Kim Dzsong Il és a diktátorfi Kim Dzsong Un van annyira eltökélt, hogy habozás nélkül be is vesse. Márpedig bárhol törjön ki a világban atomháború (Hirosima és Nagaszaki óta ilyen tömegpusztító fegyvert sehol nem vetettek be; persze másmilyent annál inkább), az alapjaiban rengetheti meg életünket, Földünk biztonságát. Ilyen körülmények között kinek van kedve tréfálkozni bárhol is?

Szomorú tény: ehhez képest apró-cseprő botrányaink, pártvillongásaink, gazdasági intézkedéseink, legyenek bár olykor húsbavágóak, bizony eltörpülnek. Leváltják a rendőrfőnököt? Na és? Hol ünnepelek meg a magyarországi román külképviseletet a december 1-jei nemzeti ünnepet, minek következtében a budapesti Nemzeti Színház igazgatójának megrendül a széke? Ugyan, még ha az ürügy netán mondvacsinált is. A magyar államfő nyilvánosságra hozza ja-

vaslatait a készülő új alkotmánnyal kapcsolatban, mire az ellenzék máris azt veti a szemére, hogy „meg akarja koronázni” az alaptörvényt? Természetesen előbb azt, majd pedig bizonyára Orbán Viktort? És ez tényleg fontos most? Most, amikor egy testileg-lelkileg beteg ember és elkényeztetett fiacskája, kijelölt utódja lángba akar robbantani bennünket?

Kislányom, amikor ezeket a sorokat olvasod (talán még meg sem érted igazán) – mert remélem, hogy egyszer azért még elolvashatod, elolvashatod – legkorábban 2017-et írunk. Mindez, amit írtam, már a történelem lapjaira került, egyik-másik esemény talán csak lábjegyzet formájában. Igen, akkor már 2017 van, iskolába jársz, most kezdted el megtanulni szótagokká, szavakká, mondatokká összerakni az ákombákom betűket, de még nem igazán érted az egészet. Kicsi Lotti, számotokra kortársaidal együtt mindez a rémálom legyen a ködbe vesző múlt!

U.i. az olvasó számára, akitől elnézést kérek a privatizálásért: 2010. november 23-án megszületett első unokám, Gyulay Lotti. És ez volt az, ami az eredeti szándékomból eltért.

Röviden

Szórványtanácskozás
Kolozsváron

NOI, azaz MI, magyarok címmel szervez román nyelvű szórványtanácskozást december 3-án 16 órától a *Kolozsvári Rádió* nagyertermében a Világhírnev Könyvkiadó és az RTV Kolozsvári Stúdiója. Bemutatják a Szórványtengelymozgalom Fehér Hollók újságíróklubjának *NOI_Mi* című román nyelvű válogatását, amelyet Markó Béla költő és tankönyvszerző méltat. Majd a mozgalom köré csoportosuló szórványlicumok: a nagyenyedi Bethlen-kollégium, a tor-dai Jósika-liceum, a dévai Téglás Gábor Liceum, a medgyesi Báthory István Általános Iskola és a szebeni Octavian Goga Liceum magyar tagozata mutatkoznak be román nyelven. A rendezvény fontosabb mozzanatait élőben közvetíti az RTV Kolozsvári Stúdiója.

Perzsa filmek
Budapesten

Iráni filmhét kezdődik hétfőn Budapesten az Uránia Nemzeti Filmszínházban, ahol az érdeklődők az elmúlt évek perzsa filmjeit, köztük számos díjnyertes alkotást tekinthetnek meg. A filmhét programjában kiemelt szerepet kap a vallás és a háború.

Kezdetben volt a nyelv

Zsigmond Júlia

„A hétköznapi, rombolt, elhasznált beszéd varázsa, poétikája az, ami engem leginkább érdekel; a kérdés az, hogyan lehet az alulfogalmazást úgy eljátszani, hogy szépirodalom legyen” – vallott Parti Nagy Lajos a november 24-én megszervezett kolozsvári írói estjén. A Kolozsvár Társaság székhelyén több mint száz érdeklődő, egyetemisták, fiatal és öszülő pályatársak hallgatták a nemcsak írásában, de beszédében is gördülékenyen, jóízűen, fogalmazó művészt, a Korunk Akadémia meghívottját. A Kossuth díjas költőt Balázs Imre József, a *Korunk* főszerkesztője faggatta jellegzetes írói nyelvének titkairól, melyeket – mint kiderült – az író sem mindig ismer, mivel ezek az alkotás folyamatában bontakoznak ki. A kritika visszajelzéseit mérvadóknak tekinti, értelmezéseik és értékeléseik ugyanis gyakran szolgálnak megfontolandó útmutatásként számára. Részben a kritikai fogadtatásnak is köszönhető, bár prózát sokáig nem írt, kipróbálta ezen a területen is, vajon hogyan működik a sajátosan Parti Nagy Lajos-i formanyelv. Így születtek meg a kortárs magyar irodalom remekművei közé sorolandó

Parti Nagy Lajost (jobbra) a házigazda Balázs Imre József kérdezte a Korunk Akadémián. Fotó: Fodor Enikő

regényei, mint *A test anygalai* és a *Hősöm tere*, valamint kiváló novellái, melyek közül *A fagyott kutya lába* és *A hullámzó Balaton* című kötetekben jelentek meg a legismertebbek. E két utóbbi kötet novelláiból építkezve készült el az évtized legjobbjaként is értékelt *Taxidermia* című magyar játékfilm. Mind az irodalom, mind a filmek, sőt a színház világában jártasak találkozhattak már Parti Nagy Lajos nevével. Erdélyben is játszották darabjai közül az *Ibusárt* és a *Karnebált*. Előbbit, melyért a szerző elnyerte a Színikriti-

kusok díját, a kolozsvári színpadon is bemutatták. Utóbbi a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színházban vitték színre óriási sikerrel: *A Karnebálban* Caragiale *Farsangjának* átdolgozása során a szerző nyelvi leleményességeivel remekül átörte a fordítás nehézségének gátját. „Az én alapanyagom a nyelv – ehhez ragaszkodom” – hangsúlyozta a szerző. Azt is elmondta: a szöveget formáló erővonalak játéka tartja folyamatosan izgalomban, legszívesebben azzal kísérletezik, hogyan kapcsolódhatnak a szavak,

és hogyan lehet megírni akár egy buta történetet is úgy, hogy az művészet legyen. A további beszélgetés során Parti Nagy elmondta: nem tartja valószínűnek, hogy iskolát alapít vele, de beszédmódjának szép számmal vannak követői, sőt a világhálón rábukkant már néhány olyan versre, melyet az ő neve alatt publikáltak, viszont nem ő írta.

Az est házigazdái mosolyogva vonták le a következőt: legközelebb tágasabb teret kell keresniük egy ehhez hasonló találkozó helyszínül. ◀

Tiltakoznak
a művészek

Hírösszefoglaló

▶ A Magyar Színházi Társaság Elnöksége közleményben tiltakozik a magyarországi Előadó-művészeti Törvény módosításával kapcsolatban. „A Magyar Színházi Társaság elnöksége értetlenül veszi tudomásul, hogy az Előadó-művészeti Törvény 21. paragrafusának két bekezdését – annak ellenére, hogy augusztus óta rendszeresen keressük erre az alkalmat – szakmai egyeztetés és hatásvizsgálat nélkül készül a törvényhozás módosítani” – áll az elnökség közleményében. A módosítások mindenekelőtt az alternatív színházi kezdeményezéseket veszélyeztetik, azokat a társulatokat amelyeket a IV. támogatási kategóriába soroltak. „A módosító javaslatokkal nem tudunk egyetérteni, azokat veszélyesnek tartjuk. Az, hogy a VI. kategóriát érintő bekezdésben a javaslat feltételes módot használ (támogatásban részesülhetnek), a szakmai kontroll hiányában, rosszul értelmezve teljesen ellehetetlenítheti a kortárs színház külföldön is elismert művészeit. E társulatoknak és alkotóknak továbbra is folyamatos támogatásban kell részesülniük, melyet sem a módosított törvény, sem pedig a költségvetésben erre a célra előirányzott összeg nem tesz lehetővé” – áll a közleményben. ◀

Székelyföldi Grafikai
Biennálé Marosvásárhelyen

Antal Erika

▶ Marosvásárhelyen megtartották be az első Székelyföldi Grafikai Biennálé anyagát szerda este a Gyergyószárhegyi Művésztelep szervezésében.

„A Székelyföldi Grafikai Biennálé ötlete két évvel ezelőtt merült fel először” – tudatta lapunkkal Sikódi Zsolt, a kuratórium elnöke, aki az új technikák jelenlétét emelte ki a látnivalók közül. Mint mondta 2010-ben már a komputergrafikáknak, a printeknek is helye van egy ilyen tárlaton.

A kiállítást Gheorghe Mureșan, a Képzőművészek Országos Szövetsége Maros megyei elnöke nyitotta meg, aki a sokféleségre, az alkotások gazdagságára hívta fel a jelenlevők figyelmét, javasolva egyúttal a Maros megyei tanácsnak, hogy a következő biennáléra jó volna egy nagyobb termet biztosítani a képzőművészeti alkotásoknak, jelenleg ugyanis a több mint kétszáz grafikából csupán 124-et tudtak kiállítani, annak ellenére, hogy a marosvásárhelyi Kultúrpalota földszinti kiállítótermei eléggé tágasak.

A grafikai biennáléra tizenegy országból mintegy hétszáz alkotás érkezett,

ezebből válogatták ki azt a több mint kétszázat, melyeket erdélyi körútra indítottak. Az első tárlatnak Sepsiszentgyörgy adott otthont májusban, ahonnan júliusban Csíkszeredéba költözött, onnan pedig Temesvárra. Marosvásárhely a körút utolsó állomása, innen fogják valamennyi alkotónak postázni a műveket.

A biennálét két kategóriában hirdették meg: a hagyományos grafika, illetve a kísérleti grafika kategóriában. Így a kiállított anyagban fellelhető a fametszet, linómetszet, litográfia, rézkarc, de az újabb digitális eljárásokkal készült alkotások is. A biennálén díjakat is osztot-

tak, a 2000 euró értékű fődíjat Fürjesi Csaba nyerte el, a három megyei tanács által felajánlott egyenként ezer eurós díjat és az ezzel járó kitüntetést Léstyán Csaba (Hargita megye), Daradics Árpád (Kovácsna megye) és Cristian Opreș (Maros megye) kapta. A Gyergyószárhegyi Művelődési Központ négy alkotót részesített különdíjban, ami egy-egy meghívó a jövő évi grafikai táborba. A szerda esti tárlatnyitón Túrós Eszter művészettörténész méltatta a kiállított munkákat, az új utak, új irányok keresését emelve ki, valamint azt a sokféleséget, ami jellemzi a kiállított munkákat. ◀

Klasszikus eljárásokat és komputergrafikát is felvonultat a tárlat. A szerző felvétele

Színpadon Verespatak

Hírösszefoglaló

▶ *Verespatak – fizikai és politikai vonalon* címmel tartják holnap este az évad ötödik bemutató előadását a Kolozsvári Állami Magyar Színházban a dramAcum csoport közreműködésével. Az alkotók – a három rendező: Radu Apostol, Gianina Cărbunariu és Andreea Vălean valamint Peca Ștefan dramaturg, Andu Dumitrescu díszlettervező és a hat színész: Albert Csilla, Buzási András, Farkas Loránd, Köllő Csongor, Molnár Levente és Cristina Toma – augusztus elején a Román Nemzeti Kulturális Alap támogatásával 14 napos kutatómunkát végeztek Verespatakon, Abrudbányán, és a Fehér megyei Recea környékén. Az előadás szövegét az itt összeállt anyag (több mint 50 interjú, hanganyag, videó és fotó) képezi. A helyszínen történő kutatásokat a médiában és más írott dokumentumokban megjelent adatokkal egészítették ki.

Az előadás egymás után következő történetekből áll, amelynek az alapját ellentmondásokkal teli (sokszor paradoxális) történetek képezik Verespatakról, amely 15 éve valóságos társadalmi kísérlet, ugyanakkor egy hatalmas politikai-, gazdasági-, társadalmi- és média-dilemma is egyben. Kis léptékben Verespatak a jelenlegi romá-

A dramAcum korábban a vásárhelyi márciusi eseményeket dolgozta fel

niai társadalom tükrét képezi. A jelenetek fiktív eszközökkel próbálják feltárni „fizikai és politikai vonalon” ezt az ellentmondásos valóságot, azzal a céllal, hogy bemutassák a Verespatak-ügy eddig nem ismert aspektusait is, a politikai vetülettől a verespatakiak múltjáról és jelenéről szóló történetekig, mindenkit szembesítve a Nagy Ajánlattal. A *Verespatak – fizikai és politikai vonalon* több különböző színházi műfajt – a klasszikus színháztól a musical műfaján keresztül a performanszig – ötvözve szeretne releváns történetet létrehozni Verespatak jelene és jövője érdekében. A legérdekesebb kérdés talán

az, hogy államként és nemzetként hogyan sikerül majd megoldani ezt a problémát? Ez a történet hegyekről, sok pénzről, hatalmas politikai és korporációs érdekekről és az „ördöggel kötött szövetségről” szól, amely állandóan jelen van mindenki életében, a legmagasabb rendű tisztviselőktől az egyszerű verespataki lakosokig.

A szöveget Demény Péter fordította magyar nyelvre. Hamarosan elkészül az előadás honlapja is, ahol olvashatók lesznek azok a szövegek is, amelyek nem kerültek be az előadásban, fényképek, videofelvételek, zene-részletek, és még sok más információ erről a projektről. ◀

Fidesz-fityisz az ÚMSZ-nek

Folytatás az 1. oldalról

A legnagyobb összegű támogatásban a *Krónika* napilap részesült, a Kolozsváron szerkesztett erdélyi újságot közlelő követi az idén még csak négy lapszámot megért *Erdélyi Napló* hetilap, illetve a Háromszék sepsiszentgyörgyi napilap. Ugyanakkor „sajtótámogatásban” részesülnek különböző olyan intézmények honlapjai, amelyeknek tevékenysége nem kötődik közvetlenül a média világához, mint a székelyudvarhelyi MÜTF Egyesület, a kolozsvári Kincses Kolozsvár Egyesület vagy a szintén kolozsvári Zöld Erdély Egyesület és Gondviselés Segélyszervezet. Igaz, ez utóbbi „babarádió”-honlapot működtethet, Budapest segítő gondviselésének köszönhetően. Ezzel szemben a legnagyobb forgalmú erdélyi internetes hírportál, a *Transindex* nem érdemelt ki támogatást, illetve – az ÚMSZ-hez hasonlóan – több helyi napilap, valamint az *Erdélyi R riport* hetilap sem.

Ulicsák Szilárd: a kuratóriumok döntenek

Ulicsák Szilárd, a budapesti kormányhatalon túli támogatásokért felelős miniszteri biztosa lapunk meg-

Nulla forinttal támogatja a Szülőföld Alap az Új Magyar Szó országos romániai magyar napilapot

keresésére tegnap a beérkező pályázatok nagy mennyisége miatt „kezelhetlenséggel” magyarázta a furcsa döntések okát. Az ÚMSZ felvetésére, miszerint a Szülőföld Alap médiatestülete elfogultan bírálta el a pályázatokat, az erdélyi származású Ulicsák azt válaszolta, ő „nem lát bele annyira a határon túli ügyekbe, hogy érdemben mérlegelni tudjon”. Ami a Szülőföld Alap „kezelhetlenségét” illeti elmondta, a tervek szerint jövőre külön járnak el a kis pályázatokkal, és külön kezelik azokat a nagy intézményeket, amelyeknek a működésére jelentős pénzügyi keret igényel. „A kis pályázatokon

maximum néhány milliós támogatást lehet majd igényelni, az eddigi elbírálási rendszerhez hasonlóan. Az úgynevezett „nagy” pályázók esetében áttekintjük, hogy az adott intézmények milyen feladatokat látnak el, és azokat fontossági sorrendben normatív alapon támogatjuk” – válaszolta az ÚMSZ-nek a miniszteri biztos. „Az idén megszerezhető támogatások olyan alacsonyok, hogy azokból átfogó médiastratégiát kialakítani úgysem lehet, ezek egy-két havi túlélést tesznek lehetővé” – mentegetőzött Ulicsák, aki szerint hamarosan elkészül a budapesti kormány „Kárpát-medencei mé-

diastatégiája”, melynek keretén belül hatékonyabban lehet majd dönteni. „Nem hiszem, hogy most jelentős aránytalanság történt volna, de a döntéseket a regionális egyeztető fórumok által jelölt kuratóriumi tagok hozzák, tehát elvileg a határon túli támogatottak is döntenek a kérdésben” – sietett hozzátenni a miniszteri biztos.

Székely István: nem a kuratóriumok döntenek

Székely István, Szülőföld Alap Kulturális, Egyházi és Média Kollégiumának erdélyi tagja szerint azonban a kurátorok csak javaslatot tesz-

nek a támogatottokról. „A Szülőföld Alap elnöke nyújtja be az előterjesztést, és azok nekünk már nem áll módunkban módosítani” – hangsúlyozta Székely. Mint kifejtette, „bebizonyosodott, hogy a Szülőföld Alap egyre nehezebben tudja ellátni a feladatát, a rendkívül nagy számban beérkező pályázatok elbírálása meghaladja a kuratóriumok kapacitását”. Székely úgy véli, hogy amikor az Illyés Közalapítvány által képviselt struktúrát – amely a kis pályázatok támogatását biztosította – felváltotta a Szülőföld Alap, és viszonylag kevés, de nagy volumenű folyamodvány érkezett, hatékonyan lehetett dolgozni. „Mára azonban egyre több intézmény jelentkezik támogatásért, az elv pedig az, hogy minél többnek kell jusson a pályázati alpból, így az elérhető összegek felaprózódnak. Ez egy nulla összegű játék, van akinek jut a pályázati alpból, és van akinek nem” – magyarázta lapunknak a döntési mechanizmusokat Székely. Ami a szakmai kritériumok érvényesülését illeti, véleménye szerint „általában a művelődési, könyvkiadási pályázatoknál érvényesülnek”. „Ahol viszont egyszerűen elfogultság tapasztalható, az a média-kollégium” – ismerte el a testület tagja. ◀

Készülnek a 2011-es népszámlálásra

ÚMSZ

▶ Szakmai csoportot hoz létre az RMDSZ a 2011-es népszámlálásra való hatékony felkészülés érdekében. A Székely István politológus által vezetett munkacsoport tagjait most toborozzák, az első ülésére december 8-án, Kolozsváron kerül sor. A Szövetség stratégiai fontosságot tulajdonít a népszámlálásnak, hiszen nem mindegy, hogy hány ember vallja magát magyarnak – figyelmeztetnek a munkacsoport létrehozói. A bizottság feladatai közé tartozik a népszámlálásra való felkészülés ütemtervének kidolgozása, az üzenetek megfogalmazása, valamint egy tájékoztatói kampányterv elfogadása. A kampány révén a romániai magyar emberekben tudatosítani szeretnék, hogy miért fontos magyarságuk vállalása – nyilatkozta Székely István, majd hozzáfűzte: külön üzenetet fogalmazunk meg a tömbmagyarság, illetve más területeken élő magyar emberek számára, hangsúlyt fektetve a vegyes házasságokban élőkre is. A tervek szerint a tájékoztató kampány egész Erdély területére kiterjed, és a helyi, megyei RMDSZ-szervezetek, a civil és ifjúsági partnerek, illetve egyházak bevonásával zajlik. ◀

Pénz a Borvizek útjának

Kovács Zsolt

▶ Kormánytámogatással adnak lendületet a székelyföldi megyék Borvizek útja-projektjének, amely a hagyományos gyógyfürdő-kultúrát élesztené fel korszerű turisztikai ellátást biztosítva. Tamás Sándor a Kovászna megyei tanács elnöke tegnap sajtótájékoztatóján elmondta: a kormány tartalékalapjából ezen a héten 570 ezer lejt utalt ki öt háromszéki településnek, hogy ki tudja fizetni a munkálatok értékének rájuk eső 35 százalékos önrészét. A háromszéki önkormányzat elnöke szerint elége magas az önrész ahhoz, hogy annak kifizetése nehézséget

okozzon bizonyos településeknek, ezért lobbiztak azért, hogy a kormány átvállalja ennek egy részét. November 30-án ugyanis a háromszéki Bölön, Málnás, Bereck, Bodok és Sepsiszentgyörgy kötelesek kifizetni 715 ezer lejt, ezt most részben kormánytámogatásból fedezik. Tamás Sándor szerint bár az eredeti határidő szerint szeptember végén be kellett volna fejezni a teljes Borvizek útja beruházást, a projektvezető és a kivitelező cégek egy éve húzódo vitája lefékezte a munkálásokat. A projekt 2005-ben indult, de a tényleges munkálásokat csak idén kezdték el. A tervek szerint 14 székelyföldi település turisztikai

infrastrukturáját újítják fel mintegy 10 millió eurós európai uniós támogatással: a résztvevők sétányokat, pihenőpavilonokat építenek, korszerűsítik az ásványvízforrásokat és a fürdőmedencéket, a közvilágítást és az ivóvízhálózatot. Azt is sikerült elérni, hogy a PHARE alapokból finanszírozott projekt határidejét 2011. június 1-ig meghosszabbítsák. A kezdeményezésben Sepsiszentgyörgy (Sugásfürdő), Előpatak, Bölön, Barót, Bodok, Sepsibükszad, Bereck, Tusnád, Csíkszereda–Zsögödfürdő, Borszék, Gyergyóremete, Szentegyháza–Homoródfürdő valamint Székelyudvarhely–Szejkefürdő vesznek részt. ◀

A kórházat hibáztatja Cseke

Hírösszefoglaló

▶ Nem tartották be a szakmai előírásokat a Cămpulung-i városi kórház dolgozói annak a két koraszülött csecsemőnek az esetében, akiket egy hete szállítottak át Bukarestbe. Az ikerpár hat hónapra született, 700 valamint 950 grammos testsúlyllyal, az illetékes szülészeten azonban nem regisztrálták őket. A szülők kérték áthelyezésüket a fővárosi Polizu kórházba, mert úgy vélték, gyermekeik nem részesülnek

megfelelő ellátásban. Cseke Attila egészségügyi miniszter vizsgálatot indított az ügyben: a tárca által megbízott szakbizottság javasolja a kórház nőgyógyászati, valamint szülészeti osztályán dolgozók megbüntetését, mivel bebizonyosodott, hogy nem jártak el a szakmai előírásoknak megfelelően. A tárcavezető utasítására a bizottsági jelentést továbbítják a Román Orvosi Kamara, a Cămpulung-i Ügyészség, valamint Polgármesteri Hivatal illetékeseinek, ezek az in-

tezmények dönhetnek ugyanis a szankciókról. Mulasztást követett el a jelentés szerint a szülést levezető nőgyógyász, aki nem regisztrálta a csecsemőket, az újszülött-gyógyász szakorvos, aki nem kérte a koraszülött ikerpár átszállítását egy megfelelően felszerelt intézménybe, valamint a kórház menedzsere, aki nem bizonyosodott meg afelől, hogy a szülészeti és nőgyógyászati osztály dolgozói betartják-e minden esetben az érvényben levő előírásokat. ◀

HIRDETÉS

Szabaduljon meg a magas törlesztőrészletek nyomásától!

4,99%

4,99% fix kamat az első évre
0,1% havi kezelési költség
0 folyósítási díj

Hogyan? Csoportosítsa hiteleit az OTP Banknál és csökkentse havi törlesztőrészletét!

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- 3 havi EURIBOR + 4,09% az első évi fix kamat után;
- ingyemes OTPdirekt szolgáltatás 2011. február végéig;
- 3 hónap türelmi idő a fix kamatos első évet követően.

* Hadd szemléltessük egy példával a hitelösszeg alakulását: 40.000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén 357 hónapos futamidő és 6,37% tényleges éves kamat mellett a teljes kifizetett összeg 85.794,- euró. Az ajánlat 2010. október 1. és december 31. között érvényes.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

euró alapú lakásvásárlási hitelek

otpbank
Megbízunk egymásban

SZOMBAT

2010. november 27.

A nap filmjei

m1, 22.00

Jack és Rose balladája

Jack és 16 éves lánya, Rose egy az Amerikai Egyesült Államok keleti partjainál lévő szigeten élnek egy valaha szép napokat látott volt hippy kolónia területén. Idilli életük azonban teljesen felborul miután Jackről kiderül, hogy halálos beteg. Aggódní kezd, hogy mihez kezd majd Rose, ha teljesen magára marad. Megoldásként odaköltözteti a házba az addig gondosan titkolt szeretőjét.

RTL Klub, 23.00

Beépített szépség 2.: Csábítunk és védünk

Az előző szépségversenyen történt bevetése és új média-szerepköre különös személyiség-torzulásokat indított el a korábban legendásan slamos Gracie-nél. A szükségesnél nagyobb fontosságot kezdett tulajdonítani a külsejének és ennek következtében igencsak elpuhult. Amikor azonban legjobb barátait, Cheryl Fraziert, a szépségverseny győztesét.

DUNA TV, 23.30

Fél Nelson

Kábítószerfüggő tanár és perifériára szorult tanítvány. Mindkettőjük életében megjelenik a drog, a tanár esetében érthetetlen módon, a diáklány életében majdhogynem szükségszerűen. Épp ezért van mit tanulniuk egymástól. A második esély ritka dolog. Jobb, ha élsz vele. Hangzik a film alaplétező. Dan Dunne jó családból való, gondoskodó anyával megáldott, a végtelenségig magányos történelemtanár.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában

15.00 Híradó

15.10 Hétvégi magazin

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszaksjáték, Nyelvőr, Világjárók

10.05 Térerő

14.00 Híradás, Aranyszalagvár, Alternatívzene

16.00 Híradó

Ötórai tea: Megy a magnó, Súrított grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás

8.00 Hírek, műsorism., sport

8.15 Havi agytakarítás, Zenenegyed

9.15 Cifra palota

9.55 Hírek, műsorism.

15.00 Slágerlista

16.00 Hírek, műsorism.

16.10 Érintő

17.00 Láthatár

17.30 Sorsok az operaszínpadon

17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.50 Élő egyház (ism.)

8.20 Arcélek

8.35 Pirkadat (sor.)

8.50 Mirabella Mama házimozija

9.00 Dunáról fúj a szél

9.05 Hol volt, hol nem volt...

9.20 Cimbora

9.50 Csendes éj (ism.)

10.40 Csipkerózsika (balettf.)

12.05 Az egyházi művészet kincsei

12.45 Híradó

13.05 Isten kezében

13.35 EtnoKlub

14.50 Daktari (sor.)

15.40 Tér-Hatás

16.10 A világörökség kincsei

16.25 Csillagszem

16.50 Balatoni utazás

17.30 Talpalatnyi zöld

18.00 Pannónia 3 keréken

18.30 Kirakat

19.00 Híradó

19.35 Mese

19.45 Gurul az alma

20.00 Dunagála

20.25 Mansfield Park (angol f. dráma)

21.00 Csereüvegek (cseh f. dráma)

22.40 Dunasport

23.00 Lélek Boulevard

23.30 Fél Nelson (am. f.)

1.15 Hajléktalanok pályája (lengyel vígj.)

1.05 Magyar pop

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

m1

6.50 Ma Reggel

9.00 Híradó

9.05 Sport hírek

9.10 Európa Magyarországon

9.35 Marci

10.00 A kis királylány

10.25 Thomas, a gőzmozdony

10.45 Amika (belga sor.)

11.05 Sarah Jane kalandjai (angol sor.)

11.35 Sötét jóslat (anim. sor.)

12.05 Motorvizió

12.30 Sztársáv

14.00 Delta

14.30 Egészség ABC

15.00 Kincskereső

15.30 Pécsi keringő

16.00 Barangolások öt kontinensen

16.30 Biszku és a többiek

17.55 Hogy volt?!

19.30 Elisa lánya

- Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)

20.30 Híradó este

20.55 Sport hírek

21.05 SzerencseSzombat Luxor, Ötöslottó és Joker sorsolása

22.00 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

23.50 Hírek

23.55 Sport hírek

0.10 Dob+Basszus

1.05 Magyar pop

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

2.05 Magyar bulizenék

m2

6.50 Ma Reggel

8.55 Hogy volt?!

10.00 Körzeti magazin - Pécs

10.50 MI ÉRT?!

11.40 Kézfogás

12.05 "Kodály után, száz évvel"

12.30 Natúra

13.02 Szép magyar tánc

13.10 80 kert nyomában

14.10 Zene az életem

15.10 Úri házak titkai (francia sor.)

16.00 T.I.R. (olasz-magyar sor.)

17.00 Rövidpályás Úszó Európa-bajnokság 2010 (élő)

19.15 Nem csak a 20 éveseké a világ

20.05 Esti mese: Süni és barátai, A nagy ho-ho-ho-horgász

20.30 Bestseller

21.00 Híradó este

21.25 Sport hírek

21.30 Asszisztensek (am. vígj. sor.)

21.55 Beugró

22.45 Illényi Katica - Stéphane Grappelli emlékkoncert

23.45 Kutyaszorítóban (am. thriller, 1992)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

1.20 Jack és Rose balladája (am. filmdráma, 2005)

VASÁRNAP

2010. november 28.

A nap filmjei

RTL Klub, 21.00
Taxi 2.

Émilien, a kétfalás rendőr végre megszerzi a jogosítványt, Daniel, a turbómeghajtású taxis pedig szép barátnőjével randizik. Am az események elszabadulnak, amikor a városba látogat a japán védelmi miniszter, akit elrabol négy rejtélyes nindzsa. A miniszternek nyoma sincs, ahol pedig a rendőrség tehetetlen, csupán egy megoldás van: a taxis, aki utálja a zsarukat, de barátjáért a gázba tapos.

DUNA TV, 23.30
A pék

Milo, a profi bérgyilkos kiábrándul a munkájából, normális életet szeretne élni. Megbízói mindezt nem nézik jó szemmel, el akarják tenni láb alól. Milo a mentora, a nyugdíjas életet nehezen viselő Lou vidéki házában rejtőzik el, péknek adva ki magát. Tortasütés közben dőbben rá, hogy mindig is erre a nyugalomra vágyott, ráadásul szerelem is lesz.

TV2, 0.40
A Sakál napja

Egy földalatti félkatonai szervezet merényletet tervez a francia elnök ellen, tiltakozásul az algériai háborúban játszott szerepe miatt. A profi testőrség által kiemelten védett De Gaulle meggyilkolása lehetetlen feladatnak tűnik, de akad egy bérgyilkos, aki ennek ellenére vállalja a munkát. A titokzatos Sakált senki nem látta még, igazi személyazonosságát senki nem ismeri.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon,
Erdélyben – faluműsor: Homoródalmás, Hargita megye
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Műsorismertetés
14.05 Dalposta
15.40 Vidékről vidékre
16.25 Térerő
17.15 Egyházi műsor, evangélikus
17.58 Műsorismertetés

DUNA TV

7.45 Marsupilami
8.10 Mirabella Mama házimozi (ism.)
8.25 Cimborák (ism.)
8.55 Tintin kalandjai (ism.)
10.10 Égen és földön (portréf.)
10.40 Történelmi titkok
11.00 Őkumenikus istentisztelet
12.00 "A magok oltalmára..."
12.15 Kaland-Zoo
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.30 Élő népzene
14.00 Csellengők
14.25 Agrárszakadt úrlány (magyar f., 1943)
15.55 Dunáról fúj a szél
16.05 A világörökség kincsei
16.20 Törzsasztal
17.10 Budapest-Bamako
18.10 Janosch álommeséi
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.25 Kikötő
21.10 Háború és béke (szovj. tört. dráma, 2. rész)
22.45 Divathét
23.15 Dunasport
23.30 A pék (angol vígj.)
1.00 Collective és az Alien Chatter

TVR 1

6.15 Románia himnusz
6.20 Teleshopping
7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A falu élete – kulturális magazin
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.55 Csak Románia!
14.20 Nemzetközi cirkusz
16.00 Bukarest Fashion Fesztivál Gála
17.10 Danutz SRL, első rész
18.00 Jocker, Loto 5/40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
18.40 Danutz SRL, második rész
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Az utolsó mohikán (amerikai kalandfilm, 1992)
23.00 100%-ban garantált
0.00 Minden hétre egy könyv
0.15 Nostalgikus évek - Mircea Radu műsora (ism.)
2.30 Ahogy elő van írva (ism.)
3.20 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

VIASAT 3

9.05 Flipper legjobb kalandjai
10.05 X-Men Animated
10.55 A szépség és a szörny (sorozat)
11.15 Gigamad
12.25 Smallville (sorozat)
13.20 Amerika csillagai
15.05 A Nagy Ő
16.25 Stuart Little kiséger (német-amerikai vígjáték)
18.10 Kézilabda: PICK Szeged - Chekhovskie Medvedi
20.05 Lehetetlen küldetés
22.05 A főnök (am. krimisorozat)
23.10 A gyönyör rabjai (amerikai dráma)

m1

6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.05 Sporthírek
9.10 Fótér - Kelet-Mecsek
10.05 Engedjétek hozzám
10.15 Így szól az Úr!
10.20 Katolikus krónika
10.45 Várakozás és megérintettség
11.10 A sokszínű vallás
11.25 Református magazin
11.50 Református ifjúsági műsor
12.00 Református istentisztelet
13.01 Hírek
13.10 Telesport - Sport 7
14.05 Hogy volt!?
16.00 Zegzugos történetek
16.30 Kórhinta
17.00 Julius Caesar (angol f., 1970)
18.55 Panoráma
19.25 Elisa lány - Visszatérés Rivombrosába (olasz sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 A társulat
22.55 Aranymetszés
23.50 Hírek
23.55 Sporthírek
0.05 Az elhallgatott zenekar (dok. f.)
1.05 Balázs Fecó koncertje
2.00 Magyar rock
2.55 Magyar válogatott

TVR 2

7.00 Gitárok ideje
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 Az én költségvetésem (ism.)
13.00 Top cut
13.30 IT zon@ (ism.)
14.00 Főzünk megint egyszerűen!
14.30 Atlasz
15.10 Herkules New Yorkban (amerikai kalandfilm, 1970)
16.45 Lehet, hogy nem tudtad
17.00 Hírek
17.30 UEFA Champions League Magazin
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Szerelmi szótár (amerikai-francia-japán vígjáték, 2007)
22.00 Hírek
23.00 Glastonbury koncert
0.00 Veszélyes! (ausztrál sor.)
0.55 Top cut (ism.)
1.25 Atlasz (ism.)
1.55 Agatha Christie: ABC gyilkosságok (krimi, 2009) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
8.00 Pro Motor
8.30 Sport.ro Hírek
10.30 Ploiesti-i harcosok
11.00 Külön kiadás
12.00 Tenisz Bajnokok Ligája, London
13.00 Sport.ro Hírek
14.00 BoxBuster
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.30 Tenisz Bajnokok Ligája
21.30 Sport.ro Hírek (live)
22.00 Mitica ligája
0.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel
8.55 Mesék
9.55 Spuri (auszt. sor.)
10.20 Derek, a fenegyerek (kan. ifj. sor.)
10.40 Svédcsavar (magyar sor.)
11.25 Botcsinálta óvóbácsi (német vígj., 2004)
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Várakozás és megérintettség
14.05 A sokszínű vallás
14.20 Református magazin
14.45 Református ifjúsági műsor
14.50 Református istentisztelet
15.55 Az Árpád-kor templomai
16.05 Elit gim (olasz sor.)
17.00 Rövidpályás Úszó EB 2010 (élő)
19.15 Pillér
20.05 Dörmögők legjobb kalandjai
20.15 Kérem a következőt!
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.30 Nem csak a 20 éveseké a világ
22.25 Julius Caesar (angol f.)
0.20 Feloldozás (angol thrill.)
1.55 Telesport (ism.)

PRO TV

5.30 Pro Motor (ism.)
6.00 A pletykafészek (amerikai sor.) (ism.)
7.00 ProTV hírek, sport
10.00 20 év után
11.00 Tolvajok hercege

(luxemburgi-angol-német kalandfilm, 2006)
13.00 ProTV hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropro TV – szórakoztató műsor
14.15 Nevezz csak! (am. vígjáték sorozat)
15.00 Indiana Jones és a kristálykoponya királysága (amerikai kalandfilm, 2008) (ism.)
18.00 Románia szeretlek – kulturális magazin
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes – szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság – szórakoztató műsor
22.45 Pokolfajzat (am. akcióf., 2004)
1.30 Apropro TV (ism.)
2.15 Tequila és Bonetti legjobb kalandjai (sor.)

ACASĂ

8.15 A tiltott gyümölcs (sorozat)
9.45 Rosalinda (sorozat)
11.15 Otthoni receptek
12.30 Tengernyi szenvedély (sorozat)
13.30 Cseregyerek (Elcsereült életek) (2. rész)
15.30 Viktória (sorozat)
16.30 Rosalinda (sorozat)
17.30 Mesés hölgyek
18.30 Nemzetközi Tánc bajnokság
20.30 Az én szeretett fantomom (amerikai film)
23.15 Meséljünk!
0.15 Nemzetközi Tánc bajnokság

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Okostojások, Björn mackó kalandjai, Rupert maci, Kengyelfutó gyalogkakukk
11.05 Trendmánia Életmód- és szépségmagazin
11.40 Asztro Show
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Háziban
13.45 Magyarország-Ukrajna kézilabda-mérkőzés - Telenor Kupa (élő)
15.35 Magyar autósportmagazin
15.50 Doktor Addison (am. sor.)
16.45 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: 17.00 Hatoslot-tó-sorsolás
17.45 Robinson Crusoe kalandos élete (am. kalandf., 1997)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág (2010) (élő)
21.00 Taxi 2. (francia akció-vígj., 2000)
22.50 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
0.10 Sötétkamra (am. thriller, 2002)
1.55 Portré (ism.)

ANTENA 1

4.15 Harmadik típusú találkozások (amerikai-angol kalandfilm, 1977) (ism.)
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
9.00 Roșcovanul (román kalandfilm, 1976)
11.00 Shaka Zulu - Az erőd (olasz-német-amerikai filmdráma, 2001) (ism.)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 Vad nárcisz (román sorozat)
14.00 Összekutyulva (am. családi vígj., 2006) (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 Benny Hill (angol vígjáték sorozat)
17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 A kalandor (amerikai akcióf., 1996)
22.00 SuperBingo Metropolis - versenyshow
1.30 A belváros mélyén (kanadai vígjáték, 2000)
3.45 A kalandor (am. akcióf., 1996) (ism.)

FILM+

8.05 Gyerekből felmentve (amerikai-angol-kanadai vígjáték)
10.00 Televíziós vásárlás
13.00 Csodaországban (amerikai filmdráma)
14.55 Laputa - Az égi palota (animációs film)
17.05 Piedone Hongkongban (olasz akció-vígjáték)
19.15 Csillagok háborúja - A klónok támadása (amerikai kalandfilm, 2002)
22.00 A specialista (perui-amerikai akciófilm, 1994)
0.05 Kill Bill (amerikai akciófilm, 2003)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Látlelet a Földről
7.45 Tv2 matiné
10.55 Nagy Vagy!
11.45 Stahl konyhája
12.15 Kalandjártat
12.45 Borkultusz (magyar kult. mag.)
13.15 Sliders (am. sor.)
14.15 Monk - Flúgos nyomozó (amerikai krimisor.)
15.15 Sheena, a dzsungel királynője (amerikai kaland sor.)
16.15 Megasztár 5. (szórakoztató műsor)
19.30 Tények
20.00 Napló
Mérlegen a valóság
21.05 Johnny English (angol vígjáték, 2003)
22.40 Frizbi - Hajdú Péterrel (talk show)
23.40 The Cleaner - A Független (amerikai sorozat)
Közben: Kenősorsolás
0.40 A Sakál napja (angol-francia thriller, 1973)
3.05 EZO.TV 06-90-602-022
Jósok, látók, médiumok!
4.00 Napló (ism.)
Mérlegen a valóság
4.50 Animációs filmek

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Őcsikém (am. akció-vígj., 2003) (ism.)
9.30 Ház, építés, design - szórakoztató műsor
10.00 Teleshopping
10.30 Nyakamban az egész világ
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Mondenii (Világiak) (ism.)
12.30 Mestersége önkéntes (reality show)
13.00 Farmer feleséget keresek (reality show)
15.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 A skórpó megselezítése (reality show)
23.00 Pókerklub - reality show
0.00 A golfbajnok (amerikai filmdráma, 2005)
2.00 Hírek (ism.)
3.00 Ház, építés, design (ism.)

KANAL D

8.30 Szerelmi vallomás (román film)
10.45 Légy az enyém!
12.30 Hírek
13.30 Szimpatikus apukák
14.30 A sátor
15.30 Ezel (török sorozat)
17.15 Szemek az árnyékban
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.30 D-Parazzi
20.15 Apja lánya
22.15 Új élet, új név alatt (amerikai akciófilm, 2002)
0.15 Michael Jackson koncert - München
2.45 A bohóc (német sorozat)

HÍR TV

8.00 Híradó
Friss napi információk
8.30 Soroló
9.05 Ingtatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
17.05 Garázs (ism.)
A honnan az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értéktentés más-ként (ism.)
23.05 Vetítő
23.06 A hagyatéék (Schmidt Éva portré)
0.05 Kontraszt

DISCOVERY

6.10 Állítólag...
- Különös mítoszok
7.00 Hogyan csinálják? Épületek, villanyoszlopok, léggömbgyártók (ism.)
8.00 Harc az elemekkel
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amcsi motorok - Firebike
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Csúcsmotorok - BMW
13.00 Autókereskedők
14.00 Hogyan működnek a gépek?
15.00 X-Machines - A szupergépek
16.00 Állítólag...
17.00 A túlélés törvényei - Everglades
18.00 Egyedül a rengetegben
19.00 Mit nekem egy monstrum!
20.00 Trükkös tesók - Föld alatti terepjáró
21.00 Halálos fogás - Megtörtén
22.00 Bear Grylls: Ha minden körül szakad
23.00 A borzalom pillanatai
0.00 Végzetes másodpercek
1.00 Nagy durranások - Charlotte, Észak-Karolina
2.00 Dühöngő világ
3.00 Halálos fogás

HÁLÓZAT

9.00 Hírháló
9.30 Tele-shop
10.30 Nyitott Egyetem
11.00 Zodiákus
13.00 Teleshop
14.00 Hógolyó (olasz kalandfilm, 1995)
16.00 Zodiákus
19.00 Bence-Show
18.30 Tabu Tv
19.00 Sztárok a konyhában
19.30 Béka-suli (am. vígjáték, 1994)
21.35 Hírháló
22.00 A menekülés (amerikai akciófilm, 1994)
0.00 Házibuli Attilával és vendégeivel
1.00 Szentföldi szent helyek

HÉTFŐ
2010. november 29.

A nap filmjei

VIASAT3, 22.30
A múmia

Az ókori Théba falai között tiltott szerelemre lobbant Imhotep főpap és a fáraó szeretője. Bűnükért halálra ítélik Osiris főpapját és a lányt. Imhotep férgektől nyüzsgő teteme három-ezer évig feküdt Hamunaptra elveszett városában. 1925 nyarán azonban néhány elszánt kincsvadász rábukkan az ősi sír-ra. Akaratukon kívül kiszabadítják Imhotep szellemét.

TVR 1, 23.10
Kék Papagáj

Gabriel Stern, a Kék papagáj tulajdonosa öngyilkos lesz, végrendeletében színházát keresztgyermekére: Ninóra és Marianne-ra hagyja. Gabriel a gyermekek apját, Nicky Bensalem bűvészt, még 15 éves korában vette a szárnyai alá. A férfi neki köszönheti, hogy a kabaré sztárja lett, mégis most kismémmizve érzi magát. A végrendelet körüli bonyodalmak a család tagjait önvizsgálatra készíteti.

DUNA TV, 23.35
Hajnalhasadás

Mansour véletlenül gyilkosságot követ el. Börtönbe kerül, s ott vár az ítéletre, ami az iráni törvényeknek megfelelően lehet az áldozat családjának felmentése vagy a kivégzéshez való ragaszkodás. A napok lassan telnek, s a fiatal férfinak újra és újra át kell élnie a gyötrelmeket: mit hibáztott? Hogyan kezdhetné újra? Vajon mi lesz a családjával, ha nem bocsájtanak meg?

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor
13.05 Zenés üzenetek
14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedóra
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapok igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
9.45 Daktari (am. kaland sor.)
10.45 Kisenciklopédia
11.00 Család-barát
11.55 Ízörzök
12.30 Kíváncsgosár
15.00 Híradó
15.15 Kikötő - Friss
15.25 Halld Izrael! (ism.)
15.55 Az utolsó nomádok
16.50 50 Indonéziai utazások
17.20 A világörökség kincsei
17.40 Heuréka! Megtaláltam!
18.15 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
19.55 Derrick (német krimisor.)
21.00 Híradó
21.15 Közbeszéd
21.40 Orr - iráni módra (dokumentumf.)
22.35 Spor
22.40 Váltó
22.50 Sportaréna
23.35 Hajnalhasadás (iráni dráma, 2005)
2.00 Beavatás (ism.)
1.10 Kikötő - Friss (ism.)
1.20 Síró ponyva (versősszeállítás)
2.05 Híradó (ism.)
2.30 Isten kezében - A szeretet ereje (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
10.00 Danutz SRL (ism.)
11.00 Nagy emberek a TVR-ben
11.15 Danutz SRL (ism.)
12.15 Nappalok és éjszakai (ism.)
12.45 A palota legendái: Jumong herceg (sor.)
13.50 Eurovision
13.55 Beteljesült remények
14.00 Hírek
14.45 Egyszerűen ízetes
14.50 A bor románul
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika
17.00 Mond mi fáj
17.30 A hölgy papucsa
18.00 Hírek
18.30 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
19.35 Csak Románia!
19.40 Sport
20.00 Hírek
20.40 A nap témája
21.00 Prim plán
22.00 Eurovision
22.15 Grey anatómiája (amerikai sor.)
23.10 Kék Papagáj (francia f. dráma, 2006)
0.55 Csak Románia!
1.00 Éjszakai beszélgetések (ism.)
2.00 Találkozunk a TVR-ben (ism.)

VIASAT 3

8.50 Gyilkos sorok 9.55 Egy kórház magánélete (sorozat) 11.00 Tuti gim (sorozat) 11.55 Három kíváncság (am. filmdráma, 1995) 14.10 Monk (sorozat) 16.05 CSI (ism.) 17.00 A médium (sorozat) 18.00 Feleségcsere 19.00 Jóbarátok (sorozat) 19.25 Egy kapcsolat szabályai (sor.) 19.55 A dadus (sorozat) 21.00 Jóbarátok (sorozat) 21.30 CSI (sorozat) 22.30 A múmia (am. kalandf., 1999)

m1

6.50 Ma Reggel
Közéleti műsor
Benne: Híradó, sporthírek
10.00 Aranymetszés (ism.)
10.55 Nappali
11.55 Parlamenti Napló
13.01 Híradó délben
13.18 Sporthírek
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar sor.)
14.35 Roma Magazin
15.05 Domovina
15.35 Átjáró
16.05 Szülőföldjeim
16.55 Pann-unikum
17.30 Híradó
17.41 Körzeti híradó
17.55 Teadélután
18.35 A Silla királyság ék-köve (dél-koreai sorozat)
19.40 McLeod lányai (ausztrál kaland sorozat)
20.30 Híradó este
20.55 Sporthírek
21.05 Kékfény
22.05 Az Este
22.35 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
23.30 Szeretők (angol drámasorozat)
0.25 Pécsi keringő (ism.)
0.50 Prizma
1.05 Hírek
1.10 Sporthírek
1.20 Telesport (ism.) - Motorsport
1.50 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
6.15 Könyvbemutató
7.00 Wild Card (am. dráma sorozat)
8.10 DP 2 tonomat
10.10 Herkules New Yorkban (amerikai kalandfilm, 1970) (ism.)
11.45 Lehet, hogy nem tudtad
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 A farm (ism.)
13.30 Teleshopping
14.30 Együtt Európába
15.30 A románok kincsei
16.00 Wild Card (am. dráma sorozat)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Vallomások
18.00 Euronews híradó
18.30 A törvény ereje
19.00 Biznisz óra
20.00 Az oroszlanok arénája - reality show
21.00 Atomjétszma
22.00 Hírek, sport, időjárásjelentés
23.00 A Donnelly klán (ausztrál krimisorozat)
23.55 Győztesek
0.10 Visszajátszás
1.30 Vallomások (ism.)
2.30 Közletről a világ (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
10.00 Pontos sportidő (live) Lipovan műsora
12.00 Sport.ro Hírek (live)
13.10 Pontos sportidő
14.10 Külön kiadás
15.00 Sport.ro Hírek
16.00 Komolyan (live)
17.00 Pontos sportidő (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.05 Információk (live)
21.00 Sport.ro Hírek (live)
22.00 Gigászok harca (live)
23.00 Local Kombat Superstars

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Slovenski Utrinki
10.25 Együtt
10.55 Körzeti magazin
11.45 Híres magyar könyvtárak
12.25 Néprajzi értékeink
12.30 Most a Buday!
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Magyar elsők
17.45 Bűvölet (olasz sorozat)
18.10 Magyar rock
19.10 Átjáró
19.35 Esti mese
20.00 "Életcélok-hitvallások"
20.05 Therese nővér.com (francia sorozat)
21.00 Híradó este
21.25 Sporthírek
21.30 Dublini doktorok (ír sorozat)
22.25 Stingers (ausztrál krimisorozat)
23.10 Záróra
0.00 McLeod lányai (ausztr. kaland sor.)
0.45 A Silla királyság ék-köve (dél-kor. sor.)
1.45 Orvosi bűnügyek (olasz sor.)
2.35 Fehér névjegykártya (lengyel sor.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Mi történik doktor Úr?
9.55 Könyvbemutató
10.00 Tolvajok hercege (luxemburgi-angol-német kalandfilm, 2006) (ism.)
12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sor.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.30 Nevezz csak! (am. vígj. sor.)
14.00 Románia szeretlek!
15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 A fülke (amerikai akcióthriller, 2002) (ism.)
22.15 Az örökség (román sorozat)
23.30 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
0.00 Dexter (amerikai sorozat) (ism.)
1.00 A fülke (amerikai akcióthriller, 2002) (ism.)

ACASĂ

9.45 Rosalinda (sorozat)
11.15 Elátkozott paradicsom (sorozat)
12.30 Mese és hölgyek (ismétlés)
13.30 Teleshopping
14.00 Marina (sorozat)
15.15 Viktória (sorozat)
16.30 Rosalinda (sorozat)
17.30 Igaz történetek
18.30 Tengeri szenvedély (sorozat)
19.30 Tiltott gyümölcs (sorozat)
20.30 Szerem és becsület (sorozat)
21.30 Analia másik arca (sorozat)
22.30 Éjszakai történetek

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Plusz - Magazin (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
7.55 Reggeli magazinműsor
10.05 Te vagy az életem (argentin sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 Asztró Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.20 112 - Életmentők (német akció sor.)
16.20 Mindörökké szerelem (mexikói sorozat)
17.20 A szerelem rabjai (argentin sorozat)
18.20 Vacsoracsata Gasztreality
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 ValóVilág (2010) (élő)
21.10 Fókusz Közszolgálati magazin
21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
22.20 ValóVilág (2010) (élő)
23.20 Showder Klub Vidám show-műsor Utána. RTL-hírek
0.30 Face the Pro - Közép-kelet-európai Póker Tournament
1.35 Reflektor
1.50 Odaát (am. sor.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle - Mircea Badeaval
11.15 Roșcovanul (román film)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Gyilkosság álomban (kanadai krimi, 2004)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.30 Nálam az irányítás - reality show
22.00 Vad nárcisz (román dráma sorozat)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
23.45 Bűnös show - Dan capatos szórakoztató műsora
1.00 Halálos játszma 2. (hongkongi akciófilm, 1981)
2.45 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
3.45 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora (ism.)

FILM+

8.05 Csodaországban (amerikai filmdráma)
10.00 Televíziós vásárlás
13.05 A Midsomer gyilkosságok (sorozat)
15.00 Murdoch nyomozó rejtélyei (sorozat)
16.55 A teljes igazság (amerikai filmdráma)
18.40 Világok harca 2. - Második hullám (amerikai sci-fi akciófilm)
20.15 Gyilkos robotok (amerikai akciófilm)
22.10 Kínai csapás (am.-hongk. akciófilm)
23.50 Copland (am. thriller)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.05 Babapercek
10.10 Telekvíz
11.05 Teleshop
12.15 Otthonunk (francia dokumentumf.)
14.25 Kvízio
15.50 Megamánia (ism.)
16.25 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
17.30 Marina (mex.-am. sor.)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények Hírműsor
20.05 A 40 milliós játszma - Élő játék-show
21.10 Aktív - A TV2 magazinja
21.45 Jóban Rosszban (magyar sorozat)
22.20 NCIS (amerikai krimisorozat)
23.20 Gyilkos számok (amerikai krimisor.)
Közben. Kenősorsolás
0.10 Aktív
0.25 Megamánia
0.55 Elit egység (kan. akció sor.)
1.50 Tények Este
2.20 EZO.TV Jósok, látók, médiumok!
3.15 Óh, óh Ohio (amerikai romant. vígjáték, 2006)

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (reality show)
7.00 Kandikamera
7.30 Specialisták
8.20 Sport Florentinaval
8.30 Teleshopping
9.15 Az elvarázsolt szív nyomában (angol-német-rosz-finn animációs f.)
11.30 Az öt csillagos otthon
12.30 Teleshopping
13.15 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Az angyal halála (amerikai filmdráma, 1986)
16.00 A cseresznye a tortán (reality show)
17.00 Lököttek (román vígjáték sorozat)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Aki tud az nyer - versenyshow
20.30 Farmer feleséget keresek (reality show)
22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat)
23.00 Mondenii Show
23.30 Diszkópatkányok (amerikai vígjáték, 1998)
1.30 Hírek (ism.)
2.30 Lököttek (román vígjáték sorozat) (ism.)

KANAL D

8.00 Árulás a családban (sorozat)
10.00 Menyet anyának 5
12.30 Kanal-D Hírek
13.15 Légy az anyém
15.00 Teleshopping
15.15 1001 éjszaka (sorozat)
16.45 Célpontban
18.45 A nap híre
19.00 Kanal-D Hírek
19.45 Menyet anyának 5 - reality show
20.30 Bűnösök börtöne
21.30 Ezel (török sorozat)
23.00 Posta (amerikai-kanadai-német akciófilm)
1.00 A nagy eset (amerikai filmdráma)

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
Az utánpótlás magazinja
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásban
12.05 Arcok a liftben (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
Ahonnan az autózás indul!
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
Belpolitikai összefoglaló
16.05 Péntek (ism.)
Mondatvadászat
17.05 Célpont (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá - Vitáműsor újságírókkal
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 BBC World Híradó
0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB
8.00 Újjáépítők
9.00 Halálos fogás - Dicső napok
10.00 Piszkos munkák - Egzotikus állatok gondozója
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - Gander Mountain
13.00 A túlélés törvényei - Texas
14.00 Állítólag... - Menekülés a víz alá
15.00 Piszkos munkák - Szigetelési szakember
16.00 Hogyan készült? - Elsötétül a tenger
18.00 Amcsi motorok - Michigan /A nevem Earl
19.00 A túlélés törvényei - Alaszka-hegység
20.00 Állítólag... - Autós menekülés
21.00 Hogyan készült? - 21.30 Piszkos munkák
22.30 -178 kg - Sikerült!
23.30 A túlélés törvényei - A kulisszák mögött
0.30 Éljük túl a katasztrófát
1.30 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában

HÁLÓZAT

10.00 Prímátorna
10.30 Teleshop
11.00 Zodiákus
13.00 Teleshop
14.30 Irányjelző
15.00 Infománia
15.30 Tabu Tv
16.00 Zodiákus
18.00 Viva Natura
18.30 Helyszín
19.00 Házibuli Attilával
20.00 Sztárok a konyhában
20.30 Bali - érzéki egyensúly
21.15 Iránytű: Egy boldog pedagógus
21.35 Hírháló
22.00 Apátlan anyátlanok (amerikai-német-angol romantikus dráma, 2005)

November 26., péntek

Az év 48. hete és 330. napja, hátravan 35 nap

Ma **Virág** nevű olvasóinkat köszöntjük. A virág a növényeken belül csak a virágos növényekre jellemző szaporító szerv, eredete a szárazföldi növények kialakulásához köthető.

Holnap **Virgil** napja van. Vasárnap **Stefániák** ünnepe. Hétfőn **Taksonyok**at köszöntjük.

Évfordulók

- 1922-ben Howard Carter megkezdte Tutanhamon egyiptomi fáraó sírjának feltárását.
- 1941-ben Theodore Roosevelt bevezeti a Háladási ünnepét.
- 1942-ben New Yorkban, a „Hollywood Theater” filmszínházban bemutatják Humphrey Bogart és Ingrid Bergman főszereplésével a *Casablanca* című filmet, melyet Michael Curtiz rendezett.
- 1948-ban a magyar országgyűlés elfogadja a nők egyenjogúsításáról szóló törvényt.
- 1965-ben Franciaország a világon hatodik országgént kilátta első műholdját, az Astérix-et.

Vicc

Egy férfi a feleségével és az anyósával kirándulni megy a hegyekbe. Letáboroznak egy tisztáson, amikor hirtelen

egy medve tűnik fel a fák között, és megtámadja az anyóst. A férfi és felesége egy közeli fa tetején keres menedéket, az anyós elkezd körbe-körbe szaladni, a medve pedig a fogait csattogtatva utána. A feleség odakiált a férjének:

– Ez a vadállat mindjárt elkapja anyámat. Gyerünk, segíts már neki!
Mire a férj:

– Ugyan már, gyors ez a medve, elbaldogul egyedül is.

Recept

Hagymás krumpli

Hozzávalók: 6 szem burgonya, 1 kg vörös hagyma, olaj, liszt, só, pirospaprika, tejföl.

Elkészítés: A burgonyát vékony karikákra vágjuk, hideg vízben 1 kávéskanál sóval feltesszük főni. Közben a hagymát felaprítjuk, és olajon aranysárgára dinszteljük, a végén pirospaprikát adunk hozzá. Ha a krumpli megfőtt, levesszük a tűzről, és annyi vizet hagyunk rajta ami éppen ellepi. Krumplitörővel összetörjük, sózzuk és kis adagokban hozzákeverjük a lisztet. Nehezen keverhető masszát kapunk. Fakánállal szakítunk a masszából egy adagot, evőkanállal bekennjük alaposan hagymás mártással és kisebb gombócokká szaggatva a tepsibe helyezzük. Előmelegített forró sütőben kb. 3/4 órát sütöm. Tejföllel fogyasztjuk.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

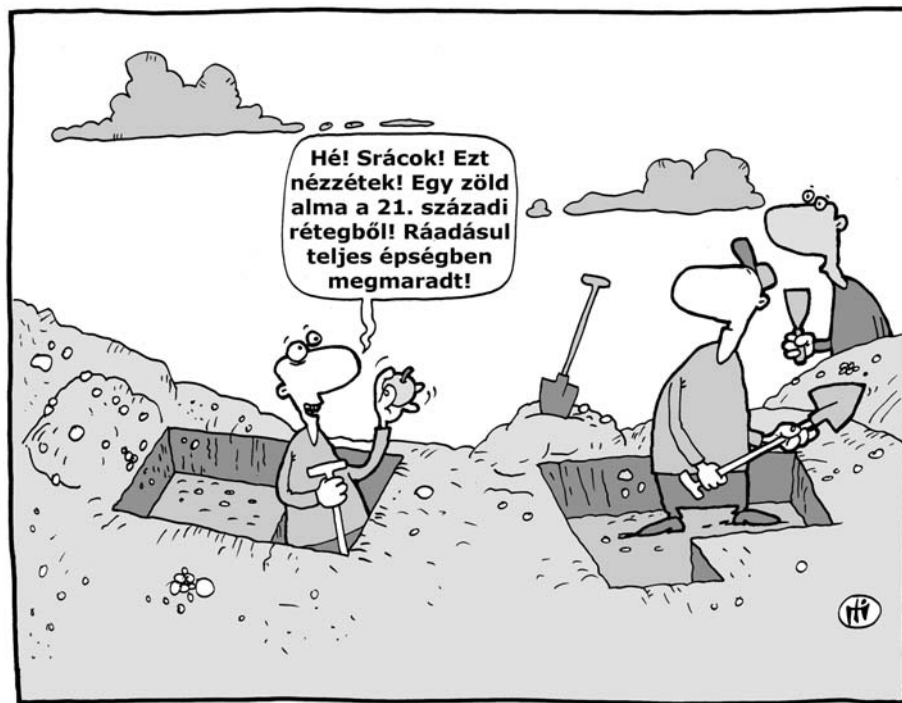
Változóan felhős idő várható, majd estétől délnyugat felől erős felhősödés kezdődik. Az alacsonyabban fekvő tájakon eső, zápor, a hegyekben ugyanakkor havazás valószínű. Időnként megélelnélhet a légmozgás.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	8°C	3°C
Brassó	2°C	-4°C
Bukarest	9°C	2°C
Csiksztereda	2°C	-4°C
Kolozsvár	5°C	1°C
Marosvásárhely	5°C	1°C
Nagyvárád	8°C	2°C
Szatmárnémeti	7°C	0°C
Temesvár	8°C	3°C

A következő napok időjárása

Régészet a XXIII. században

Horváth István

A hatos lottó nyerőszámai:
11, 43, 2, 28, 48, 42.

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!
ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!** Ha 2010. december 20-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink házhoz mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárád és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postál) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltsse ki:

Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési áraink 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON **HELYETT**
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információért forduljon
Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

***	LOPAS JELZŐJE LEHET	HAMARABB MEGVÁSÁROL	LUXEMBURGI AUTOK JELZÉSE	AZ ALSÓ LABSZÁR IZMOS RÉSE	TAPLAL	MAR... PLATA; ARGENTIN VÁROS	TEMPLOMBAN VAN!	TITOKZATOS	ELVESZŐ
SZEP KILÁTÁST NYÚJTÓ HELY									
A TÁVOLLABBI HELYRE			KERITESÉN ATTESZ						
SZÖVEGET RENDEZ			TÁBLÁS JATEK				KET DAJKA!		
KAVÉ VAN ILYEN						OLASZ SZENT	HOTEL		
ELDÖNTETLEN JÁTSZMA				FUVALLAT		TÉRMEZSÉZ			
ÉVA BECENEVE			KIBIR	ELTELT AZ IDEJE					
A SZELEN VEGYELE			NYÚG, GÜZS						
KÖNYÖRGÉS (REG.)			KETTŐ KIDÓLI			ZEPPELIN; EGYÜTTES			
GYÜMÖLCS TISZTÍTÓ ASZTALI EDÉNY						MILLI.			

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)
Minden feladatát végezze el időben, hogy a hétvége szabad legyen. Egészsége megőrzését tartsa szem előtt.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Fontos események veszik kezdetét. Ha lendületben tartja a dolgot, mindenben sikert arat.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Most erősnek, energikusnak érzi magát, de vigyázzon, ne essen túlzásba! Gondoskodjon a saját testi-lelki feltöltéséről.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Pénzügyi helyzete ingatag. Olyasmire vetett fel hitelt, amit már megbánt. Ha kell, változtasson a családi költségvetésen.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Egy hónap még hátravan, de sok minden már a karácsonyról szól. Ajándékvásárlás címén nem szabad elragadtatnia magát.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
A fény hiánya hipochonderré teheti az érzékeny Szűz-jegyűt. Ki kell maradnia az értelmetlen vitákból. Lazítania kell, és néhány pihenőt beiktatni.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Hajlamos az indulatosságra. Úgy látja, hogy minden akkor működik csak, ha Ön veszi kezébe az irányítást.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Az érzelmi vonzás időszakát éli, mert a Nap a Skorpió-jegyben jár. Megtalálja álmai partnerét, akiben eleinte nem is mer hinni.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Szerelmes vagy nosztalgikus hangulatba kerülhet. Lazítania kell. Kerülje az olyan kapcsolatokat, amelyek nem járnak együtt érzellemmel, gyengédséggel.

BAK (XII. 22.–I. 20.)
Elkerülheti a feszült pillanokat, ha enged a véleményéből, és nem ragaszkodik makacsul saját nézetéhez. Legyen diplomatikuss.
VÍZTÖRŐ (I. 21.–II. 19.)
A bolygók kedvező sugárzását ki kell használnia. Legyen ambiciózus, és higgadt fejjel mindenre talál helyes megoldást.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Mindenféle apró dologon felidegesíti magát. Ami eleinte bosszantja, az később öröm forrása lehet. Tegye túl magát a nehézségeken, teremtsen harmóniát.

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László
Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás
Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak: Biró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Háttér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az *Új Magyar Szó*ra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

Nem húz már fogat dr. Bölöni

Marosvásárhelyi beszélgetés az egykori román válogatott sztáredzővel

Az egykori Marosvásárhelyi ASA, majd a Steaua 108-szoros román válogatott játékosát, később szövetségi kapitányát, dr. Bölöni Lászlót az évszázad legjobb Marosmegyei sportolójává választották, Simon László hajdani világbajnok birkózóval holtversenyben. A Cseh Gábor volt sípmester vezette Pro XXI Sportalapítvány a megyei ifjúsági és sportigazgatóság és a polgármesteri hivatal támogatásával díjazta a két kiválóságot, Bölöni készséggel válaszolt lapunk kérdéseire.

Czibalmos Ferenc-Attila

▶ **Az arab Al Wahdánál történt szerződés-bontás óta ön munkanélküli: hogyan tovább?**

– Van konkrét ajánlatom, de egyelőre nem jött össze úgy, hogy a kecske is jóllakjon, s a káposzta is megmaradjon. S itt nem feltétlenül az anyagiakra gondolok. Nem sietem el, erős futballban, megfelelő körülmények közt folytatnám.

▶ **Egy nagy csapatra vár?**

– Dehogy, tisztában vagyok azzal, hogy nagyon nagy a konkurencia. Tiszteletet és megbecsülést várok a munkámért, kivárom a kellő feltételeket.

▶ **Nemrég Nagyváradon jó-tékonyági öregfiúk válogatott-mérkőzésen játszott újra. Milyen érzés volt találkozni egykori barátokkal, csapattársakkal?**

– Nosztalgia volt a javából, jó volt beszélgetni, viccelődni, emlékeket feleleveníteni az örök barátokkal. Jó érzés volt viszont látni Kun Attilát, Szatmári Lajost, Szatmári Sándort, Hajnal Gyuszt, Jenei Imrét. Nagyon kellemes hétvégét töltöttem a Sebes Körös partján.

▶ **Mit jelent dr. Bölölinek az, hogy közel két évtized után ismét A-osztályos labdarúgó csapata van Marosvásárhelynek, a FCM?**

– Nagyon megörültem a hírnék, s még boldogabb leszek, ha a csapat bent is marad az élvonalban, amit szívből kí-

vánok. Csak gratulálni tudok a város meg a klub vezetőinek, akiknek támogatásával létrejött a FCM.

▶ **Elképzelhető, hogy egyszer dr. Bölöni Marosvásárhelyen edzzen?**

– Jelenleg a marosvásárhelyi csapatnak jó edzője van, akitől a játékosok sokat tanulhatnak. Ami engem illet, a profi fociban, akárcsak az életben, bármi megtörténhet. Ha felkérik arra, hogy nevelő-egyesületemen segítsek – anyagiakon kívül bármivel, információkkal, jótanácsokkal, programokkal, edzők külföldi kiképzésével –, szívesen megteszem.

▶ **A Steaua jövőbeli edzői kapcsán az ön neve is felmerül, mi igaz ebből?**

– Tisztázzuk: én senkivel sem beszéltem erről. Azt hiszem, sokkal több a porhinités a téma körül.

▶ **Egyáltalán szeretné-e dr. Bölöni László edzeni a Steauát? S ha igen, mit gondol, milyen lenne a kapcsolata Gigi Becalival?**

– Igen, szívesen edzeném a Steauát, s gondolom, megtalálnám a módját, hogy jól vé-

gezhessem a munkám. Persze néhány dologra nagyon odafigyelnék. Engem csak az érdekel, hogy a lehető legtöbbet nyújtsam, s akkor nem számít, hogy mit mond a sajtó, vagy bárki más.

▶ **A román válogatottban nemzedékváltás van, miután az utóbbi időben nem kényeztették el az eredményekkel a szurkolókat. Megpróbálna-e még egyszer román szövetségi kapitányként bizonyítani?**

– A válogatottnak van szövetségi kapitánya, nemzedékváltás pedig mindig is volt. Megfordult a fejemben ez a lehetőség is, de a feladat egyre nehezebb. Tisztelem Răzvan Lucescut, ígéretes, intelligens edző, bár szerintem kissé nyers, mert még túl fiatal.

▶ **A Nagyvárad AC 100 éves fennállásának gálamérkőzésén korát meghazudtolóan futballozott. Edző-e még mostanában?**

– Játsszani nem játszom, szaladni viszont szoktam. Edzősek után kapura lövök, bevelek a csatároknak, de nem álok be focizni. Régebben sem rúgtam a laszti a strand-

Bölöni László a kolozsvári CFR-nél?

Interjúnk elkészülte után Bölöni László neve ismét előtérbe került, de nem a Steaua, hanem a CFR 1907 kapcsán. Ismert, hogy Pászványi Árpád, a kolozsvári bajnokcsapat tulajdonosa nagyon szeretné a kispadra a vásárhelyi szakembert, s most megüresedett a hely, miután Sorin Cârțuval azonnali hatállyal szerződést bontottak. A tréner bázeli gesztusa miatt kell távozzon, miután a keddi esti BL-mérkőzés második félidejében a kispad oldalsó plexi-falán vezette le dühét.

Fotó: ÚMSZ/archy

meccseken. Szívesen teniszezem és sízek, igyekszem formában tartani magam.

▶ **Amiről ritkán beszél: mit jelent önnek a család?**

– A család a legfontosabb dolog a világon. Nekem óriási szerencsém volt azzal, hogy egy olyan kedves, megértő lánnyal hozott össze a sors mint Klára, aki a feleségem lett. És elnézte minden balgaságom, mindig is megértett és támogatott. Még játékosként, esténként minden gondom-bajom megoszthattam vele, csakis így tehettem túl magam életem nehéz pillanatain. Eszter lányom Franciaországban él, tanul és dolgozik, édesanyám pedig Budapesten lakik. Legutóbbi találkozásunkkor lázasan küzdött a grippával, de tudom, hogy győztesen került ki, mert kemény fából faragták, sok vihart megélt.

▶ **Gondolt-e arra, mi lesz edzői pályafutása után, esetleg jól ellátott fogorvosi rendelőt nyit Marosvásárhelyen nyugdíjas éveire?**

– Nem hiszem, hogy valaha is dolgozni fogok a fogorvosi szakmában. 1980-ban végez-

tem el az egyetemet, aztán hét évig dolgoztam a sport mellett. Maszek fogorvosi rendelőm volt, akkor dolgoztam, amikor akartam, én válogattam meg a pácienseimet is. Valahányszor bátyám, István, vagy Eszter lányom fogorvosi rendelőjébe lépek, mindig nosztalgiával veszem kézbe a tükröt és a szondát.

▶ **Mi jut eszébe dr. Bölölinek arról hogy Marosvásárhely, ASA, barátok, szurkolók?**

– Marosvásárhely az a hely, ahol nehéz időkben is mosolyt varázsoltam az emberek arcára, ahol tudom, hogy sokan szeretnek és tisztelnek. Azok, akik közül sokan Steaua-drukkerek lettek, amikor a bukaresti csapathoz kerültem. A minap Székelykeresztúron voltunk egy Pálffy nevű állatorvosnál, aki régiségekkel is foglalkozik, s egy több száz darabból álló, párszáz éves, restaurált tulipános láda-gyűjteményt mutatott meg. Bár semmi köze a futballhoz, a doki készségesen fogadott, sőt meg is ajánlódékzott egy ilyen érték-tárggyal. Ezt a meleg szeretetet nem észrevenni...

Röviden

Labdarúgó Liga 2

A labdarúgó Liga 2 Nyugati-csoportjában a hét végén a 14. forduló mérkőzéseit rendezik. A program: UTA–Gyulafehérvár, FC Argeș–Szilágysomlyó, Déva–CSM R. Vâlcea, Petrolul–Bihar FC, GM CFR Craiova–Mioveni, Torda–Aradi ACU, Szebeni Voința–Poli Iași.

Férfi kosárlabda

A 12. forduló mérkőzéseivel folytatódik a hét végén a férfi kosárlabda-bajnokság őszi idénye. A TVR 3 szombaton a CSU Asesoft Ploiești–Steaua Turabo (18 óra), vasárnap a Kolozsvári U-Mobitelco BT–CS Otopeni- (18 óra) mérkőzést közvetíti élőben. További műsor: Pitești–Iași, Szeben–CS Municipal Bukarest, Craiova–Brassó, Rovinari–BC Mureș. Két mérkőzést lejátszottak: Csíkszereda–Temesvár 74-71 és Nagyvárad–Gaz Metan 67-83.

Női kosárlabda

A női kosárlabda-bajnokságban a hét végén a 11. forduló találkozójait rendezik meg az alábbi menetrend szerint: Észak-nyugati csoport: Sepsi BC–Nagyvárad (az első mérkőzésen: 76-35), Kolozsvár–Szatmárnémeti (55-73), Gyulafehérvár–Arad (39-67) – szabadnapos a Temesvár. Délkeleti csoport: Craiova–Alexandria (54-66), Iași–Brassó (43-67), Olimpia–Rapid (71-62) – szabadnapos a Sportul Studentesc.

Férfi kézilabda

Csonka 11. fordulójával folytatódik a férfi kézilabda Nemzeti Liga őszi idénye: szombaton Temesvár–Székelyudvarhely, Szatmárnémeti–Kolozsvár és CS Municipal Bukarest–Nagyvárad találkozót rendeznek, vasárnap a Minaur HC a Suceavát fogadja (17.25 óra, *Digi Sport*).

Vízilabda Szuperliga

Három hét szünet után folytatódik a vízilabda Szuperliga őszi idénye. A 6. forduló párosmérkőzéseinek műsora: Rapid–Sportul Studentesc, Kolozsvári Poli–Nagyvárad CSM Digi, Nagyvárad CRIȘUL–Steaua, Dinamo Aradi AMEFA.

Európai kézilabdakupák

A HCM Constanța 29-26-ra kikapott Szentpéterváron a BL csoportkörének 6. fordulójában. Szintén a BL-ben az MKB Veszprém szombaton fogadja a svéd Sävehofot, a Pick Szeged vasárnap az orosz Csehovszki Medvegyit. A románok és a magyarok további műsora: KEK: Wisła (lengyel)–Resica, Balatonfüredi KSE–HC Olimpus (moldovai). EHF Kupa: Tatabánya–Banja Luka (bosnyák), Porto-Dunaferr. Challenge Kupa: Bákó–Initia Hasselt (belga), Benfica–Steaua.

BL: további hét nyolcaddöntős

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A labdarúgó Bajnokok Ligája csoportküzdelmeinek 5. fordulójában a szerdai játéknapon érdekelt csoportokban egy híján minden továbbjutó hely elkelet.

Az A csoportban Cambiasso 55. percben szerzett góljával az Internazionale 1-0-ra legyőzte a holland Twente Enschedét és egyelőre megmentette a kirúgástól Rafael Benítez edzőt. Simán nyert a Tottenham Hotspur is: 3-0 a német

Werder Bremennel, Kaboul (6.), Modric (45.) és Crouch (79.) találataival. A győztesek 10-10 pontja továbbjutást jelent, míg a Twente (5 pont) az Európa Ligában folytatja, a Werder (2) pedig kiesett.

A B csoportban 3-0-s hazai sikerek születtek: az izraeli Hapoel Tel Aviv a portugál Benfica (góllal: Zahavi 24., 92., da Silva 74.), a német Schalke 04 pedig a francia Olympique Lyont (Farfán 14., Huntelaar 20., 89.) győzte le. A Schalke 04 (10 pont) és a Lyon (9) a BL-be folytatja, a Benfica (6) és a

Hapoel (4) az EL-helyért hajt. Ehhez a zárófordulóban a Hapoelnek győzelem kell Lyonban, csakúgy mint a Benficának, Lisszabonban, a Schalke 04 ellen.

A C csoportban minden eldőlt, a Manchester United (13 pont) és a Valencia (10) a BL-ben, a Glasgow Rangers (5) pedig az EL-ben folytatja. A szerdai esti eredmények és a góllövők: Valencia (spanyol)–Bursaspor (török) 6-1 (Mata 17. – 11 m, Soldado 21., 55., Aduriz 30., Joaquin 37., Dominguez 78., ill. Batalla 69.), Glasgow Rangers (skót)–Manchester

United (angol) 0-1 (Rooney (87. – 11 m)). A török bajnok nullapontos.

A D csoportban a FC Barcelona 3-0-ra verte Athénban a Panathinaikoszt, a gólokat Pedro (27., 69.) és Messi (62.) szerezte. A katalánok 11 pontja biztos csoportelsőséget és továbbjutást jelent. A másik mérkőzésen az orosz Rubin Kazany 1-0-ra nyert a dán FC København ellen, a gólt Noboa szerezte a 45. percben, büntetéből. A dánok 7, az oroszok 6 pontot gyűjtöttek így csak a december 7-i zárófordulóban dől el a második nyolcaddöntős

hely sorsa. A Rubin Barcelona-nába látogat, a Köbehavn pedig a Panathinaikoszt fogadja. Látszólag utóbbi feladata a könnyebb, hiszen a kétpon- tos görögök győzelem esetén sem lehetnek ott a kupatavaszon.

A BL nyolcaddöntőjébe jutott csapatok: Bayern München (német), Chelsea (angol), Olympique Marseille (francia), Real Madrid (spanyol), AC Milan (olasz), Schalke 04, Tottenham Hotspur, FC Barcelona, FC Internazionale, Manchester United, Olympique Lyon és Valencia. ◀

A legjobb mozgóképes valuta

Beszélgetés Jakab-Benke Nándorral, az első erdélyi nagyjátékfilm rendezőjével

Ősbloggerként is népszerűvé vált beszélgetőtársunk új oldaláról mutatkozott be a közönségnek, régebb kezdődött mozgóképes foglalatosságait továbbvive: az első erdélyi nagyjátékfilm, az *Antigoné* rendezőjeként. Mint interjúnkban mondja, a film igazából csak sötét teremben, sok emberrel működik jól; a tévé és aztán még inkább a torrent, a számítógép tönkretette ezt az élményt. A fiatal filmmessel az egyelőre társ nélküli filmjéről, az erdélyi filmesek helyzetéről és a mozi jótékony sötétjéről beszélgettünk.

Farkas István

► Honnan ered az *Antigoné*-történet megfilmesítésének ötlete?

– A filmiskolában írtam egy forgatókönyvet az *Antigonéból*, ami olyanszerű volt, mint ami a filmben elhangzik: anakronizmusokkal, abszurdításokkal tarkított. Aztán Zágoni Bálint (a filmet forgatókönyvíróként és producerként jegyzi, a másik forgatókönyvíró Oláh-Badi Levente – szerk. megj.) azzal az ötlettel jött, hogy csináljunk egy háromszerezős novellafilmet, tehát hárman írjunk egy-egy rövidfilmet, amit majd összefűzünk. Ekkor szedtem elő az *Antigonét*. Készült három-négy forgatókönyv-vázlat, de egyre nagyobb és költségesebb lett: kosztümök, helyszín, statiszták stb. Úgy éreztük, ez a költségvetés szempontjából járhatatlan út lesz, ezért elhatároztuk, hogy szóljon inkább erről a film: hogyan és miért nem lehet az *Antigonét* leforgatni Erdélyben. Kihúztuk az addigiakat, újrakezdők. Innentől kezdve aztán röpködtek a poénok, a megélt helyzeteken alapuló szituációk. Nagyjából kéthárom nap alatt írtuk meg a forgatókönyvet, amiből majd dolgoztunk.

► Hogyan született meg a nagyjátékfilm? Eléggé dokumentarista helyenként – miért nem az lett?

– Nem akart soha dokumentumfilm lenni. Habár van, akit összeavartunk, s csak a felénél esett le neki, hogy ez nem dokumentumfilm – s ez jó! Nem akartuk titkolni, hogy ez meg volt írva és rendezve. Vagyis inkább irányítva, terelgetve volt – nem klasszikus értelemben vett rendezés, ahol a színészt instruáljuk minden mondatnál, aztán felvesszük a reakciókat. Bedobtuk magunkat ebbe az improvizatív me-

dencébe, aztán azt vettük fel, ki hogyan tudott lubizolni, evickélni, felszínen maradni. A két kamera pedig megpróbált minél inkább összhangban maradni egymással: ha valahol valami perpatvar folyt, akkor vették a reakciókat is, ezért van sokszor olyan „elkapott”, dokumentarista érzése az embernek.

► Miért érezték szükségét annak, hogy ilyen ironikus-patetikus köntösbe öltöztessék az erdélyi magyar filmgyártás nehézségeiről szóló allegorikus alkotásokat?

– Hát amennyiben a patetikus szótári definícióját veszszük, miszerint ünnepélyes, akkor nem túl patetikus. Az ironikus viszont stimmel. Erről a témáról nem lehet, csak mosolyogva – vagy inkább kacagva – beszélni. Aki halálosan komolyan veszi magát, az halálra van ítélve – mint a filmbéli rendező, akit alakítok: az idegei nem fogják sokáig bírni.

► Milyen nehézségekbe ütközik egy fiatal filmes a munkája során – természetesen az anyagiakon kívül –, például a film promóválasakor? Mennyire belterjes, feszültséggel teli az erdélyi ifjú filmes hullám?

– Én nem beszélnék erdélyi ifjú filmes hullámról. Még nem. Remélem, fogunk tudni beszélni róla egyszer, például amikor felfigyelnek ránk, mint ahogy pár éve felfigyeltek a fiatal románokra, és újhullám néven kezdték őket emlegetni. Vagy legalább írunk egy kiáltványt. De addig még nagyon sok van. Rendezést, fényképezést, vágást stb. tanultunk az egyetemen – az amúgy összeseköt minket, az *Antigoné* készítőit, hogy mind a Sapiaentán végeztünk –, viszont ami a produceri fel-

adatokat és – talán itt még fontosabb – a film utóéletét, a terjesztést, promóciót illeti, azzal kapcsolatban halványlila gőz lengi körül ezt a kis erdélyi prérít. Márpedig hiába készíted el a filmet, el is kell juttatni az emberekhez. És itt hatalmas úr tátong kis hazánkban. Mondjuk, a probléma nem nálunk kezdődik: egész Székelyföldön ugyanis már egyetlen mozi sem működik. Amúgy egy kicsit persze, hogy belterjes, mind ismerjük egymást, nagyjából mindenki a Sapiaentán végzett, s megvannak a kis feszültségek, irigységek, mint máshol, de szerintem nem is engedhetjük meg magunknak, hogy ne barátként és partnerként tekintünk a többiekre. Egy-másra vagyunk utalva, és ez jó is, meg rossz is. Mindenesetre, hála Istennek, még ott tartunk, hogy lelkesedésből sok mindent meg lehet oldani. Persze, nem tudni, hogy meddig...

► Melyek voltak a legfőbb nehézségek az *Antigoné* forgatásán? És általában mi a legnehezebb egy fiatal filmes munkája során?

– Néha az jelentett nehézséget, hogy a filmbeli filmben eljuttassam a kicsit szerencsétlen rendezőt, de ugyanakkor az „igazi” filmet próbáljam összetartani. Ez amúgy mindannyiunk esetében gondot jelentett, ugyanis egy adott ponton kezdtek összecsiszni a valóságok szintjei. Persze, az anyagiak itt is beleszóltak, de az egész forgatás gerillajellege miatt nem volt arra predesztinálva, hogy költségvetés miatt leálljon vagy ilyesmi. Ez az, amit mondtam, hogy a lelkesedés még mindig a legjobb filmes valuta. Amikor a végén az emberek kaptak egy kicsi pénzt, az csak bónusz volt, nem is érdekelt senkit, egy emberként ünneptük az utolsó snittet.

Fotó: Jakab-Benke Nándor személyes fotótárából

► Újraforgatná-e ezt az idén készült filmet, mondjuk, húsz év múlva?

– Ezt én nem. A folytatását esetleg. Ez az *Antigoné* viszont csak így őszinte, érdekes és érvényes. Húsz év múlva már azt a filmet kell leforgatnunk, ami az akkori életünkről, énjünkről szól.

► Úgy tűnik, legalábbis a nézőnek, hogy a groteszk a film „poétikájának” a meghatározója. Miért nyer ilyen hangsúlyos szerepet?

– Az *Antigoné* szerintem csak nyomokban groteszk. Legalábbis korábbi munkáimhoz, az *Olajszinthez* vagy a *Hústortához* képest. De persze ezt a jelleget, technikáját sem „engedi meg”. Amúgy ennyire groteszk világról csak groteszk filmet lehet készíteni...

► Filmkritikával is foglalkozik. Mennyire tud filmkritikusként fellépni saját filmjeivel szemben is?

Jakab-Benke Nándor (1981, Sepsiszentgyörgy)

Rendező, filmkritikus. Szülővárosában, a Székely Mikó Kollégiumban érettségizett, majd a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem újságírási szakán diplomázott. 2008-ban a Sapiaentia Erdélyi Magyar Tudományegyetem filmművészet szakán szerzett rendezői diplomát. *Hús-*

► Mennyire nézi őket egyszerre kívülről, mint kritikus, és belülről, mint alkotó?

– Nem tudom annyira cinikusan, kritikusan vagy bárhol nézni, mintha nem lenne közöm hozzá. Meg amúgy is azt vallom, hogy nem probléma egy kritikus számára, ha figyelembe veszi egy adott film gyártási körülményeit is – hogy Hollywoodból jön vagy Gyergyóremetéről. Ezekről beszélni kell, nem lehet ugyanúgy kezelni egy amerikai terméket és egy üzveg vallomásfilmet. Mert az indítékaik és a céljaik sem egyformák, márpedig tartalmi, formai vonásaikat ezek erősen meghatározzák. Mi is próbáltuk annak nézni a saját filmünket, ami, s inkább a mindenkor „néző” szemével próbáltuk vágni az anyagot, nem a mindenkor „kritikuséval”. Hogy vajon ezt most értik-e, bennehagyjuk-e stb.

► Mennyire segít egy fesztiválon való szereplés az ismertté válásban?

– Igazából csak az segít. A fesztiválokban az a jó, hogy rövid idő alatt egy helyen a szakmabeliek és a tényleg érdeklődők nagy koncentrációja látja az alkotásokat. Őket könnyebb „meggyőzni”. A laikus, moziba is csak ritkán járó emberhez nincsenek csatornáink. Viszont az ilyen kis filmünnepek, mint a Filmtettfeszt vagy az Alter-Native vagy a Háromszéki Filmnapok, sokat segítenek, hogy bár az egy városlátogatás, film írástól érdeklődő embereknek megmutassuk az *Antigonét* vagy bármi egyebet. Minél több ilyen vetítést akarunk szervezni. Lesz gyergyói vetítés, közben pedig szervezzük a csíkit és a bukarestit is. És aztán persze a Magyar Filmszemle, feltéve, ha megrendezik.

Folytatása a 2. oldalon

torta című vizsgafilmje után az *Olajsint* című kisjátékfilmet rendezte meg. Jelenleg a *kukker.ro* erdélyi videomegosztó – amelyen *Székely nyelvlecke* című humoros kisfilmsorozata is látható volt – és a *filmtett.ro* erdélyi filmes portál kritikaosztójának szerkesztője.

Oldalnézet

A nyelvtan-náci

Krebsz János

Angolból származó tükörfordítással van dolgunk (grammar nazi), mint oly gyakran manapság, amikor jól-rosszul meg akarunk érteni egy anyanyelvünkbe hirtelen betört jelenséget. Nincs idő, hogy összeüljön az Akadémia vagy akármilyen Nyelvvédő Bizottmány, netán pályadíjat tüzzenek ki a legjobb magyarító elme számára, legföljebb az elkövetkező éves taggyűlésükön búsan megállapítják: nyesegett kertünkben újabb gyomnövény ütötte föl a fejét.

A blogális világban jelent meg ez az új fogalom és kifejezés. Nyilván a helyzet és az alkalom szülte, nem az előrelátó tervgazdálkodás. Úgy látom, a szellemi és politikai nyilvánosság nagyobb hányada egyszerűen átvándorolt az internet világába, és az évek múlásával, a hagyományosan csak papíron publikálók kihalásával tovább fog erősödni ez a tendencia. A világhálón egyszerűen felgyorsult az élet, a publikációkat (bármit is nevezünk annak), másodperceken belül

követi a reflexió, a vita, a kommentár. Ebben a rendszerben alapvetően működnek a helyesírás és a stilisztika normái. Nem ugyanúgy és ugyanolyan mértékben, mint a tudomány, az irodalom és a sajtó világában, de nyilvánvalóan és beláthatóan – a közérthetőséget szolgálja minden norma és szabály. A bloggerek, publikálók, kommentelők nagyobb szabadságot engednek meg maguknak, éppen a gyorsaság és a reflexiókészség oltárán áldozva föl bizonyos vasalapos szabályokat. Nagybetűkkel ritkán bíbelődnek, rövidítéseket használnak, és – alkalomadtán – ha valaki nagyon nem odavaló keveredik közéjük, hamar elküldik melegebb éghajlatra. Ezekben az alkalmi közösségekben rendre megjelenik valaki, aki – kéretlen nyelvművelőként – kijavítja a többiek hibáit, megfeddi, kigúnyolja őket, szabályzatokból idéz. Na, ő a „nyelvtan-náci”. Magyar nyelvtérületen korábban nyelvművelőnek nevezték ezt az embertípust.

Miféleképpen a náci szó tán pejoratívabb és megbélyegzőbb jelentést hordoz, mint más

nyelvekben. Alapvetően nem a náci Hitleráj halálgyárraira kellene asszociálnunk, hanem arra az embertípusra, amelyik az élet tarkaságai között a szigorú elvek szabályszerűségeit részesíti előnyben. Tetten érhető ebben a situációban és minősítésben a teljes nyelvművelő dilemma. Az élet, a nyelv, a viselkedés szabályai folyamatosan változnak, ami tegnap tilos volt, mára elfogadott, tegnapelőtt még egy szűk kör szakszókincsébe tartozott, s ma már a nagymama is ímélt (e-mailt) vált az unokájával, netán szkájpolnak. Lehetne vilanyelvének nevezni az előbbi, képtelefontannak a másikat, de oly gyorsak a változások, hogy mire észbe kap a nyelvi öntudat képviselő rétege, már elterjedt, honosodott, kiirthatatlan. És ezer évekig elvult a nyelv aktivisták nélkül.

Magyarországon, vagy mondjuk inkább úgy, a magyar történelemben komoly hagyománya van az anyanyelv ügyének. Szabadságharcos hevülettel létesült itt Akadémia, amelynek első feladata az anyanyelv ápolá-

sa volt, szabályos frontok alakultak a nyelvrokonság kérdésében, és műkedvelő módon mindenféle politikások, közírók, a tudományok más területén komoly tekintélyt kivívott tudósok szólaltak meg a szép magyar beszéd ügyében. A közös összekötő kapocs közöttük, hogy mindannyian – jó 250-300 éve – romlásnak tekintik a mindenkori állapotot, amelybe, koronként változó módon, szóalkotással, magyaráttal, törvényekkel bele kell avatkozni. Mindig az utolsó pillanatban vagyunk. A jó magyar ember törődik az anyanyelvével, példamutatóan használja, s tesz azért, hogy a többiek ne tévelyegjenek a fertőben. A nyelvtudomány nem foglalozik ezekkel a kérdésekkel, nem tiszte eldönteni, mi helyes és mi helytelen, bár koronként egy-egy nyelvész amatőr mozgalmak élére áll, és népszerű lesz a kéretlen nyelvőrök táborában, miközben a tudomány képviselői közül kiiratkozik.

Történt mostanában, hogy az alkotmányozás fölgyorsult folyamatában a köztársasági elnök megtette javaslatát az Alkotmány-előkészítő Bizottság felé (tessék sikítani, nyugodtan!). Többek között a kereszténység kérdésében (miszerint említeni kell-e a preambulumban?), a Szentkorona-tan-

ügyében (belevegyük-e az alkotmányba?), az anyanyelv védelmében, a családok tekintetében és a sport mint nemzeti ügy fontosságának megemlékezésében. Az internetre gyorsan kikertült, majd onnan nagyon gyorsan eltüntetett dokumentum pont azt illusztrálta, ami ellen föl akarná venni a harcot. Tele volt hibákkal, végig nem gondolt gondolatokkal, csupa hazaffyas pöf és fesz, rossz magyarsággal.

A liberális értelmiség képviselői kijavították benne a helyesírási hibákat, föl hívták a figyelmet a logikai ellentmondásokra, s mindebből levonták a következtetést: az egész alkotmányozás el van szúrva, a kétharmados konzervatívizmus most valami olyat akar lenyomni a torunkon, amire nincs fölhatalmazása, sőt, szembe megy az ország többségének akaratával. Egy, a választási eredményét túlhangsúlyozó, önmaga történelmi szerepében tetszelgő álkonzervatív réteg olyasmit (hitet, életvitelt, nyelvhasználatot, erkölcsöt) akar szabályozni, amire nem kapott, nem kapható felhatalmazást. Pontosabban: a modern alkotmányok pont ezekben a kérdésekben nem foglalnak állást, illetve biztosítják az ezek gyakorlásához szükséges lelkiismereti szabadságot, jogi háttérrel. A többi csak annyiban közügy, amennyiben

magánügy maradhat.

Senki nem vitatja, hogy szükség van szabályokra, de azok mindenkor a többség nyelvhasználatát tükrözik, és hamar nácinak (diktátornak, megalomániásnak, a hatalom megszállottjának) bélyegződik bárki, aki összeveti az illemszabályokat a nyelv törvényeivel. Jó és szép volna, ha mindenki szabatosan és szépen beszélne magyarul, de nem azért, mert ez kötelező, hanem mert belső igénye van rá. S azon is évszázadokig elvitatkozgathatunk, hogy mi a szép és mi a szabatos.

Olyan álvitában vívunk a szembenálló felek, amelyben nem fognak kiegyezni. Érzelmileg töltéssel telnek meg amúgy másodlagos kérdések, a nyelv pedig betölti azt a szerepet, amit évezredek óta megbízhatóan: eszközként szolgál ember és ember között a megértésben. Ha ez a funkció sérül, beindulnak önműködően a javító mechanizmusok. Időnként lelkes emberek mozgalmakat szerveznek a kibillent rend helyreállítására, s ameddig ezt alkotmányos keretek között, szabadon művelik, addig nincs is semmi baj. Akkor van, ha kötelezővé akarunk tenni bármit, amit egyébként közösség és egyén bonyolult kölcsönhatása szabályoz. És nem csak a nyelvről van szó.

Moziáson

Ellenállók és ideológusok

Farkas István

A román filmes újhullám rendezősenijeinek filmjei (Florin Șerban: *Eu când vreau să fluier, fluier / Ha füttyülni akarok, füttyülök*; Cristi Puiu: *Aurora*; Radu Muntean: *Mari, după Crăciun / Kedden, karácsony után* stb.) mellett 2010-ben talán Constantin Popescu *Portretul luptătorului la tinerețe (A fiatal harcos portréja)* című debüt-nagyjátékfilmjét övezte a legnagyobb várakozás. Ez egyrészt témája, másrészt pedig ideológiai „csatározásai” miatt vonzhat népes közönséget. A film február végi európai premierjén, az idei Berlinálén romániai zsidó szervezetek vetítésének betiltását követelték – amikor még túl sokan nem is láthatták.

Magam sem igazán ismerem olyasvalakit, aki látta, de saját szememmel győződhettem meg arról, hogy az *Aproape liniște (Majdnem csend)* című trilógia első része, bár beszél vitatható politikai nézetekről is, antiszemitának korántsem tekinthető. Mivel nem dokumentumfilm, de vállalja történelmi gyökereit, és a legapróbb részletekben is másolni próbálja azt az időszakot, amiről beszámol, nem állítható, hogy kizárólag a szereplők világnézetét mutatja be. Mivel bevallottan történelmi film, alkotói sem teljes mértékben felelősek üzenetért.

Jó kezdet ideológia és valóság határvonalán: A fiatal harcos portréja

A film tehát nem annyira a vaskardista Legionárius Mozgalom ideológiájáról, mint inkább az abban részt vállaló fiatal Ion Gavrilă Ogoranu mindennapjairól szól, a kommunizmusellenes partizán túlélési módszereiről. A helybeliek számára mitikusá vált lázadók, partizánok élete azonban nem „vadromantikus” volt, hanem inkább kisszerű küzdelem, aminek ők, a hegyekben bújkáló is többé-kevésbé tudatában voltak.

A forgatókönyv által meghatározott cselekmény Ogoranu visszaemlékezéseinek történelmi dokumentumon és nem utolsó sorban a Szekeurítaté archívumán alapul, mi több, a színészek egyes ruhadarabjai is a

szekusok által megölt partizánok tulajdonát képezték, a film azonban mégsem dokumentumfilm – a rendező a „vége” felirat után hangsúlyozza: bármilyen egyezés a valósággal csupán a véletlen műve. Popescu tehát nagyjátékfilm keretében közbe illesztette a Fogarasi havasokban tanyázó Ogoranu, Leu, Brâncoveanu, Profesoru’ és a többiek történetét. A Szekeurítaté és a legionáriusok macska-egér játéka közel egy évtizedet ölel fel, miközben az üldözöttek végig az amerikaiakat várják, akik feloldhatják a komcsi átkot.

Az ellenállók filmnyelvre lefordított viselkedése, a Szekeurítatéval szemben tanúsított magatartása különlegessé teszi az alkotást.

Popescu filmjét párhuzamba állíthatjuk Titus Muntean *Caravana* cinematografică (*Mozikaraván*) című ironikus alkotásával, amelyben az Isten háta mögötti falucskába érkező pártaktivista, Tavi propagandisztikus filmvetítését akaratosan is sikeresen hiúsítják meg a falubeliek, az öntudatlanul, „zsigerből” ellenállók.

Popescu fiatal harcosának csatája a moziásváson kívül is folytatódik, ugyanis a filmet ért sorozatos támadások begyűrűztek az esztétikából a közéletbe is. A kommunizmus cenzúramechanizmusai ma is kísértetnek a művészvilágban. Igazi szembesítések, mély feldolgozásokra még várunk kell pár évtizedet. De kezdenek ez ideális.

A legjobb mozgóképes valuta

Folytatás az 1. oldalról

► Az említett „bármilyen egyéb” miatt jött létre idén tavasszal Kolozsváron a Lugosi Béla filmklub?

– Végül is igen. Nagyon sokféle filmes kánon van, az iskolai, a tévés, az ismétléseké, a mozi stb. Viszont vannak filmek, amelyek ezeken a bűvkörökön jóval kívül esnek, mégis izgalmasak, (újra)felfedezésre várnak. Mi obskurus filmeknek neveztük el ezeket, és aztán a passzoló filmtörténeti, erdélyi származású alak, Lugosi Béla nevével fémjeleztük. Ő volt az első Drakula, és tényleg magyar volt – ha nem is székely: az eredeti Drakula-regényben ugyanis is a gróf székely, és ezt többször is hangoztatja. Ezeket a filmeket szeretnénk egy kicsit népszerűsíteni Kolozsváron, ahol amúgy is annyi filmes meg másféle diák van. Közösségi filmélményt szeretnénk. Az Antigoné-vetítések meg a Lugosi Béla is ezt próbálja „visszahozni”. Mert a film igazából csak sötét teremben, sok emberrel működik jól. A tévé és aztán még inkább a torrent, számítógép tönkretette ezt az élményt. Az ember egyedül, magányosan nem mer, nem tud kacagni, sírni. A mozi jótékony sötétjében viszont – ahol mindig este

van – a többiekkel tudja megélni a filmet: a rituális jelleg, a nagy vászon, a nagy hangerő a film igazi otthona. Ez így volt a Lumière-fivérek idejében és Hollywood aranykorában is. És kár, hogy az emberek nálunk sok helyen – főként passzivitásukból kifolyólag – lemondtak erről. Aztért mondom, hogy az emberek mondtak le róla, mert ha lenne rá kereslet, akkor biztos kerülne valaki, aki működtessen egy mozit. És nem lenne ez a groteszk helyzet, hogy a székelyeknek egyetlen mozijuk sincs.

► Ön szerint lenne igény egy nagyobb erdélyi (magyar) filmstúdióra?

– Igény mindenképp lenne, viszont ez egy hatalmas befektetés, ami nem hiszem, hogy belőlünk megélné. Ha csak erdélyi magyar akarna lenni, eleve halálra van ítélve, sőt, akkor is, ha csak erdélyi vagy romániai akarna lenni. Létre lehetne hozni viszont egy ilyent – most konkrét filmstúdióra, azaz egy hatalmas épületre gondolok, nem cégre –, az tény. És aztán bérbe adni hollywoodi vagy más produkcióknak egy-két hónapokra, és a holtidőben például erdélyi (magyar) filmeket lehetne forgatni benne. De, ismétlem, ez egy lassan megtérülő, hatalmas befektetés...

Demény Lajos történész halálára

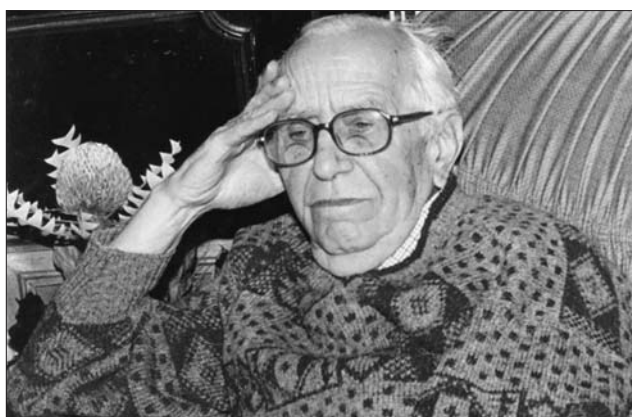
Vádak és nyilvánvalóságok

84 esztendőskorában bukaresti otthonában elhunyt Demény Lajos történész (sz. 1926, Kiszfűpös), a székely történelmi múlt egyik jeles kutatója. Szakmáján túl azonban, felelős romániai magyar értelmiségiként közügyi elkötelezettséggel cselekedett a társadalomépítés különböző területein. Tanári, kutatói, tudományszervezői munkája mellett a romániai magyarság politikai szerveződésének szorgalmazója, szenátor, a rendszerváltás utáni első kormányok oktatási miniszterhelyettese, 1995-től a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja. Székely származását és elkötelezettségét mindvégig büszkén vállalta, akárcsak tanulmányainak nagyenyedi indítatását. Egyetemét a kolozsvári Bolyain kezdi, majd Leningrádban fejezi be. Kezdetben pártfőiskolán oktat történelmet, majd szerkesztő a bukaresti akadémiai kiadónál. 1963-ban a bukaresti akadémiai Történelmi Intézet osztályvezetőjeként a nemzetiségtörténelmi kutatásokat irányította. A budapesti pályatárs Szász Zoltán szerint „nagy fontosságú kiadványgyűjtése, az 1983-tól megjelenő, több tudóst is mozgósító Székely Oklevéltár (ún. új sorozata) a szűkebb magyar történettudomány számára

alapvető fontosságú, hiszen a sok helyi sajátosságot felmutató székely világ 16-17. századi változatos történelmi nemzetünk történelmi tudatában bizony régóta frissítésre és megújításra érett.” Demény Lajos kutatási területe a XV. és XVII. század közötti művelődéstörténetre és a parasztmozgalmakra terjedt ki. Román, illetve magyar nyelven közölt legfőbb művei: *Az 1437-38-as bábolnai népi felkelés, Anglia politikai kapcsolatai a XVI. és XVIII. század közötti Moldvával, Havaselvevel és Erdéllyel, Székely felkelések a XVI. század második felében, A székelyek és Mihály vajda, Paraszttábor Bábolnán, Bethlen Gábor és kora.* Ő volt az, aki megtalálta az első román nyelvű nyomtatványt. Mindvégig szorgalmazója volt a romániai magyarság önálló anyanyelvi oktatása biztosításának egyetemi szinten is. Ezzel kapcsolatos, tudományosan megalapozott állásfoglalásának főbb tételeit idézve búcsúzik Demény professzortól.

*

Azokkal szemben, akik a szakma nevében tagadják, vagy szükségtelennek tartják az önálló felsőoktatási intézményeink hálózatát, szeretnék én is néhány dolgot szövegni. Elhangzott a vitá-

ban a vád, hogy a saját intézményi hálózat hívei kizárólag „etnikai dimenzióban” gondolkodnak, a „magunkba zárkózást” követik és akarva-akaratlanul lemaradásunkat, az európai integrációból való (ön)kizárásunkat segítik elő. Nem hiányoznak az olyan vádak sem, hogy az „etnikai tisztaság” terminusaiban cselekszünk, sőt az „etnikai felsőbbrendűség újrabizonyításának” politikáját folytatjuk. Szerintem ez mind belemagyarozás, és nagyon közel áll a szélsőséges román nacionalizmus részéről az egész erdélyi-romániai, sőt az összmagyarság ellen évek óta lépten-nyomon felhánytorgatott vádakhoz, ahhoz a beolvasztó, elrománosító politikához, amelynek a romániai magyarság 1918 után szenvedő alanya volt, ame-

lyet a legdurvább változatában a Ceausescu-rendszer léptetett életbe, és amelyet bizonyos politikai körök folytatni akarnak. Az erdélyi magyarság a kisebbségi lét állapotába akarván kívül az első világháború utáni békeszerződésekből fakadóan került. Ám távolról sem jelentette és jelenti ma sem, hogy ezzel megszűnt volna nemzeti közösség lenni, mégpedig egy olyan nemzeti közösség, amely nyelvénél, művelődésénél és történelmi örökségénél fogva a magyar nemzet része. A határok megváltoztatása nem járt a nemzeti önazonosság felcserelésével. Egyszóval Romániához való tartozásából nem következett, hogy a román nemzet részévé vált volna. Megőrizte természetesen állapotát, s ennek tagadása éppen annyira ésszerűt-

len, mint ahogy a tények tagadását jelentené, ha valaki a román nemzet létét vonná kétségbe. Természetes állapot tehát, hogy ez esetben két különálló nemzeti közösségről van szó. Természetes állapot az is, hogy a két nemzeti közösség anyanyelve különböző. Az egyiké román, a másiké magyar, még akkor is, ha a romániai magyarság jól felfogott érdeke az államnyelv, ez esetben a román nyelv elsajátítása, minél alaposabb ismerete.

Következik ebből a természet adta objektív valóságból, hogy abszurdum szeparatizmusról, bezárkózásról beszélni, illetve a szeparatizmust, bezárkózást valamelyik félnek, ez esetben a romániai magyar közösségnek felróni. Képtelenség azért, mert ezzel veleszületett állapotától fosztanák meg. A képtelenséget azok követik el, akik erőszakos asszimilálásra törnek. Természetes állapotánál fogva a román nem magyar, sem a magyar nem román nyelv. Egyik sem tehet róla, hogy a természet őket egymástól elválasztotta, szeparálta – hogy az egyesek által annyira kedvelt kifejezést használjam. Mindezekből fakadóan a szeparatizmus, pontosabban az egyediség miatt lenne csak az egyik fél bűne, s a másik-

nak kétségbevonhatatlan erénye? S Istenem, miért lenne akármelyik nemzeti közösség bűne, vétke, ha úgy tetszik, átka, ha anyanyelvét minden más nemzeti közösség anyanyelvével egyenlőnek tartva, annak pallérozására törekszik, korunk tudományos vívmányainak megfelelően fejleszteni akarja.

Tudott dolog viszont, hogy eme törekvésében célját csak a teljes anyanyelvű oktatás (beleértve az egyetemi oktatást is) és tudományos kutatás keretében érheti el. Életképes nemzeti kisebbség – s nincs okom rá, hogy feltételezzem ezen valóság tagadását bárki részéről a romániai magyarság esetében – igenis teljes oktatási hálózat keretében akarja anyanyelvét ápolni, pallérozni.

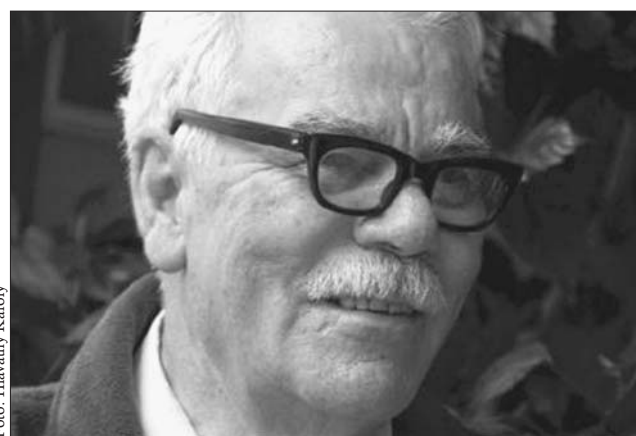
Megemlítem továbbá azt a pusztá tényt is, hogy az emberi fejlődés nem ismer eddig hibrid nyelvi állapotot, nem létezik példának okáért sem román–magyar, sem magyar–román, sem német–francia, sem francia–német kevert nyelv, annak ellenére, hogy az egyének szintjén a két- vagy többnyelvűség teret hódít.

(Forrás: Természetes nemzetiségi és anyanyelvi adottságunkból fakadó feladat; in: Magyar Kisebbség, 1997. 3-4. / 9-10. sz.)

Dali Sándor újságíró halálára

Nevelni akart minden időkben

A szovátai születésű (1930), de több mint negyven éve Sepsiszentgyörgyön megtelepedett Dali Sándort a hét elején búcsúztatták. Sajtótörténésztünk, művelődési közéletünk egyik meghatározó tagját veszítettük el halálával. A pedagógusnak-pszichológusnak tanult fiatalember igazi karrierje akkor kezdődött, amikor előbb lett főszerkesztő, mint újságíró – ahogy egy 2002-ben a *Székely Hírmondónak* adott interjúban visszaemlékezett 1961-es kinevezésére a bukaresti *Ifjúmunkás* élére. Itt Domokos Gézátt váltotta s sikerült jó szervezéssel, termékeny munkatársi kapcsolatok kialakításával kiemelni a lapot a szokványból, fiatalos, rugalmas szellemben hatékony nevelőeszközt adni az olvasók kezébe. Ezidő alatt írta meg máig népszerű munkáját (*Le a kalappal*, 1967), mely később német fordításban is, illetve új, bővített kiadásban is megjelent (*Mindenki viselkedik*, 1978). A megújításakor megalapítója és hét éven át főszerkesztője a sepsiszentgyörgyi *Megyei Tükörnek*, amely köré ütöképes, tehetséges fiatal írókból-költőkből-közírókból álló szerkesztősé-

Fotó: Havathy Károly

get toboroz. 1974-től újabb szakasz életében *A Hét* főmunkatársi tiszte, amelynek mind újságíróként, mind helyi tudósítóként igyekszik eleget tenni. 1984-től a szentgyörgyi színház igazgatásával bízzák meg, e munkának nyugdíjazásáig tesz eleget. A kezdetektől fogva részt vesz a helyi RMDSZ szervezésében és irányításában. Szakmai-közügyi tevékenysége a jó értelemben vett nevelés és emberformálás jegyében telik el. Említett interjújában így summázta életútját: „Életem során sokszor esett meg velem, hogy az általam megszerzett „tróféáért” járó elismerést más zsebelte be. Ennek ellenére szerencsés em-

bernek érzem magam. Nagy vagyont nem gyűjtöttem, de barátokat annál inkább, és számomra ez a legfontosabb. A gyerekeimet arra tanítottam, hogy emberként többek legyenek, mint én vagyok. Tanuljanak meg küzdeni, dolgozni, és maradjanak meg igaz embernek.” Illemkönyvének gondolatait ajánlom sorai is mintha csak ma íródtak volna, túlélvén szerzőjüket...

*

Ajánlom magam

E könyvecske megírásának még csak a gondolata motoszkált a fejemben, s máris azon töprengtem, miként fogom a kedves olvasót köszöntem.

Spanyol módra. De ...

Nincs tehát más választásom, minthogy mindannyiukat, fiatalokat és idősebbeket egyaránt így köszöntsem: Ajánlom magamat.

Faragó Ferenc vagyok.

Szeretném, ha az olvasó köszönésemet, bemutatkozásomat a helyes viselkedés elkerülhetetlen következményének venné és nem tolokádásnak vagy illetlenségnek. Kérem, tekintse, ha akarja, akár meg sem történtenek, s legközelebb, ha meglát, el is fordíthatja a fejét. Kelletlen volna ugyanis számomra akárkiben is azt a benyomást kelteni, hogy rá akarom varrni magam. Lehetséges, a végén mégis az lesz az olvasó véleménye, és így szól: örvendtem a szerencsének, menjen a pokolba.

De mit tehetek? Vállalom kell a kockázatot. A kéresem viszont az – ha ilyesmire mégis sor kerülne –, az illendőség szabályai szerint tessenek a pokolba küldeni. Csak magukban ...

A jó modorra tudniillik már zsenge gyermekkorom óta, mondhatnám úgy is, amióta csak viselkedem, igen-igen sokat adok. Mégis megtörtént, hogy rám-rám-szóltak: Tanulj meg illendően viselkedni! De, hogy: Kiktől? Hogyan? Honnan? Soha senki, sem nekem, s gondolom másnak sem, nem mondta meg. Legalábbis nem elég világosan. Pedig helyesen viselkedni ennek a

három kérdésnek a pontos ismerete nélkül nem lehet megtanulni. Ezt határozottan állítom. Előtte – hála a velem született jóérzésnek – már idejekorán minden tisztázódott. S úgy hiszem, különösen fiatal olvasóim közül sokaknak hasznára válik, ha már egyszer s mindenkorra világos, egyértelmű választ kapnak ezekre a kérdésekre.

Kiktől lehet megtanulni illendően viselkedni?

Mindenkitől, csak a környezetben lévőktől nem. Semmi sem lehet olyan káros a helyes viselkedésre, mint az ember saját környezete.

Hogyan lehet megtanulni illendően viselkedni?

Szükségteljes elhatározással. Már gyermekkoromban feltettem: sok illetlenkedő személlyel ellentétben, kik botránys viselkedésükkel váltják ki mások ámulatát, én, Faragó Ferenc, illendő magatartással érem el ugyanezt.

Honnan lehet megtanulni illendően viselkedni?

Illemkönyvekből. És mondhatom, nem bántam meg, hogy életem jelentős részét illemkönyvek és neves férfiak életének szenvedélyes tanulmányozására fordítottam. S most utólag őszinte hálával adozom mindazoknak, akiktől valami is rám ragadt...

(Forrás: *Le a kalappal! Ifjúsági Könyvkiadó, Bukarest, 1967*)

Az oldalt írta és összeállította: Cseke Gábor

Törvény fölött, törvény mellett

Mivel tartották kezükben a rendőrség főnökei Basescut?

Eugen Chelemen

adevărul

Egy nő, akit nyilvánzóként használtak egyes cégek (kereskedelmi társaságok) csödbe juttatására, úgy halt meg, hogy a fiúk kicsavarták gépkocsija fékrendszerének gumitömlőjét. Olykor a fiúk arra készítetnek embereket, hogy kiugorjanak az emeletéről. Ezeket a bomba-infókat nem a sajtó szivárogtatta ki, amely Traian Basescu szerint veszélyt jelent a nemzetbiztonságra, hanem Dan Valentin Fătuloiu rendőrfőkapitány, és ezidáig a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium államtitkára, a Rendészeti és Közbiztonsági Főosztály vezetője. Amikor efféle leleplezéseket egy ilyen magas rangú ember szájából hallasz, a románok biztonságával foglalkozó intézményekbe vetett bizalmad utolsó foszlánya is szertefoszlik. Fătuloiu, aki Traian Basescu alapembere volt, beismeri, hogy Romániában az állam intézményeinek a jelenlegi elnök által beígért reformja nem egyéb, mint az egyre elaljasultabb rendszer kifejlesztése. Egy olyan rendszeré, amelyben a belügy vezetői a banditák orra előtt háborúznak egymással, amazok meg kedvükre

Dan Valentin Fătuloiu – leleplezett leleplező?

garázdálkodnak. Tobának, „a rendőrséget nem járt embernek”, és Fătuloiunak, az alvilág által respektált fiú apjának megkésett menesztése nagy kérdőjeleket támaszt. Miért ily sokára? Egy normális országban ezeket az embereket szempillantás alatt leváltják, nem hagyják, hogy teljes hétig mocskolják a Rendőrség hírnevét. Vajon ezek ketten markukban tartják valamivel Traian Basescut? S amikor Traian Basescut említtem, a jelenlegi elnök által patronált rendszerre gondolok, amelyet olyan emberek támogatnak, mint Emil Boc és Elena Udrea. A Basescu-rendszer emberei semmivel sem alábbvalóak, mint annak a rendszernek az emberei, amelyet egykoron Cătălin Voicu szenátor kísérletezett ki, aki egy lépésre volt attól, hogy a belügy főnöke legyen. A Rendőrségen belüli változások nem fogják megoldani azt a heveny válságot, amelybe az állam eme

alapvető intézménye súlylyedt. A maffiózó klánok egyre több városban urai a törvénynek, embereket gyilkolnak meg, annak ellenére, hogy kulcspozícióban lévő politikusok hírszerzői jelentésekkel rendelkeznek, és preventíven cselekedhetnek. A rablások elszaporodnak, gyermekeket gyilkolnak meg vagy vernek nyomorékká az iskolák közelében, egyre nagyobb teret nyernek a gazdasági bűncselekmények. Románia olyan országgá lett, amelyben sokan fölötté állnak a törvényeknek. És mindez azért van így, mert az intézményeket politikai „börkével”, Şoricokkal tapétázták ki, akik mindamellett, hogy tolvajok, még irtóztatosan ostobák is.

(Fordította: K. B. A.)

S'il vous plait, monsieur Sarkozy!

Ramona Ursu

adevărul

Én megértem Nicolas Sarkozy urat. Őszintén mondom. Amikor egy olyan nagyhatalom elnökét, mint Franciaország, választóinak 72 százaléka már nem akarja, normális, hogy előjön az idegesség. Az az érzésed, hogy mindenki az ellenséged. Mi több, majdnem mindenki irritál. Különösen áll ez egy olyan ország elnökére, amelyet az utóbbi esztendőben a Hexagonban, így vagy úgy, Európa koldusaként kezelték. Az a némafilm, amelyet a kamerák a lisszaboni NATO-csúcson, az elnökök csoportképe után vettek fel, cseresznye a legrosszabb francia tortán, amit erőszakosan, szeletenként szolgáltak fel a románoknak. A csoportból kiválva, Románia elnöke némileg kényszerítően állítja meg Franciaország elnökét. Jobb kezét eléje nyújtja, és megpróbál mondani valamit neki. Sarkozy kezét a vállára teszi, de amikor Basescu megpróbálja megérinteni, visszarántja. Következik a csúcspillantás, amikor Románia elnökét két szélesen kitért tenyerével látjuk, miközben Franciaország elnöke mutatóujját szegezi feléje. Ezután Sarkozy hátat fordít neki, meg sem várva kollégája köszönését. No persze, órák hosszat beszélhetünk erről. Valószínűleg megtették, és megteszik ezt a tévéadásokban. Nem tudjuk, mit beszéltek ők ketten, valószínűleg sohasem fogjuk megtudni. És talán nem is olyan fontos. A felvételek azonban Románia egy elnökét kérik, Franciaország elnökét pedig vádló mozdulatban mutatják. A kinyújtott tenyere mutatják, a híressé vált kinyújtott tenyeret, amelyet egy bunkó francia komédiás a románok köszöntéseként mutatott meg. Egy szuperha-

talom elnökét mutatják, aki megfélemez a mai diplomácia etikettjéről, és úgy viselkedik, mint a régi francia királyok vazallusaikkal szemben. Ha pedig a kapcsolat ezen a – legmagasabb – szinten így láttatják, mit üzenhetnek így az egyszerű embereknek? Az utóbbi esztendő Franciaországa az erőszak és az elégedetlenség ország. Recehártám őrizi az utcai tüntetések képeit, lángoló autókkal és a Párizs vagy Lyon központjában dúló ütközetekkel, a Sarkozy politikáját kárhóztató emberek tizezeivel. És nem hallottam, hogy a franciák a cigányok, a románok vagy Románia ellen tiltakoztak volna megvannak a saját, sokkal nyomasztóbb gondjaik. Mit mondanak? Meglehet, más irányba szeretnék terelni a népharagot. És a választási kétségbeesésben, amely a közvéleménykutatások hitelességi felméréseiben oly mélyre zuhan minden politikust előnti, Romániára jellemző megoldásokat találnak. Ami pedig a mi elnökünket illeti, elmondhatom, hogy Lisszabonban fordult a kocka. Emlékszem a sauceşti-i asszonyra, akit Basescu letáncolt és hazugsággal vádolt: „Ne hazudj! Nem hallgatom tovább, mert hazudik!” Emlékszem a dorohoi-i tanárnőre, aki arra pa-

Sarkozy – nem tetszik neki...

naszkodott: nincs pénze a háza biztosítására, s akinek ugyanaz a Basescu azt „tanácsolta”, hagyjon fel a kültelki viselkedéssel. Arra a válaszra is emlékszem, amit az elnök a Suceava megyei Pătrăuți községi árvízkarosultjának adott az áradások után: „Asszonyom, az én paradicsom-ágyásaimat is elmosta a víz Bukarestben”. És még sorolhatnám. Nos, most már látja-e, elnök úr, hogy s mint van ez? A legrosszabb, hogy amikor őnt így megalázzák, azt mindannyian érezzük. Mert a Sarkozy felé kinyújtott tenyereken Románia volt. (Fordította: K. B. A.)

Szavak Lázárja

-pepin

Lázár János nem mondott le arról, hogy a lehetséges végső pillanatig alakítsa, csiszolgassa az alkotmány általa gondozott módosítását. Előbb a sokak által kényeskedő „visszamenő hatályúnak” bélyegzett adókvetési előírást korrigálta egy évről

öt esztendőre, majd pedig elrendelte, hogy az élet kioltására alkalmas költségvetési előírásokat az Alkotmánybíróság még a Nagy Áprilisi Forradalmat követően is megsemmisítheti. Végül a zárószavazás napján betervezett indítványa tette egyértelművé, hogy a közterhekkel, költségvetéssel összefü-

Orbán Viktor – vae victis!

gő törvények az élet vagy akár még a vallásszabadság sérelme esetén is csak akkor vizsgálhatók felül, ha az alkotmánybírói indítvány – idézem – „nem tartalmaz egyéb okot”. Ha tehát valaki -jártsszunk el a gondolattal - a magánnyugdíjpénztárakban gyűjtött állampolgári befizetéseket a tulajdon állami kényszerrel kísért elközbása miatt tekinti az élethez és emberi méltósághoz való jogot sértő intézkedésnek, úgy a beadványban az erre a szempontra történő utalás a kérelem azonnali elutasítását vonja majd maga után. A tulajdonra történő hivatkozással ugyanis a polgár már a lázári alkotmányból származó „egyéb okot” venne igénybe. Ennek pedig akkor sincs helye, ha amúgy az alkotmányértés az engedélyezett jogcíme alapján is megállapítható lenne. Mindez pedig nem egy hrabali kisközség pityókás jegyzőjének rendelettervezetében, hanem november 16-a után a Magyar Köztársaság alkotmányában lesz olvasható. Ég az arcom a szegyéntől.

Európának jelzést kell küldenie Magyarországra

Jan-Werner Mueller

A pénzügyi válság egyik hatása az volt, hogy az európai országok befelé fordultak: mindegyikük kezeli a saját baját (és hiányát) legjobb tudása szerint, és a figyelem csak akkor terelődik egy másik EU-tagállamra, ha az teljességgel összedőlhet, mint Görögország vagy Írország. Csakhogy az EU sohasem csupán a pénzről és a piacokról szól, hanem – a nyolcvanas évektől legalábbis – a demokrácia előmozdításáról és biztosításáról is. Ez főként Spanyolország és Portugália számára volt fontos, majd a 2004-ben csatlakozott a közép- és kelet-európai országoknak is. Most azonban úgy tűnik, az EU hátat fordít ezeknek az államoknak, így

Magyarországnak, ahol a hatalmas parlamenti többséggel rendelkező kormányzó párt a törvény hatalmának lebontásával és a törekeny demokratikus politikai kultúra elkoptatásával foglalatalkodik. Áprilisban a jobb-közép Fidesz megszerezte a parlamenti helyek több mint kétharmadát, számúzve a széles körben korruptnak és hazugnak tartott szocialista kormányzatot. A szélsőséges nacionalista, roma- és zsidóellenes retorikájáról hírhedt Jobbik közel annyi szavazatot kapott, mint a szocialisták, miközben az egykori rendszerellenes személyiségeknek otthont adó liberális párt mindenestől eltűnt. A kétharmados többség elégséges az alkotmány módosításához, sőt akár egy új alaptörvény elfogadásához is. A nagyarányú parlamenti többség megszerzése után a karizmatikus Fidesz-vezér, Orbán Viktor kormánya megpróbálta tovább növelni ellenőrzését a közmédia felett. A számvevőszék vezetője, a főügyész és az alkotmánybírók jövőbeli tagjai csakis a Fidesz jóindulatától függenek, holott korábban megválasztásukhoz a pártok konszenzusára vagy kompromisszumra volt szükség. Mi több, a kormányzat megszabadult az államelnöktől is, noha a Fidesz embere volt, mivel az alkotmánybírók korábbi, megbecsült elnökeként túlságosan önállóan gondolkodott. Helyébe a kormány egy korábbi olimpiai törvívó bajnokot nevezett ki, akinek legfőbb erénye az, hogy készségesen ráüti a pecsétjét a kormány törvényeire.

Részben a Jobbik kiherélése érdekében Orbán tovább fűti a nacionalista indulatokat, miközben bírálóinak azzal vág vissza, hogy az új „társadalmi szerződés” és a „nemzeti egység rendszerének” létrehozásával csupán az egyesült nemzet akaratát teljesíti. Alig néhány hete a kormány javasolta az alkotmánybírók hatáskörének megnyirbálását – azét az alkotmánybírókét, amelyet 1989. után német mintára alakítottak ki, és amely lenyűgöző eredményeket ért el a demokrácia és jogrend védelmében. Elképzelhető, hogy rövid időn belül Magyarország sokkal inkább fog hasonlítani Oroszországhoz, „irányított demokráciájára”, mint bármelyik többpárti, hatalommegosztásra épülő nyugati demokráciára. Két dolgot biztosra vehetünk 2011-re: a magyar kormány új alkotmányt javasol, illetve Magyarország látja el az év első felében az EU (soros) elnökséget. Talán nem lesz idő rá, hogy Brüsszel és más EU-tagországok zajt csapjanak Magyarországra mélysegesen antidemokratikus irányváltása miatt? Az ehhez hasonló, széles körű európai reakciókat sürgető felhívásokra általában az a válasz, hogy egy másik EU-tagállam demok-

ráciájának védelmére irányuló próbálkozás korábban már látványos kudarcba fulladt. 2000-ben az EU vezetői megakarták szegényíteni, illetve büntetni a Jörg Haider jobboldali populista pártját befogadó osztrák kormányt. A szankciókat a legtöbben feleslegesnek és erkölcsi megalapozatlannak ítélték, mert hogyan adhatna leckét az idegengyűlölő megbélyegzésből másoknak Franciaország, amelynek megvan a saját Nemzeti Frontja? És miként lehetséges, hogy a pici Ausztriát megbüntetik, Berlusconi óriási Itáliája pedig mindenfélével megússza? Csakhogy nem kell elhamarkodottan ítélni. Mindekelőtt nem tudhatjuk, milyen irányt vett volna Ausztria az Európa-szintű felháborodás híján. Másodsorban a jórészt önmagukban is jelképes szankciók azért tűnhetnek indokolatlannak, mert a Szabadság Párt retorikáján alapultak – azaz egyelőre semmi borzasztó nem történt; más szóval csak arra szolgáltak, hogy jó színben tüntessék fel az Európa demokratikus lelkiismeretként fellépő vezetőket, például Jacques Chiracot és Gerhard Schrödert. Teljesen más a helyzet, ha nyilvánvaló bizonyítékai vannak a demokrácia erodálásának, mint ezúttal Magyarországon. A másik oldalon, Olaszországban az alkotmánybírók még mindig elég erős (...). Harmadsorban, igaz ugyan, hogy a beavatkozás egy másik tagország belügyibe a nacionalizmus feléledésével járhat, de ez érvényes a gazdasági szankciókra is, mégsem kért soha senki ezek mellőzését (legalábbis hivatalosan nem), csak mert az Európa-ellenes érzelmek felkorbácsolásától tartott. Végezetül a semmittevés hosszú távon árthat az EU megítélésének és hitelességének: Magyarországon a jogrend elszánt védelmezői máris magukra hagyva érzik magukat, és felteszik a kérdést, vajon miért nem érvényes újabb, hogy az EU-tagság a demokrácia és a jogrend garanciája. Az egyén bizonyosságot szerezhethet, ha az Európai Emberjogi Bírósághoz fordul – de ez időbe telik, és a bíróság semmi esetre nem mond ítéletet az ország esetleges antidemokratikus irányáról. A magyarok hagyományos EU-barátok. Adnak Európa véleményére. Itt az ideje, hogy Európa elmondja a véleményét. Egy világos jelzés nem a tiszteletlenség jele az ország demokratikus folyamatai iránt, miként egy nem választott ítélszék döntése sem feltétlenül jelent egyet a demokrácia tagadásával. Nem kétséges, Brüsszel jelzése megerősítené a Jobbik támogatóit heves nacionalizmusukban, ellenben feltehetően ugyanezt teszi majd a centrista kormány is, amely folyamatosan legitimálja eszméiket. (Fordította: Sz. L.)

Reformtörvény, kérdőjelekkel (3)

Deák Levente

Két, egymást követő *Törvénytárban* (november 5-7. és november 12-14.) már ismertettük olvasóinkkal az október 26-i 714. *Hivatalos Közlöny* I. részben megjelent 202. törvénynek alapvetően a törvénykezés (a bíráskodás menetének) felgyorsítását szolgáló néhány előírást. Folytatjuk az ismertetést, annál is inkább, mert az itt következő megváltoztatott szabályok november 27-én, azaz közlőny megjelenésétük után 30 nappal hatályba is lépnek.

A 2000. évi 188. törvény a bírósági végrehajtók jogszabálya. A most beiktatott törvényszöveg szerint ők, mármint a végrehajtók a táblabírók jogszabályok területén belül fejthetik ki tevékenységüket, közelebből annak a táblabíróságnak a körzetében, ahol a végrehajtás alá vont javak találhatók. Ha több ilyen végrehajtható vagyontárgy ellen indítható eljárás, és ezek nincsenek ugyanazon táblabíróság területén, a kényszervégrehajtást bármelyik táblabíróság körzetében tevékenykedő végrehajtó beindíthatja és levezetheti.

Következésképpen – áll törvény újrafogalmazott 14. szakaszában –, a bírósági végrehajtókat, kinevezésük után a táblabíróságoknál veszik nyilvántartásba végrehajtó iroda címzettjeiként vagy társult végrehajtóként. Ők egyúttal bélyegzőjüket és aláírásmintájukat is kötelesek ugyanott bemutatni és nyilvántartatni.

Az 1992. évi 105. törvény a nemzetközi magánjog hatályos törvénye volt és maradt az EU-hoz történő csatlakozásunk után is. Ennek egyetlen szakaszába, az 157. szakaszba iktatott be egy új, a második bekezdést, amely azonban nem érthető, nem értelmezhető csak az első bekezdésben foglaltak ismeretében. Tehát a változatlan tartalmú első bekezdésben az áll, hogy a nemzetközi magánjoggal kapcsolatos perekben a hazai bíróságoknak hivatalból köteleessége eldönteni azt, hogy neki vagy egy másik román bíróságnak van-e döntéshozatali hatásköre. Ha nincs, a keresetet illetéktelenségre való hivatkozással el kell utasítaniuk. A most beiktatott második bekezdés azt mondja ki,

hogy a román bíróság nemzetközi illetéktelenségét az eljárás bármely szakaszában fel lehet vetni, elő lehet terjeszteni. („Nem-competența internațională a instanței românești poate fi invocată în tot cursul procesului”).

A kisebb jelentőségű perek jogerős határozatokkal való gyorsabb lezárása két úton is lehetséges. Úgy, hogy ezek már elsőfokon jogerőssé és visszavonhatatlannak válnak, illetve úgy, hogy ezek ellen egyetlen jogorvoslatnak, a felfolyamodásnak (recurs) van helye. A jogalkotó most mindkét módozatot igénybe vette.

A 2001. évi 2. törvényrendelet (a szabálysértési keretjogszabály) 34. szakaszának 2. bekezdése úgy módosult, hogy a szabálysértési jegyzőkönyvek ellen benyújtott panaszt elsőfokon elutasító bírósági határozat ellen ennek közlésétől számított 15 napon belül a szabálysértő felfolyamodást nyújthat be a törvényszék közigazgatási szekciójához, amelynek döntése jogerős lesz. A felfolyamodás indoklása nem kötelező, ezeket szóban is előle-

het majd adni a kitűzött tárgyalási napon. A felfolyamodásnak azonban az elsőfokon hozott határozatra felfüggesztő hatálya van.

A fentiekől eltérő a közúti szabálysértésekről felvetett és panasszal megtámadott jegyzőkönyvek elbírálása és az elsőfokon eljáró bírósági határozatok sorsa. A 2002. évi 195. sürgősségi kormányrendelet vonatkozó szakaszai úgy módosultak, hogy az ezekben az ügyekben hozott elsőfokú bírósági határozatok jogerőssé és visszavonhatatlannak, azaz ellenük további jogorvoslatnak helye nincs. Ellenben a per letárgyalásáig és az ítélet megszületéséig a jegyzőkönyvben kiszabott bírság és a többi járulékos szabálysértési szankció végrehajtását felfüggesztettnek tekintik. A meg nem támadott szabálysértési jegyzőkönyv, valamint az is, amelyet a jogorvoslati eljárásban a bíróság helyben hagyott minden egyéb formalitás nélkül végrehajtható okiratnak minősül. Azt is fontos meg tudni, hogy szabálysértő, ha jogosítványát felfüggesztették, s ezt a szankciót a bíróság panasz elutasításával

helyben hagyta, a határozat meghozatalától számított 15 napon belül köteles azt a rendőrhatalóságon letétbe helyezni.

Ugyanígy jogerőssé és visszavonhatatlannak lesznek már elsőfokon azok a bírósági határozatok, amelyekkel a közrend és –nyugalom 1991. évi 61. törvényében foglalt valamelyik szabálysértés elleni panaszt utasítják el vagy adnak helyt annak, érthetőbb, ezek ellen a határozatok ellen sem fellebbezésnek, sem felfolyamodásnak nincs helye.

A jogorvoslat szabályai a 2001. évi 10. törvény (a legfontosabb restitúciós törvény) vonatkozásában is változtak. Éspedig úgy, hogy a megkeresést (notificare) vagy a természetben visszajuttatást elutasító közigazgatási határozatok, végzések ellen benyújtott panaszokat, ellenvetéseket, kereseteket, nevezük ezeket bárhogy, elsőfokon a birtokló szerv, hatóság, székhelye szerinti törvényszék polgári szekciója tárgyalja le, ennek határozata ellen a megmaradt jogorvoslat a felfolyamodás, és pedig a táblabírósághoz.

Vagyis ezek a perek már nem kerülhetnek többé a Legfelső Semmitőszék elé!

A 2009. évi, az egykori politikai üldözöttek erkölcsi kárszenvedését orvosoló 221. törvény nem ismeretlen olvasóink előtt. Most ennek a törvénynek az 5. szakaszát, az első bekezdés bevezetőjét módosították, pontosítva azt, hogy ezeket a kérelmeket a törvényszékek polgári szekciója tárgyalja, majd az 5. szakasz 2. bekezdése szerint a felfolyamodást a táblabíróság. A gond ezzel a törvénnyel, közelebbről éppen az 5. szakasz első bekezdése a pontjával az, hogy az abban foglaltakat, vagyis éppen a jogszabály lényegét az Alkotmánybíróság a 2010. október 21-i 1358. döntésével alkotmányellenesnek nyilvánította (a Hivatalos Közlönyben még nem jelent meg, de az interneten már olvasható a részletes indoklás), és ember, vagy mondjam inkább így, jogász legyen a talpán, aki ebben a helyzetben el tudja dönteni, hogy mi lesz a sorsa ennek a jogszabálynak. (Egy következő ismertetőben a részletekre visszatérek.)

Mi történik Írországban?

Czédly József

Ismeretes, gazdasági szakemberek, politikusok között vita tárgyá milyen mértékben avatkozzon be az állam a társadalmi, gazdasági fejlődés folyamatába, vagy bízza azt a tőke, munkaerő, anyagi erőforrások szabadpiaci kialakulására. Az Írországban most kialakult gazdasági válság, mely újabb fejtevést és gondot okoz elsősorban az egységes európai valutát, az eurót használó országoknak (úgynevezett eurózónának), de az Unió valamennyi tagországának is, ugyanis veszélybe hozta az euró stabilitását már, a világpiacon fontos valutákkal szemben, mint a dollár, yen, svájci frank stb., intő jele annak nem lehet mindent a szabadpiacra kialakuló helyzetre bízni.

Írországról tudni kell, ötször kisebb mint Románia, 4,4 millió lakosa van, de a GDP (nemzeti bruttó termék) értéke egy harmadával több mint Romániáé, kb. 160 milliárd euró, szemben a hazai 120 milliárd euróval, így az egy főre eső GDP értéke Írországban több mint hatszorosa a romániaiaknak. Írország tehát gazdag ország és köszönheti ezt az EU tagságnak, ugyanis mikor belépett az unióba, ez egyik legszegényebb tagország volt.

A jólétnek meg lehetnek a hátrányai is, nem figyeltek fel arra, fenntartható-e hosszútávon a fejlődés a gazdaság egyes szegmentje-

iben mint például az ingatlanpiacon. Ennek csúcs időszakában, 2006 és 2007-ben, évente 80.000 – 90.000 lakás épült, 1.000 lakásra számítva 20 új lakás, míg az európai átlag 5-6, Romániában 3 új lakás jutott, ugyanabban az időszakban, 1.000 személyre. 2000 és 2009 között Írországban a lakások lakfelülete 64%-al nőtt míg a lakosság száma csak 15%-al gyarapodott. Romániában ugyanabban az időszakban a lakfelület csak 6%-al lett nagyobb.

Ami a lakásépítésre szánt bankhitelekkel ilgili Írországban 2001-ben 8,7 milliárd euró értékében hiteleztek meg a lakásépítést, ez 2006-ban meghaladta a 30 milliárd eurót. Írországban 2-3 hónap alatt adtak annyi bankhitelt lakásépítésre, mint Romániában egy egész év alatt. Mindez oda vezetett, hogy jelenleg Írországban 789.000 lakás, az egész lakállománynak 40%, be van táblázva az építésükre adott hitelek alapján, ezek közül 40.000 lakástulajdonos maradt el, több mint 90 nappal, a hitelviszafizetési kötelezettséggel, ami figyelembe véve egy lakás átlagértékét (kb. 250.000 euró), ezeknek összértéke meghaladja a 10 milliárd eurót, tehát a GDP 6 százalékát.

Az ingatlanpiacon kialakult helyzet, de a gazdaság más terén is és az egyéneknek nyújtott hitelek visszafizetésének megszüklült lehetőségei veszélybe hozták a

bankok működését, ezek nem rendelkeznek megfelelő forrásokkal a napi gazdasági tevékenységek finanszírozására, még kevésbé a közepes és hosszútávú beruházásokra. Ez a magyarázata annak, hogy a Nemzetközi Valutalap, Európa Központi Bankja és az EU által most elfogadott, 80-90 milliárd euró értékű, Írországnak szánt támogatást elsősorban a bankok kapják meg. Ez érthetlenséget vált ki a lakosság körében, mivel a támogatással egybekötött megszorító intézkedések majdnem kizárólag az ország lakóit érintik, míg a

válság előidézői elsősorban a bankok voltak és az ezek tevékenységét nem megfelelően ellenőrző állami szervek. Mivel Írország nem egyedi jelenség, tudjuk mi történt Görögországban és az előrejelzések szerint más országokat is fenyeget hasonló válság, ezt kívánják megelőzni a jövőben az EU új, szigorító intézkedései, amelyek a bankfelügyeletet és az egyes tagországok költségvetésének ellenőrzését intézményesítik, ugyanakkor felszólítják a tagországokat belső megszorító rendelkezésekkel szabjanak korlátokat a

fenntartható fejlődést gátló jelenségeknek.

Biztosítható-e a nyugdíj a következő korosztályoknak?

Az általános gazdasági válság és a kedvezőtlen demográfiai folyamatok egyre nehezebb feladatok elé állítják az egyes államokat és az EU alapszerződésében vállalt kötelezettségek alapján magát az Uniót, ami az idősebb korosztályba kerülő személyek számára biztosítandó életlehetőségek megteremtését illeti, egyszerűbben rendelkeznek-e majd a jövőben a megfelelő alapokkal a nyugdíjba kerülők anyagi szükségleteinek megfelelő kielégítésére.

Ismeretes a jelenlegi szabályozások szerint, az EU keretén belül, a nyugdíjjogosultság biztosítása mindig egyik tagállam saját belső rendelkezései alapján történik. De mivel a munkaerőpiac szabadabbá tétele egyre több EU állampolgár számára teszi lehetővé, hogy az Unió több országában vállalhasson munkát, valamint az a törekvés, hogy az egyes országok közötti életszínvonal-alkülönbség egyre kisebb legyen, szükségessé tette hogy létrehozzanak egy bizonyos jogharmonizációt és információ áramlást annak érdekében, hogy az érvényben levő nyugdíjrendszerek összehasonlíthatóak legyenek és lehetőleg ne mondjanak ellent egymásnak.

A gazdasági válság olyan jelenségeket hozott felszínre ami bebizonyította nem lehet a nyugdíjkérdést kizáró-

lag a tagországok saját ügyének tekinteni. Erre határozó példa miért kell a 62 életévben nyugdíjba menő német állampolgárnak áldozatot hozni azért, annak a Görögországnak a segítségére ahol a lakosok 55 évesen mennek nyugdíjba (a nők egyes esetekben 45 évesen).

Az EU lakosságának jövőbeli életbiztonsága szempontjából rendkívüli fontossággal bír a kérdés megvitatására az Európai Bizottság 2010 júliusában Zöld könyv elnevezéssel egy részletes vitaanyagot adott ki. November 15-én járt le a határidő ameddig ehez meg lehetett tenni az észrevételeket, javaslatokat lehetett benyújtani. Ezek feldolgozása ezután fog megtörténni, úgy hogy a téma újra minden bizonylatra vissza kell térni. Addig is fogadjuk el azt amit a Zöld könyv bevezetőjében megállapítanak: „Az egyik tagállamban az állami nyugdíjkiadásoknak az állami költségvetésre gyakorolt hatása más tagállamokban súlyos következményeket vonhat maga után”. Vegyük tudomásul, hogy 2012-től kezdve Európa munkaképes lakosságának száma csökkenni fog, amíg ma minden 65 évesnél idősebb személyre négy munkaképes korú személy jut, 2060-ban ez az arány már csak kettő az egyhez lesz. Mi erre a megoldás, remélem a jövőben lesz alkalomunk ezzel foglalkozni.

Pletykáljunk?!

A pletyka a közösségi élet fontos része, munkahelyi csapatépítő, baráti közegben pedig gyógyhatással is bír. Az öreg nénik a padon, a kollégák az irodában, a nők a fodrásznál, a férfiak a futballöltözőben osztják meg egymást közt nem éppen publikus információikat másokról.

A pletyka nem azonos a rágalommal, a szapulással, az intrikával, miként nem helyes egy kalap alá venni a gonosz hazudozással, a rémhírral, a befeketéssel, a dezinformálással sem.

Egy jó kis barátnői beszélgetés és pletykálkodás felér egy lelki masszázssal. Jólesik órákon keresztül tárgyalni, hogy az ismerősi körben kivel mi történt: mennyit hízott X, milyen az új nője Y-nak, miért mondott fel a munkahelyén Z. A beszélgetés közben nemcsak a tényeket közöljük egymással, hanem alaposan kivesszük, elemezzük a történeteket, megpróbálunk rá magyarázatot találni, és olykor elméleti síkon még meg is oldjuk ismerősünk problémáját. Mindez pihentet, feltölt, és erősíti a pletykálkodók közötti kapcsolatot.

A pletyka egyik legfontosabb jellemzőjéhez: az sosem a jelenlévőkről, hanem egy harmadik személyről szól, akit a pletykálkodók mindketten ismernek (de legalább az egyikjük). Az már kérdéses, hogy mennyi valóság alapja van az átadott információnak. Egy csipetnyi igazság biztosan található a pletykában, hiszen ha teljesen valótlan lenne, akkor inkább rágalomnak nevezhetnénk.

Szvetelszky Zsuzsanna *A pletyka* című könyvében 35 pletykafajtát különböztet meg, a teljesség igénye nélkül. Köztük ilyen altípusok-

kombinál". A pletykafészkek többsége mindenre akar figyelni, s ezért nem tudja elkülöníteni a lényegét a lényegtelenről.

A pletyka legfontosabb szerepe a második évezredben elsősorban közösség-építő erejében rejlik. Akiket ugyanazok a pletykák érdekelnek, gyakran ülnek össze egy kis beszélgetésre. Ennek apropóján találkozhatnak a barátnők, a kollégák, a régi iskolatársak. A pletykálás során a beszélgetők között szoros kapcsolatok alakulnak ki, hiszen valamennyien megismerik a titkot, megtudják, hogyan vélekednek erről a többiek, egyfajta cinosság létesül közöttük. Jólesik mesélni, jó érzés, hogy szinte isszák a szavainkat. Közben a hallgató partner lelke is felüdül, hiszen érdekes hírekhez jut, és azt érzi, hogy fontos ember, mivel bizalmas információt osztanak meg vele.

A pletykák révén olyan embereket is megismerhe-

tünk, akikkel még nem találkoztunk. A beszélgetés közben, ugyanis ha valakiről mesélünk, és az illető nevének hallatán a másik fél szeme felcsillan, akkor biztosak lehetünk benne, hogy pletykatársunk ismeri a szóban forgó személyt. Ennél a pontnál azonban érdemes elgondolkoznunk azon, hogy mindent elmondjunk-e, amit eredetileg szeretnénk volna. Mert a pletyka nagy valószínűséggel nem marad titokban. A szóbeszéd ugyanis terjed, mégpedig hihetetlen sebességgel. Közben pedig átalakul, hozzátesznek, elvesznek belőle. Nincs két egyforma pletyka.

A pletykálás a munkahelyi kommunikációban is igen jelentős szerepet tölt be. A munkahelyi pletyka kedvező, többek között csapatépítő hatású is lehet, ám vigyázni kell vele, mert a mesterséges beavatkozások könnyen rémhírre vagy rágalommal alakíthatják.

A télálló bőrért

Egyre hűvösebb szelek fújnak, és az első hó is leesett. Rohanunk a csipős szélben, néha fázunk, aztán beesünk a meleg lakásba. Nem is gondolnánk mekkora terhelést jelent ez bőrünk számára. Nem véletlen, hogy a bőrápolás egyik legfontosabb időszaka a tél, és ezért is adunk pár tanácsot, hogyan őrizhetjük meg bőrünk egészséges ragyogását a zord időjárás közepette is.

A tüzhelyek, kandallók, radiátorok elszívják a levegő páratartalmát, ami bőrünk kiszáradásához vezet. Érdemes tehát beszerezni egy párásítót, amely ideális szinten tartja a levegő páratartalmát.

Csábító gondolat a nagy hidegben egy jó forró fürdő vagy zuhany, de jobba el-ejtjük bőrünk érdekében, ugyanis a forró víz kimossa a bőrből a természetes olajat, így kiszárad a bőr, és a hóról tükröződve is bombáz. Éppen ezért ügyeljünk az UV védővel ellátott szerek rendszeres használatára.

Az ajtón kilépve szeretünk biztosra menni a hideggel szemben, ezért minél melegebben öltözünk. Ez önmagában fontos dolog, de lehetőleg olyan ruhákban tegyük mindezt, amely természetes anyagból (pamutból vagy selyemből) készült, mivel ezek engedik a bőrt természetes módon lélegezni, míg a szintetikus anyagokban könnyen megizzadunk és ez hosszútávon bőrünknek sokkal jobb munkát végez-

nek, mivel egyszerre óvják a bőrt a külső hatásoktól és tartják meg a nedvességtartalmát.

Ajánlott a gyors és gyakori hidratálás: a hidegben a szokásosnál is gyakrabban kell kezünket és arcunkat újra kenni. A legjobb hatás érdekében azonnal kézmosás vagy fürdés után használjunk kéz- vagy testápolót. Minél előbb visszük fel ezeket a krémeket, annál több nedvességet zárunk a bőrbe.

Az ajkakról se feledkezzünk meg. A kicserepesedett száj nem egy szép látvány és nem is kellemes érzés, éppen ezért szerezzünk be zsírosabb ajakápolót.

Napolajat a sápanyára? Igen, ha szeretünk téli sportokat űzni, nem csak nyáron kell napolajat használni, hiszen a pályán duplán is éri sugárzás a bőrt: a napfény egyenesen és a hóról tükröződve is bombáz. Éppen ezért ügyeljünk az UV védővel ellátott szerek rendszeres használatára.

Az ajtón kilépve szeretünk biztosra menni a hideggel szemben, ezért minél melegebben öltözünk. Ez önmagában fontos dolog, de lehetőleg olyan ruhákban tegyük mindezt, amely természetes anyagból (pamutból vagy selyemből) készült, mivel ezek engedik a bőrt természetes módon lélegezni, míg a szintetikus anyagokban könnyen megizzadunk és ez hosszútávon bőrünknek sokkal jobb munkát végez-

Programajánló

Színház Marosvásárhelyen

A Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának előadása november 27.-én, szombat este fél 19.30 órától a Kisteremben: *Magam talán középre állok* – Bicskei S. Zsuzsanna Pilinszky estje.

Koncert Sepsiszentgyörgyön

A sepsiszentgyörgyi Georgius Kamarazenekar és a Csíki Kamarazenekar ma 19 órától a színházban tartja közös koncertjét. Műsoron: Lars-Erik Larsson: Versenymű szaxofonra és vonószerekre Op.14, Alessandro Marcello: d-moll oboaverseny, II. tétel, Joseph Haydn: C-dúr cselló-

verseny, Luigi Boccherini: 6. Szimfónia.

A Kiwanis Klub November 27.-én, szombaton 19 órától *Karácsonyra várva* címmel szervez jótékonyági koncertet a Krisztus Királytemplomban. A befolyt összeget a jól tanuló, szerény anyagi körülmények között élő gyermekek támogatására fordítják.

Előadás Sepsiszentgyörgyön

A Mikes Kelemen Főgimnázium dísztermében vasárnap 19 órától a *Részletek a bolyongás meséiből* című előadást játsszák, rendező: Fazakas Misi. A helyek korlátozott száma miatt a szervezőirodában lehet bejelentkezni. A belépés ingyenes.

Koncert Kézdivásárhelyen

Az Art Caffében ma 21 órától Prog. Organ Quartett-koncert. Az együttes saját dalai mellett játszik dzsesszstandardokat és klasszikus rockzenei feldolgozásokat is.

Eröss Zsolt hegymászó előadása

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) szervezésében november 28.-án, vasárnap Csíkszereda vendége lesz Eröss Zsolt hegymászó, aki a januári balesetét követően a rehabilitációs időszak után egy Cho Oyu – Himalája-expedícióra vállalkozott. Most erről fog vetített képes bemutatót tartani a tőle már megszokott lebilincselő stílusban a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium dísztermében 17 órától. Az előadás után

megvásárolható és dedikálható Zsolt 2011-es falinaptára.

Látó Irodalmi Színpad

A Látó Irodalmi Színpad novemberi meghívottja Szilágyi Júlia esszéíró, akivel november 27.-én, szombaton 18 órától Marosvásárhelyen, az Ariel bábszínházban Láng Zsolt beszélget *Lehet-e boldog az ember?* címmel. A belépés ingyenes, a Látó mindenkit szívesen lát!

Bicskei S. Zsuzsanna Pilinszky-estje

A *Magam talán középre állok* című, Pilinszky verseiből készült összeállítását mutatja be Bicskei S. Zsuzsanna, aki a táncszínház, a mozdulatszínház kiváló művelője, színész, táncos, költő, dalszerző, képzőművész egy személyben. A Pilinszky-est no-

vember 27.-én, szombaton este fél 19.30-tól látható a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Kistermében. Az előadásokra jegyet váltani elővételben a Kultúrpalota jegyirodájában hétköznap 10-13 és 17-19 óra között, valamint előadások előtt a kistermi bejáratnál lehet.

Civil Napok Temesváron

November 26., péntek

17 – A rendezvény megnyitója (Bartók Béla Elméleti Líceum díszterme), 17.15 – A Temes megyei magyar civilszervezeteket népszerűsítő kiadvány bemutatása, 17.30 – Előadás a kettős állampolgárságról. Meghívott előadó: Szászfalvi László, a Magyar Köztársaság Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős állam-

titkára, 18.30 – Civilszervezetek kiállításának megtekintése

November 27., szombat

10–14 Konferencia – Magyar identitás őrzői a végvárbán, Temesvári Belvárosi Református Templom, 10–12 Adventi játszó- és alkotóház ovis és elemi osztályos gyerekeknek (Bartók Béla Elméleti Líceum, magasföldszint), 12–15 Ünnepre várva – Kézműves foglalkozás fiatalok és felnőttek számára. (Bartók Béla Elméleti Líceum, díszterem), 16.30 – Civil kert avató és Civil Mecenatúra Díj átadása a Szórvány Alapítvány szervezésében (Kós Károly Közösségi Központ), 19 – Az Eszterlánc Kulturális Egyesület bálja (Lira Terem)

November 28., vasárnap

18 – Civil Gálaest – Magyar hagyományaink őrzői a temesközi végvárbán (Ifjúsági Ház, Arieșului u. 19.)

Balkáni finomságok

Most induló sorozatunkban egy-egy nép konyháját mutatjuk be, a legjellegzetesebb recepteken keresztül, ugyanakkor azt is figyelembe vesszük az ételek bármikor-bárhol könnyen elkészíthetőek legyenek.

Ritkán található két olyan nép, melynek ízlése, konyhája, annyira hasonlítana egymáshoz, mint a magyar és a szerb. A fűszeres és erős ételek, a sülték, a sütemények közül a rétesfélék, mindkét nép konyhájának jellegzeteségei közé tartoznak. Íme néhány jellegzetesen szerb finomság.

Balkáni húskoch

Hozzávalók: 600 g bárányhús, 3 fej vöröshagyma, 40 g étolaj, só, 1 kiskanál pirospaprika, 1/2 csomó petrezselyem zöldje, 150 g rizs, 3 tojás, 3/4-1 l tej, étolaj a sütőlap kenéséhez, 4 dl tarhó.

Elkészítés: A húst megdaráljuk. A hagymát megtisztítjuk és apróra vágjuk. A petrezselyem zöldjét ugyancsak. A rizst megfőzzük és lecsurgatjuk. Forró olajon megfonnyasztjuk a vöröshagymát, majd beletesszük a húst és együtt pároljuk kb. 20 percen át. Megsózzuk, megborsozzuk. Hozzáadjuk a rizst, a pirospaprikát, és az egészet összekeverjük. A tojásfehérjéből kemény habot verünk, óvatosan belekeverjük a rizses húsbba és hozzáadjuk a petrezselyem zöldjét. A tojásfehérjét tejjel jól elhabarjuk. Tűzálló edény vagy tepsit alját megkenjük olajjal, ráöntjük az előkészített masszát, elsimítjuk, s leöntjük a tejjel elhabart tojásfehérjével. 175-200 °C-ra melegített sütőben mintegy 40-50 percig, vagyis addig sütjük, amíg szépen meg nem pirul.

Bácskai muszaka

Hozzávalók: 1 kg burgonya, 200-250 g szeletelt vagy darált sonka, 1 dl étolaj vagy 50 g zsír, 150 g vékonyra szeletelt sajt, só, bors. A beszemelmártáshoz: 40 g vaj vagy margarin, 2-2,5 dl tej, 1/2 dl tejföl, 1 tojásfehérje.

Elkészítés: A burgonyát enyhén sós vízben megfőzzük, karikákra vágjuk. A kevés olajjal vagy zsírral kikent tűzálló edénybe felváltva egy sor burgonyát, egy sor sonkát és egy sor sajtot teszünk. Az ételt locsoljuk meg a következő módon elkészített beszemelmártással. A lisztet olvasztott vajban igen enyhén megpirítjuk. Lassan hozzáöntjük a tejet, és lassú tűzön 5-10 percig főzzük. A tejfölt és a tojásfehérjét jól kikeverjük, és állandóan kevergetve hozzáadjuk a kissé elhűlt mártáshoz. 200 °C-ra melegített sütőben kb. 30 percig sütjük.

Búzadarakoch hidegen

Hozzávalók: 5 tojás, 5 evőkanál búzadara, 5 evőka-

nál cukor, 1/2 citrom héja, olaj a kenéshez, zsemlemorzsza a hintéshez, 1 l tej, 200 g cukor, 1 csomag vaníliás cukor, egy kevés tejszín a díszítéshez.

Elkészítés: A tojásfehérjéből kemény habot verünk, majd a habverést folytatva kanalanként hozzáadagoljuk a cukrot, mígnem a hab egészen megkeményedik és kifényesedik. Egyenként, óvatosan hozzákeverjük a tojásfehérjét, majd kanalanként a búzadarát, s végül a reszelt citromhéjat. Az egészet kikent, zsemlemorzsával meghintett tortasütő formába (vagy megfelelő nagyságú tepsibe) öntjük és 20-25 percig sütjük. Közben a tejet, melybe beletettük a

cukrot és a vaníliás cukrot felforraljuk. Amikor a koch megsült, mély tálba tesszük, és leöntjük forró tejjel. Állni hagyjuk, míg be nem issza a tejet, s csak azután tesszük hűtőszekrénybe. Tálalás előtt tejszínnel díszíthetjük.

Belgrádi habos sütemény

Hozzávalók: 1 kg savanykás alma vagy zamatos körte, 2 dl fehér bor, 40 g cukor, vékonyan hámozott citromhéj. A krémhez: 6 tojásfehérje, 75 g cukor, 20 g liszt vagy keményítő, 3/4 l tej. A habhoz: 6 tojásfehérje, 80 g porcukor, 50 g vagdalt dió vagy mandula.

Elkészítés: Az almát vagy körtét vékony karikákra szeleteljük. A borral leöntve, miután beletettük a cukrot és a citromhéjat is, sütőben pároljuk 15-20 percig. Közben elkészítjük a krémet. A tojásfehérjéből és cukorból vert habhoz hozzáadjuk a lisztet vagy a keményítőt, s állandóan kevergetve hozzáöntjük a meleg tejet. Gőz felett sűrű krémet keverünk belőle, majd lehűtjük. Lehűtve keverjük hozzá a szintén elhűlt gyümölcsökhöz, s az egészet tűzálló edénybe tesszük. A tojásfehérjéből kemény ha-

bot verünk és hozzáadagoljuk a porcukrot. A habot rárakjuk a gyümölcsre, megszórjuk vagdalt dióval vagy mandulával és 2-5 percig 200 °C-ra melegített sütőbe tesszük, épp hogy csak enyhén megpiruljon.

Szerb húsgombócok

Hozzávalók: 20 dkg kicsontozott sertéscsülök, 1 zsemle, 1 tojás, 2 evőkanál olaj, 1 vöröshagyma, 15 dkg rizs, só, 1 evőkanál pirospaprika, 1-1 mokkáskanál pirospaprika- és paradicsompüré, 1 evőkanál reszelt sajt.

Elkészítés: A húst a vízben áztatott, kinyomkodott zsemélével együtt átdaráljuk, összegyúrjuk a nyers tojással és megsózzuk. Az olajon megpirítjuk a reszelt vöröshagymát, meghintjük a pirospaprikával, felengedjük egy kevés vízzel, megsózzuk, paprika- és paradicsompürével ízesítjük. Felforraljuk, majd a húsmasszából vizes kézzel apró gombócokat formálunk és belerakjuk. Fedő alatt 10 percig pároljuk, majd beleszórjuk a jól megmosott rizst is, és annyi vízzel engedjük fel, hogy bőven ellepje. Ismét lefedjük, s nagyon kis lángon az egészet megpuhítjuk.

Kert-ész

Utolsó tennivalók a kiskertben

Szép hosszú volt az idei ősz, bővelkedtünk a vénasszonyok nyarában, de lassan beáll a kertünkbe is a csend és a nyugalmi időszak. Ezekben a napokban az utolsó kerti munkákat még elvégezhetjük. A természetű áfonyabokrokra minden 4-5 éves ágat többől vágjunk ki. Bokronként csupán 6-8 főágot hagyjunk meg. Ugyancsak el kell távolítani minden túl sűrűn álló oldalágot is. A lassan növekvő fajtákat 6-8 év elteltével fiatalítani kell: ilyenkor az ágakat tövig vágjuk vissza.

November vége felé a gyümölcsfákat és bokrokat még egyszer lássuk el humusszal és szerves trágyával. Az érett vagy félérett komposztot terítsük el a korona alatti területen, majd gereblyézzük a felületre. Ha a gyepe vagy a virágos rétegyümölcsfát ültetünk, az első évben a fa koronája alatt a földet hagyjuk teljesen szabadon. Ellenkező esetben a fa és a szomszédos növények között konkurencia alakul ki a talaj felső rétegében található tápanyagok megszerzéséért – ami nem válik előnyére a csemetének.

A nyitott komposztáló helyeket takarjuk le egy vastag réteg szalmával, hogy a hidegtől ne álljon le a bomlási folyamat. Az oldalukat tekerjük körül nádgyékennyel. Az öntözőrendszerekről se feledkezzünk meg. Idejében ürítsünk ki minden olyan vezetékot, csapot és tömlőt, amely nem fagyálló. Az ezekben maradt víz megfagy és kitágul. A nyomástól széthasad a fém vagy a műanyag.

Sármási-Bocskai János
kertészmérnök

			5			7	
				9			1
8			1	3			
3						2	
	6				7		5
9	5			4			6
8					9	6	2
			5	8			
		1	2	6			3

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

8	6	4	1	3	9	2	5	7
9	2	3	7	6	5	4	8	1
1	5	7	8	2	4	3	9	6
4	3	9	6	7	2	8	1	5
2	1	6	4	5	8	9	7	3
5	7	8	9	1	3	6	2	4
3	4	2	5	9	1	7	6	8
6	9	1	3	8	7	5	4	2
7	8	5	2	4	6	1	3	9

Miss
December
www.missparty.ro
Jelentkezz!

www.missparty.ro

Még jelentkezhetsz a Miss December szépségversenyre!

Erdély majdminden területéről jelentkeztek már gyönyörű lányok, hogy részt vegyenek a Miss December szépségverseny döntőjén, melyre 2010. december 4-én a csikszeredai Szakszervezetek Művelődési Házában kerül sor. A 19 órától kezdődő megmérettetés, több mint egy egyszerű szépségverseny, hisz show-műsor jellege van, fellép több erdélyi humorista, előadó, megtekinthető lesz több cég divatbemutatója, ugyanakkor a szervezők a közönség soraiban ülő hölgyekre is gondolva, body-building bemutatóval kedveskednek. A szépségversenyre 17 és 30 év közötti lányok jelentkezését várják november 30-ig, a verseny hivatalos honlapján a www.missparty.ro weboldalon. A királynőre és udvarhölgyeire értékes nyeremények várnak!

HIRDETÉS

Icinke-picinke meséi

Ki a legelőbbvaló?

Volt a világon egy öregember, az egyszer kinn járt a mezőn. Mikor jött hazafelé, fogott egy egeret. Mikor hazazért, látja, hogy kislány lett az egerből.

Nőtt a kislány, nagylány lett belőle, azt mondta:

– Én csak akkor megyek férjhez, ha olyan férjet találok, aki a legelőbbvaló.

Az öregember elment keresni olyan férjet, ki a legelőbbvaló. Elment a Naphoz. A Napnak a szolgálja azt mondta, hogy várakozzon estig, mert a Nap úr most éppen oda van a földet megvilágítani.

Estefelé hazajött a Nap úr lovakon. Azt mondja neki az öregember, hogy vegye el az ő lányát, mert ő a legelőbbvaló.

Azt mondta a Nap: – Én nem vagyok a legelőbbvaló, nálam erősebb a felhő, mert az engem eltakar.

Elment az öregember a felhőhöz, kérte, hogy vegye el az ő lányát, mert ő a legelőbbvaló.

Azt mondta a felhő: – Én nem vagyok a legelőbbvaló, nálam előbbre való a szél, mert az engem ide s tova hajkurász.

Elment az öreg a szélhez. Azt mondta a szél:

– Én nem vagyok a legelőbbvaló, nálam előbbre való a vén Mátra hegye, mert azt én nem bírom megmozdítani.

Elment az öreg a Mátra hegyhez, s kérte, vegye el a lányát, mert ő a legelőbbvaló.

Azt mondta a Mátra hegy: – Én nem vagyok a legelőbbvaló, énnálam erősebbek azok a kis egerek itt a tövemben, mert én még azokat nem bírtam össze nyomni.

Az öreg elment az egerek királyához, hogy vegye el az ő lányát feleségül, mert ő a legelőbbvaló.

Az egerek királya befogott sok egeret egy hintóba, elment a lányért. A lány visszaválaszolt egérnek, összeházasodtak, ma is élnek, ha meg nem haltak.

Az óriás burgundi répa

Egyszer volt egy egy lábú ember, elindult szerencsét próbálni. Amint ment az úton, egyszer csak talált egy óriási nagy burgundit. Hozzáfogott kihúzni, de nem bírta. Arra ment egy kétlábú ember, kérdezi az egy lábú embert:

– Mit csinálsz te itt?

Mondja az egy lábú:

– A burgundit akarom kihúzni, de nem bírom.

Odament a kétlábú ember is, húzták, de nem bírták. Arra ment egy háromlábú ember, kérdezi a két embert:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– Gyere ide, segíts. A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a háromlábú ember is, húzták a burgundit, de nem bírták. Arra ment egy néglábú ember, kérdezi:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a néglábú ember is, húzták a burgundit, de nem bírták. Arra ment egy

öt lábú ember, s azt kérdezte:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament az öt lábú ember is, hogy öten majd csak kihúzzák a burgundit, de öten se bírták. Arra ment egy hat-

lábú ember, kérdezi:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a hat lábú ember is, húzták hatan a burgundit, de hatan se bírták kihúzni. Arra ment egy hétlábú ember, kérdezi:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a hétlábú ember is, húzták heten, de heten se bírták kihúzni az óriási nagy burgundit. Arra ment egy nyolclábú ember, kérdezi:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a nyolclábú ember is, húzták nyolcan, de nem bírták kihúzni az óriási burgundit. Arra ment egy kilenc lábú ember, kérdezi:

– Mit csináltok?

Azt mondja az egy lábú ember:

– A burgundit akarjuk kihúzni, de nem bírnak.

Odament a kilenc lábú ember is, de bizony kilencen se bírták kihúzni. Arra ment egy tízlábú ember is, kérdezi:

– Mivel kínlódtok ott anynyian?

Azt mondja az egy lábú ember:

– Gyere ide te is, akkor majd megtudod, hogy mivel kínlódnánk!

Odament a tízlábú ember is, húzták tízen, de nem bírták még tízen se kihúzni a nagy burgundit. Arra ment egy tizenegy lábú ember is, éppen csak hogy egy kicsikét megmozdították a földben a burgundit. Leültek, megpihentek. Addig, amíg pihentek, arra ment egy tizenkét lábú ember is. Felkérdezi őket:

– Mivel kínlódtok itt ennyien?

Azt mondja az egy lábú ember:

– Gyere ide te is!

Odament a tizenkét lábú ember, akkor azt mondta az egy lábú ember:

– Nosza, pajtások, húzzuk hát ki ezt a burgundit, most már tizenketten vagyunk.

Megfogták. Azt mondja a tizenkét lábú ember:

– Rajta!

Mikor elkiáltotta magát a tizenkét lábú ember, hogy rajta, akkor megrántották a burgundit, és mind hanyatt estek, mert kihúzták a burgundit. Akkor aztán elosztottak rajta, majd összeverekedtek, mert úgy osztották, hogy akinek ahány lába volt, annyi kocsi burgundit kapott. Így az egy lábú csak egy kocsi burgundit kapott, pedig ő húzta legtöbbször. Aki nem hiszi, járjon utána!

*Icinke-picinke:
Népmesék óvodásoknak
(Válogatta és szerkesztette:
Kovács Ágnes)*

Tizenkét hónap a természetben

Város utcáin sétálva tűnt fel, hogy magánházaknál sok helyt az almafákról nem szedték le az almát, ami nem baj, mert kitűnő táplálékforrás lesz télen a madaraknak. A kellemes napsütésben, ami november közepén nem mondható gyakori, rövid időre megálltam egy kertkapuba, kíváncsi voltam, hogy az ízletes

csemegét felfedezik-e a madarak.

Öt almafát ültettek méternyire egymástól, levelei már lehullottak, ami vékony avarréteget képzett a fák alatt. Ha nem fogják össze a fák, akkor feketerigók, vörösbegyek, cinegék akár naponta fogják átkutatni táplálék reményébe, ha nem lepi el vastagon a hóré-

teg. Télen, zöldövezeteken vagy erdőszélen gyakran félrerugódom a hótakarót, ahol madarakat látok a környéken, és távolabbról megfigyelve mindig azt tapasztalom, hogy odaszállnak a felszabadított avarréteghez és keresgélnek kezdenek.

Széncinege szólalt meg a szomszéd diófájáról. A hangot követve hamar meg is pill-

lantottam a madarat, épp egyik ág hegyén csüngött, háttal a talajnak, de ebben a pózban is alaposan körülfürkészte az ágat majd a következő pillanatban, mint egy kő zuhant is alá. Alig egy méterre a kerítéstől széttárta szárnyait és könnyedén le szállt a léckerítésre. Jobbra, balra kettőt-hármat billegett majd rászállt a kapuhoz kihegyezett kukára, onnan azonnal átugrott a kuka mellett roskadozó nejlonszákra. Ekkor vettem észre, hogy a zsák avarral volt teletömve. Körülnéztem és láttam, hogy több kapu előtt is zsákokba állt a lombtakaró. Kár. Az avar ugyanis fontos védelmi szerepet tölt be kertek természetes körforgásában, ezért a fák, bokrok alatt, cserjés részekben nyugodtan otthagathatjuk a lehullott lombot, ami tavaszra lebomlik.

A cinege néhány percig „kukázott” azután átszállt az almafára, nagy izgalammal. De a várva várt jelet elmaradt. Ugyanis a cinege átkutatott majdnem minden ágat, de az almát mintha észre sem vette volna, hozzá sem ért, úgy repült tovább.

*Kelemen László,
Rara Avis
Madártani Egyesület*

Napocska papírtányérból

Télen se kell lemondani a meleg napsugarokról, vigyél egy kis napsütést a szobádba. Nem lesz nehéz elkészítened ezt a vidám napocska. Ajtóra, falra akasztva nagyon jól mutat. Csak vágdosni, festeni és ragasztani kell.

Szükséges eszközök: egyszerű használatos papír tányér (fehér, nem mintás), sárga festék, fekete filctoll, sárga, narancssárga és aranszínű papír, olló, ragasztó.

Elkészítés: Kezd azzal, hogy a papírtányért befested sárgára, mert a festéknek meg kell száradnia. Még

szórakoztatóbb lesz a „kézműveskedés”, ha többben vagyok jelen, mert akkor több kézforma szerepelhet a napocska. Tizenkét kéznymomra lesz szükségetek, amelyet meg kell rajzolni a színes papírokon, majd ollóval körbevágni. Amikor a tányér köré kelyezitek a kéznymomokat a színeket kombináljátok, majd ragasztóval ragasszátok fel, úgy hogy részben fedjék egymást a kéznymomok. Végül pedig a fekete filctollal rajzoljatok szemet és szájat a napocska. És már kész is van!

Széncinege

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette